

Araştırma Raporlarından: Teknolojik işlere ilgi düşüyor mu?

Türkiye Ticaret, Kooperatif, Eğitim, Büro ve Güzel Sanatlar İşçileri Sendikası

gencemek

f/tw/gencemekdergisi

Tez-Koop-İş Yayın Organı | Sayı: 18 / Aralık 2024

Dosya: Direniş ve Direnme Hakkı

Türkiye'de Asgari Ücretin Yol Hikayesi

Yeni Sendikacılık: Dilek ve Temenni Sendikacılığı

SÖYLEŞİ: Ankara 1 No.lu Şube Başkanı ve MediaMarkt çalışanları

BAYRAMIÇ'İN YANIKLAR KÖVÜ MEVKİİNDEKİ CENGİZ HOLDİNG'E BAĞLI TRUVA BAKIR MADEN İŞLETMELERİ A.Ş. TARAFINDAN YAPILMASI PLANLANAN FELDSPAT OCAĞI PROJESİ İLE İLGİLİ "ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ (ÇED) GEREKLİ DEĞİLDİR" KARARINA RAĞMEN 48 GÜNDÜR ALTIN BAKIR MADENİ KATLIAM SAHASINDA 5200 DÖNÜMDE ÇAM VE MEŞE 1 MİLYON AĞAÇ KESİLDİ!

KAZDAĞLARI'NDA KATLIAM VAR!

Bilirkişi raporuna göre;

"çevresel etkileri en aza indirecek önlemler yetersizdir.

Doğal ortama verebilecek zararlar kabul edilebilir düzeyde değildir."

#KamuYararıYoktur

KAZDAĞLARI'NDA KATLIAM VAR!

Bilirkişi raporuna göre;

"çevresel etkileri en aza indirecek önlemler yetersizdir. Doğal ortama verebilecek zararlar kabul edilebilir düzeyde değildir."

#KamuYararıYoktur

KAZDAĞLARI'NDA KATLIAM VAR!

Bilirkişi raporuna göre;

"proje kapsamında açık ocak madencilikle sahadan sıyırılma, kazılma, delme, patlatma yoluyla önemli miktarda malzeme alınarak yükleme ve taşıma etkinliklerinin yapılacağı; dağ, yamaç vb., yok edilerek çukurlar açılacağı, oluşturulan atık döküm sahası, stok ve malzeme depolama sahalarıyla yüzey topoğrafyasının değiştirileceği, tüm bu etkinliklerin yüzey ve yeraltı sularını olumsuz etkileme potansiyeli bulunması; nedenleri ile söz konusu projede KAMU YARARI BULUNMADIĞI sonucuna varılmıştır."

#KamuYararıYoktur

KAZDAĞLARI'NDA KATLIAM VAR!

Bilirkişi raporuna göre;

"proje jeolojik ve hidrojeolojik değerlendirmeler açısından önemli eksikler içermektedir bu nedenle yeterli görülmemiştir."

#KamuYararıYoktur

KAZDAĞLARI'NDA KATLIAM VAR!

Bilirkişi raporuna göre;

"maden projesi ile tarım ve orman alanları kamu yararı açısından karşılaştırılacak olursa; madenlerin çıkarılmakla tükenmesi nedeniyle, yenilenebilir ve sürdürülebilir olan tarım alanları ve ormanlar daha ön sıralarda yer almaktadır."

#KamuYararıYoktur

**TÜM BU OLUMSUZLUKLAR NEDENİYLE BU PROJEDE KAMU YARARI BULUNMAMAKTADIR.
DANIŞTAY, ACİLEN BU PROJENİN ÇED OLUMLU KARARINI İPTAL ET!**

Sevgili arkadaşlar...

Şu soğuk kış günlerinde yeni bir **gençemek** sayısı ile yine sizlerle. Ekonomik kriz, sosyal kriz, siyasal kriz... Her yerde ve alanda kriz 😊. Böylesine bir kriz ortamı, emekçiler başta olmak üzere, genç, yaşlı, kadın, çalışan ve emeklileri diğer bir ifade ile toplumun büyük çoğunluğunu derinden etkilemektedir. Yeni yılda ne asgari ücret, ne emeklilere yapılan maaş zamları açlık sınırının üzerine çıkamadı. Toplum siyasi iktidarın kötü ekonomi politikaları sonucu kalıcılaşan enflasyonun canavarının pençeleri arasına terk edilmiş durumda. Dolayısıyla kurtuluş da halkın kendisine bırakılmış durumda: Tek yol direniş!

Direniş, **gençemek**'in bu sayıdaki dosya konusu. Dolayısıyla bu sayımızda direniş olgusunun hukuki, psikolojik ve sendikal boyutuna dair tartışmalar yürütüldü. Grev yasaklarının tanınmaması, grevlerin fiilen devam ettirilmesi son dönemlerin önemli direniş örneklerinden birisi olarak tarihteki yerini alacaktır.

Hem Türkiye'de hem de küresel düzeyde sendikalar başta olmak üzere demokratik kitle örgütleri alanlarda küresel kapitalizmin saldırılarına karşı direnmeye devam ediyor. Bu sayımızda sınırlı da olsa bu direniş örneklerinden bazılarını sizler için derledik.

Tez-Koop-İş Sendikasına bağlı şubeleri tanıtmaya Ankara 1 No'lu şube ile devam ediyoruz. Ayrıca bağlı işyerlerinden MediaMarkt çalışanları ile de teknolojik market sektörüne dair çalışma ve sendikal deneyim söyleşi yaptık.

Bu dönem çalışma yaşamının en çok tartışılan meselelerinin başında asgari ücret geldi dersek hata etmiş olmayız. Aslına bakarsanız asgari ücret 1936'dan bu yana Türkiye'de sürekli tartışılan bir mesele. Bu nedenle biz de bu sayımızda asgari ücretin Türkiye'deki yol hikayesini sizler için derledik.

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunda, özel güvenlik görevlilerinin kimlik belgelerinin iptaline dair koşullara ilişkin bir düzenleme yapıldı. Hukuk birimiz tarafından özel güvenlik sektöründe çalışan okurlarımızı ilgilendiren bu konuda açıklayıcı bir yazı kaleme alındı.

Bu sayıda sosyal güvenliğe dair konular hakkında kısa pratik bilgiler vermeye başlıyoruz. İlk konumuz kısa ve uzun vadeli sigorta kolları.

Dijitalleşme bir yandan toplumu ve ilişkileri dönüştürürken bir yandan da üretim ilişkileri ve onu oluşturan meslek ve iş formlarını değiştiriyor. Bununla da kalmayıp yeni işler yaratıyor. McKinsley'in teknolojik temelli mesleklerin gelişiminde dair, bir yandan ilgili mesleğe ilişkin yatırım oranlarındaki, diğer yandan da ilgili mesleğe dair iş arzındaki değişimi veren bir raporu yayımlandı. Biz de sizler için bu raporu özetlemeye çalıştık. Bir başka rapor daha özetledik: O da İSİG Meclisinin raporu... Rapor iş kaynaklı cinayetlerin hız kesmeden devam ettiğini ortaya koyuyor.

gençemek kültür sanat bölümü okuyucularına yönelik felsefe, müzik, şiir, resim, spor ve gezi gibi konulardaki yazılar her zamanki gibi yerini almaya devam ediyor. Sudoku çözerler! Sizleri çözüme davet ediyoruz 😊

Sevgili gençler, bu dergi sizler için yayımlanan bir dergi olmakla birlikte, sizlerin katkı, görüş, öneri ve eleştirileri ile daha iyi bir içeriğe sahip olacaktır. Bu nedenle ricamız sadece okuyucu olmayın; katkı, görüş, öneri ve eleştiri yapmayı unutmayın.

Bir sonraki sayıda görüşmek üzere...

İÇİNDEKİLER

TEZ-KOOP-İŞ GÜNCEŞİ	4
MEMLEKET EMEK HABERLERİ	10
DÜNYA EMEK HABERLERİ	20
SÖYLEŞİ Tez-Koop-İş Sendikası Ankara 1 No'lu Şube Başkanı Mustafa Kirman ile bir söyleşi yaptık.	22
SÖYLEŞİ MediaMarkt çalışanlarından Buket Kulaksız ve Emrah Yalçinkaya ile bir söyleşi yaptık.	27

DOSYA: DİRENİŞ VE DİRENME HAKKI Direnişin Sosyal Psikolojisi Üzerine Psk. Merve FİDAN	32
DOSYA: DİRENİŞ VE DİRENME HAKKI Türkiye'de Grev Ertelemeleri, Sınıf Mücadeleleri ve Hukukun İnşası Orkun Saip DURMAZ	35
DOSYA: DİRENİŞ VE DİRENME HAKKI Direnme Hakkı ve İşçi Hukuku ile İlişkisi Av. Cem ÖZBEN	40

Sayı: 18/ Aralık 2024

Tez-Koop-İş Sendikası

Yayın Organı

Tez-Koop-İş Adına Sahibi:

Haydar Özdemiroğlu

(Genel Başkan)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Çağdaş Duyar

(Tez-Koop-İş Sendikası

Genel Örgütlenme Sekreteri)

Editör:

Emirali Karadoğan

Yayın hazırlığı ve düzenleme:

Genel Eğitim Sekreterliği

Katkıda Bulunanlar:

Alaettin Bilem

Berfin Diren Demirkaya

Cem Özben

Doğaç Furkan Şenel

İrem Yıldız Ertuğrul

Merve Fidan

Mustafa Eberliköse

Orkun Saip Durmaz

Sena Bademli

Serter Oran

Sinem Gözütok

Taner Akpınar

Tuğçe Şenel

Zeynep İclal Doğan

Kapak Tasarım: İrem Karabatak**Dergide kullanılan fotoğraflar:**

Tez-Koop-İş Sendikası arşivi

<https://www.shutterstock.com>**Yasal Haklar:**

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve tasarım unsurlarının bir bölümü veya tamamı (elektronik ortamda çoğaltmak da dahil) alıntının kaynağı belirtilerek yapılabilir. Yazılardaki görüşler yazarlarına aittir ve sendika tüzel kişiliğini hiçbir biçimde bağlamaz. Dergiye iletilen yazı, belge, fotoğraf, karikatür gibi ürünler geri gönderilemez.

Yönetim Yeri ve İletişim Adresleri:

Tez-Koop-İş Sendikası Genel Merkezi

Mebusevleri, İller Caddesi No:7

06580 Tandoğan- Ankara

Tel: 0312 213 34 44**Faks:** 0312 213 34 30**İnternet:** www.tezkoopis.org**Elektronik posta:**gencemek@tezkoopis.org

Twitter: @gencemekdersisi

Facebook: @gencemekdersisi

Baskı Tarihi: Aralık 2024**Baskı**

Onka Matbaacılık

Zübeyde Hanım Mah. Sebze bahçeleri Cad.

No: 80/32 Alındağ/Ankara

Tel: 0312 384 26 85

onkamatbaa@gmail.com**Yayın türü:** 3 Aylık Yaygın Süreli Yayın**ISSN:** 2630-5674

DOSYA: DİRENİŞ VE DİRENME HAKKI 42

Yeni Sendikacılık: Dilek ve Temenni Sendikacılığı
Taner AKPINAR

FELSEFE 46

Son Akşam Yemeği: Bir İhanet Anının Ressamlığa
Dönüşümü
Tuğçe ŞENEL

MÜZİK 50

Güneş, Deniz ve Melankoli: The Beach Boys
Serter ORAN

EMEK GÜNDEMİ 54

Türkiye’de Asgari Ücretin Yol Hikayesi
Emirali KARADOĞAN

HUKUK 60

5188 Sayılı Kanunda Gerçekleşen ve Gerçekleşecek
Değişiklikler
Av.Cem ÖZBEN

ARAŞTIRMA RAPORLARINDAN 62

Teknolojik işlere ilgi düşüyor mu?

İŞÇİ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ 68

İŞİG Meclisinin 2024 İş Cinayetleri Raporu

ŞİİR 71

Deniz’in 17’sine Kısa Özgeçmiş
Alaettin BİLEM

gencemek Aralık 2024

SPOR 72

Pilates: Geçmişten
Günümüze Sağlıklı Bir
Yaşamın Anahtarı
Tuğçe ŞENEL

TEKNOLOJİ 74

Knight Online, Oldukça
Online

Doğaç Furkan ŞENEL

KÜLTÜR ve SANAT 76

Andropoz - Dizi Tanıtım
İrem Yıldız ERTUĞRUL

SİZDEN: GENÇ KALEM 78

Pençeye Takılmış Umut
Zeynep İclal DOĞAN

SOSYAL GÜVENLİK 80

Pratik Bilgiler:
Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta
Kolları

KİTAP 82

Ortadoğu’da İşçiler ve
Sendikal Hareket

DOĞA-GEZİ 84

Anadolu Medeniyetleri
Müzesi: Tarihin Kalbine
Yolculuk

2025 ASGARI ÜCRET
HESABI 87

BULMACA 88

Ekonomi ve Emegın Nabzı Bülteni yayın hayatına başladı

Ekonomi ve emegın Nabzı Bülteni, Tez-Koop-İş Ana Dergisinin eki, aylık olarak yayın hayatına başladı. Bülten- de ilgili aya ait güncel ekonomik ve sosyal gelişmelerden analiz ediliyor. Ayrıca ihtiyaç duyulması halinde özel sayılar da çıkarılıyor. Bu şekilde bütçe ve asgari ücret tartışmalarını içeren iki özel sayı da yayımlandı.

Ekonominin ve Emegın Nabzı

bir yanda diğer yandan bir diğer yanda

1. Ekonomi ve Emegın Nabzı
2. Ekonomi ve Emegın Nabzı
3. Ekonomi ve Emegın Nabzı
4. Ekonomi ve Emegın Nabzı
5. Ekonomi ve Emegın Nabzı
6. Ekonomi ve Emegın Nabzı
7. Ekonomi ve Emegın Nabzı
8. Ekonomi ve Emegın Nabzı
9. Ekonomi ve Emegın Nabzı
10. Ekonomi ve Emegın Nabzı

TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

Ekonominin ve Emegın Nabzı

ve Tez-Koop-İş TV sizlerle

İletişim teknolojilerinin gelişmesi sendikalara da üyeleri başta olmak üzere halk kitlelerine ulaşmasına dair fırsatlar sunuyor. Sosyal medya platform ve kanalları bunların başında geliyor. Tez-Koop-İş sendikası da Tez-Koop-İş TV aracılığı ile kitlelerin ihtiyaçlarına dönük programlar yapmaya başladı.

Polonez Fabrikası direnişine destek verdik

Tez-Koop-İş sendikası olarak Polonez işçilerinin ve sendikaları Tekgıda-İş'i kutluyoruz. Genel Başkan Danışmanımız Prof. Dr. Nejla Kurul destek ve kutlama ziyaretinde bulundu.

Türkiye Maden İşçileri Sendikası ve bağlı işyerleri toplu iş sözleşmesi 30 Aralık 2024 tarihinde imzalandı.

Türkiye Maden İşçileri Sendikası Genel Merkezinde yapılan imza törenine Sendikamız adına Genel Sekreter Hakan Bozkurt, Ankara 1 No.lu Şube Başkanı Mustafa Kirman, Şube İdari Sekreteri Özgür Noyan, Toplu İş Sözleşmesi Uzmanı Merve Şahin ve İşyeri Sendika Temsilcisi Ebru Cura katılırken; işvereni temsilen Genel Başkan Nurettin

Akçul, Genel Başkan Yardımcısı Şeref Zeyrek ve Genel Mali Sekreter Zekeriya Aydın katıldı.

Toplu iş sözleşmesinin Türkiye Maden İşçileri Sendikası ve bağlı işyerlerinde çalışan üyelerimize hayırlı olmasını diler, emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

"Zordayız, Geçinemiyoruz" eylem süreci kapsamında Sendikamız Tez-Koop-İş'de bir çok ilde örgütlü olduğu işyerlerinde eylemler gerçekleştirdi.

Bu sabah Türk-İş'in örgütlü olduğu işyerleri önlerinde birer saat süren eylemler yapıldı. Sendikamız Tez-Koop-İş'de örgütlü olduğu birçok ilde ve işyerinde eylemleri örgütledi. Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Mersin, Sivas, Kütahya, Muğla gibi birçok ilde işyeri önlerinde eylem yapan üyelerimiz yaptıkları basın açıklamaları ile taleplerimizi dile getirdi.

Sosyal barış olmaz!

Yapılan açıklamalarda hayat pahalılığı, satın alma gücündeki gerileme, adaletsiz vergi sistemi, kamu işyerlerindeki ücret dengesizliği, işsizlik, güvencesiz çalıştırma ve kayıt dışı istihdam gibi birçok konuda tepkiler gösterildi. "Ekonomik krizin bedelini işçiler olarak biz ödemeyeceğiz." denilen açıklamalarda, tepeden turnağa her şeye zam geldiği, bu yüzden dün aldığımızı bugün aynı fiyatla alamaz olduk denildi. Ev kiralalarının ortalamasının asgari ücreti geçtiğini belirten açıklamalar okulların açılması ile eğitim masrafla-

rının altından kalkılmadığına dikkat çekildi. Kişi başı gelirin artmasına rağmen sefaletin artmasına dikkat çekerek gelir adaletinin bozulduğu söylendi. Asgari ücretin açlık sınırının altında emekli maaşlarının da asgari ücretten düşük olduğu bir dönemde sosyal barışın olmayacağı söylendi.

Gerçek enflasyon açıklansın! Vergide adalet sağlansın!

Gerçek enflasyonun açıklanmaması nedeniyle belirlenen ücret zamlarının işçileri daha da yoksullaştırdığına dikkat çekilerek işçiler enflasyonun sebebi değildir, o yüzden fedakarlığı kazancını ve servetini artıranlar yapsın denildi. Gelir vergisindeki adaletsizliğin de işlendiği açıklamada “Gelir vergisi tarifesi ilk basamağı, geçmiş yıllarda olduğu gibi, brüt asgari ücretin 2 katından az olmamalıdır. Gelir vergisi oranı bütün işçiler için yüzde 15’de sabitlenmelidir. İşçilere yapılan sosyal amaçlı ödemelerden vergi kesilmemelidir.” denildi.

Çerçeve Anlaşma Protokolü huzursuzluğa yol açıyor!

2023 yılında Çerçeve Anlaşma Protokolü kapsamında imzalanan toplu iş sözleşmelerinin yürürlük başlangıç tarihleri farklı olmasından dolayı ücret dengesizliğinin ortaya çıktığı, çalışma barışının ve üretiminin bu durumdan olumsuz etkilendiği söylenen açıklamalarda “Yürürlük başlangıç süresi Ocak ayı olanlarla, 1 Şubat ve ilerleyen aylarda olan toplu iş sözleşmelerindeki ücret zammı oranı arasındaki fark ortadan kaldırılmalıdır.” denildi.

Kıdem Tazminatına dokundurtmadık!

Sosyal güvenlik sistemindeki sorunlara da dikkat çekilen açıklamalarda, kıdem tazminatı da gündeme getirildi. Bugüne kadar kıdem tazminatına dokundurtmadık denilen açıklamada kıdem tazminatı tavan ücretinin de en az brüt asgari ücretin 7.5 katı olması gerektiği vurgulandı.

Bozulan ekonominin bedelini biz ödemeyeceğiz!

Türkiye ucuz işgücü ülkesi olmayacak diyen Türk-İş üyeleri; sendikali işçi ile örgütsüz işçi, memur ile işçi, sigortalı işçi ile kayıt dışı çalışanı ve mülteciyi karşı karşıya getirmeye çalışıldığı anlatılarak bozulan ekonominin bedelini işçilerin ödemeyeceği belirtilerek açıklamalar sonlandırıldı. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu’nun 1 Ekim 2024 Salı günü gerçekleştirdiği toplantıda aldığı karar doğrultusunda;

2 Ekim 2024 Çarşamba günü T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı önünde “Zordayız Geçinemiyoruz” kitlesel basın açıklaması, Konfederasyonumuzun Genel Başkanı Ergün Atalay tarafından yapıldı. Açıklamada Ergün Atalay; kamu işyerlerinde ücret dengesizliği, vergi adaletsizliği, taşeron işçiliği ve çalışma hayatının gündeminde yer alan konulara değindi. Tez-Koop-İş Sendikası olarak bizde “ZORDAYIZ GEÇİNEMİYORUZ” diyerek, tepkimizi dile getirdik.

UNI Araç Satış Danışmanları (CAR DEALER) Ağ Toplantısı 31 Ekim – 1 Kasım 2024 tarihlerinde Tez-Koop-İş Sendikasının ev sahipliğinde İstanbul’da gerçekleştirildi

Japonya, İtalya, Romanya, Malezya, Pakistan ve Belçika’dan sendika temsilcilerinin katıldığı toplantıda, Sendikamızı Genel Sekreterimiz Hakan Bozkurt ile birlikte İstanbul şubeleri yöneticileri temsil etti.

Toplantının açılış konuşmalarını UNI Ticaret adına Sektör Direktörü Onur Bakır ve Tez-Koop-İş adına da Hakan Bozkurt gerçekleştirdi.

Hakan Bozkurt yapmış olduğu konuşmasında öncelikle Türkiye'deki otomobil sektörü hakkında bilgi verdi. Konuşmasında araç alınırken tüketiciye yansıtılan vergilerin ağır olduğunu ve bir aracın fiyatının iki katına denk düşen vergi ile neredeyse dünyadaki en pahalı ülkesi hâline geldiğinin altını çizdi. Bozkurt, konuşmasına Türkiye'de sendikalaşmanın zorluklarından ve önündeki engellerden bahsederek devam etti. Hatta bu toplantının ikinci günü planlanan galeri ziyareti için görüştüğü birçok firmanın yabancı heyet ziyaretini başta kabul ettiğini; ancak heyetin sendikacılardan oluştuğunun bildirilmesi noktasında ziyareti kabul etmediklerini açıkladı. Bunun da Türkiye'de sendikalara duyulan korku ve kaygılara önemli bir örnek olduğunu söyledi. Bozkurt, konuşmasını UNI Ticaret yönetimi başta olmak üzere tüm katılımcılara teşekkürlerini iletterek sonlandırdı.

Toplantıya Syndex tarafından hazırlanan küresel otomotiv ticareti ve trendler konulu sunumla devam edildi. Sunumda içten yanmalı motorlu araçlarla, yeni teknolojik araçlardan hibrid ve elektrikli araçlar arasındaki pazar mücadelesinin verileri aktarıldı. Bu noktada Çin ile ABD ve AB'nin elektrikli araç politikaları değerlendirildi. Diğer yandan işgücüne ve çevreye dair gelecek projeksiyonlarına da değinildi.

Geçen yıl yapılan toplantının gündemi ve raporları hakkındaki bilgilendirme sunumu, geçen yılın ev sahibi İtalyan sendika temsilcileri tarafından yapıldı.

Toplantıda ayrıca her temsilci kendi ülke raporunu sundu. Japonya'dan katılan Toyota, Honda ve Nissan marka sendika temsilcileri kendi sendikaları ve markaları adına ayrı ayrı sunum yaptı.

Türkiye sektör ülke raporu da Tez-Koop-İş Sendikası Uluslararası Sendikal İlişkiler Uzmanı Doç. Dr. Emirali Karadoğan tarafından sunuldu. Ülke raporlarının ardından önümüzdeki döneme ait Eylem Planı üzerine tartışmalar yürütüldü.

Toplantının ikinci günü İstanbul Avrupa yakasında yer alan OTOPORT yönetimi ile bir toplantı yapılarak, birkaç örnek galeri gezilip, sektör hakkında bilgi edinildi.

Tez-Koop-İş Sendikasının da katkıda bulunduğu Prof. Dr. Cahit Talas Sosyal Politika Ödülleri sahiplerini buldu

Türkiye'de sosyal politika disiplininin öncülerinden; eski Mülkiye Dekanı ve Çalışma Bakanı Prof. Dr. Cahit Talas anısına 2012 yılından bu tarafa yapılan Prof. Dr. Cahit Talas Sosyal Politika Ödül Töreni (18.10.2024) Mülkiyeliler Birliği Kültür Merkezinde gerçekleşti. Sosyal Politika alanında yazılan doktora tezlerine verilen ödüller sahiplerini buldu.

Sendikamız Tez-Koop-İş'in katkılarıyla gerçekleştirilen törende jüri tarafından "Övgüye Değer" görülen doktora tezlerine sertifikaları verilmeden önce açılış konuşmaları gerçekleştirildi.

Ödül Düzenleme Komitesi adına Prof. Dr. Ahmet Makal gerçekleştirdiği konuşmasında Mülkiye ve sosyal politika geleneğinin sürdürülmesinin önemini vurguladı.

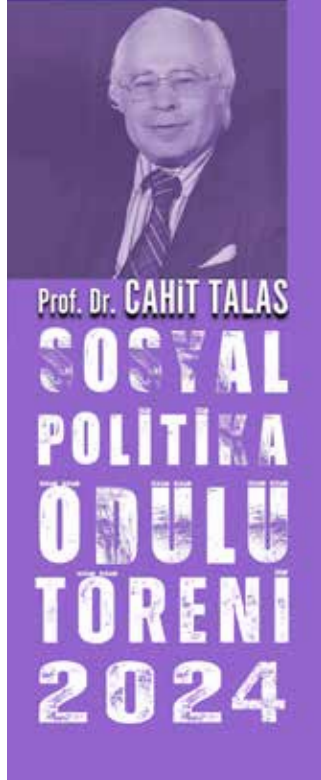
Ödüle hak kazanan tezler:

2024 yılı “Ödüle Değer” görülen doktora tezi:

- Mersin Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Ar. Gör. Dr. Özge Kahraman Ersöz’ün “Yaratıcı Emek, Yaratıcı Sınıf: İstanbul/Maslak ve Berlin’de Yazılımcılar Üzerine Bir Araştırma” başlıklı tezi

2024 yılı “Övgüye Değer” görülen doktora tezleri:

- Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Yüksekokulu Öğr. Gör. Dr. Kemal Temel’in “Yeni Sınıf Hareketleri ve Mekânsal Etkileri: Bursa Örneği” başlıklı tezi
- Manisa Celâl Bayar Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Öğr. Üyesi Dr. Ergün Metin’in “Türkiye’de Tarımda Bağımsız Çalışanların Sosyal Güvenliği: Manisa Örneği” başlıklı tezi.

Asgari ücrete dair sosyal medya eylemleri gerçekleştirdik

Asgari ücret tespit sürecinde sosyal medya eylemleri ile kamuoyu baskısı oluşturmaya çalıştık.

Çayırhan'da direnen Türkiye Maden-İş Sendikası üyesi işçilere destek ziyaretinde bulduk "Yaşasın Sınıf Dayanışması!"

Çayırhan Termik Santrali ve Madenlerin özelleştirilmesi ve varlık satışına karşı eylem başlatan maden işçilerine destek olmak için bugün Çayırhan'da bulunan Linyit İşletmelerini ardından da Çayırhan'da bulunan Türkiye Maden-İş Sendikası Orta Anadolu Şubesi'ni ziyaret ettik. Linyit İşletmeleri'nde kendilerini madene kapatan işçilerin mesai arkadaşları ve Türkiye Maden-İş Sendikası Orta Anadolu Şubesi Başkanı Talih Kocabıyık'tan yaşanan süreçle ilgili bilgi alan heyetimiz adına desteklerini sunan Genel Sekreterimiz Hakan Bozkurt, maden işçilerinin haklı mücadelesinin her zaman yanında olduğumuzu belirtti ve dayanışmayı büyütmek için burada olduğumuzu söyledi. Maden işçileri ile yapılan sohbetlerin ardından heyetimiz Çayırhan'a geçmek üzere yola çıktı. Çayırhan'da bulunan Türkiye Maden-İş Sendikası Orta Anadolu Şubesi'ni ziyaret eden heyetimiz burada da Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Nurettin Akçul ile görüşti. Heyetimiz adına Genel Sekreterimiz Hakan Bozkurt bir kez daha desteklerimizi sunarak, sürecin yakın takipçisi olduğumuzu ve sonuna kadar direnen maden işçilerinin ve Türkiye Maden-İş Sendikasının yanında olduğumuzu belirtti.

Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler Programı Faz II Kapanış Konferansına Katıldık

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) İsveç Büyükelçiliği desteği ile yürütülen Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler Programı Faz II Kapanış Konferansı 16 Aralık 2024 tarihinde gerçekleştirildi. Konferansa Sendikamızı temsilen Prof. Dr. Nejla Kurul ve Tuğçe Şenel katıldı. Toplantının açılışını yapan ILO Türkiye Ofisi Direktörü Yasser Ahmed Hassan şunları ifade etti: "Geçtiğimiz beş yıl boyunca, "Kadınlar İçin Daha Fazla ve Daha İyi İşler" Programı, politika temelli müdahalelere ve çok paydaşlı iş birliğine odaklanması sayesinde önemli çalışmalar yürüttü ve somut sonuçlar elde etti. Sosyal diyalogla işçi-işveren örgütleri ve kamu ile gerçekleştirilen çalışmaların bulguları, politika önerileri Uluslararası Çalışma Standartlarıyla uyumlu, pratik ve sürdürülebilir çözümler sunuyor. ILO Türkiye Ofisi olarak, Program yoluyla edinilen dersler ve kurulan ilişkiler ışığında, kadınlar için daha çok ve daha iyi iş fırsatlarının önündeki engelleri ortadan kaldırmaya ve herkes için insana yakışır iş koşulları yaratmaya kararlı olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

2024 yılı ekonomik krizin ve işçi emekçi kitlelerin hak gasplarıyla başlayıp sona erdi. Halk yoksulluk, işsizlik ve umutsuzluk kıskacında bir yılı tamamlarken, bir yandan da var olanı koruma ve az da olsa geliştirme mücadelesine devam etti. Bir yandan özel sermaye, bir yandan da kamu otoritesi ve kamu işverenliği işçilerin haklarına gözlerini dikti. Dolayısıyla işçilerin payına düşen yine direniş, yine mücadele! Sendikalı ve sendikasız tüm işçilerin güzel günlere dair mücadelesi 2024'te bitmedi, 2025'te de bitmeyecek! Her sayıda olduğu gibi bu sayımızda da sınırlı sayıda mücadele ve direniş haberlerini aktarabiliyoruz. Direnen ve mücadele eden tüm kitlelere selam olsun!

POLONEZ Fabrikasındaki Tekgıda-İş Sendikası üyelerinin direnişi zaferle sonuçlandı

İstanbul / Çatalca'da kurulu Polonez fabrikasında çalışan işçiler altı ay önce Tekgıda-İş Sendikasında örgütlendiler. Sendikalı oldukları öğrenilen 13 işçi aynı gün noter bildiriyle tazminatsız işten atıldı. Aynı gün işçiler işyerinde direnişe başladı. Atılan arkadaşlarına destek vermek için işyerinde çalışan diğer işçiler de direnişe destek verdi. Daha sonra içeride destek veren işçiler de işten atıldı. Ve toplamda atılan 146 işçi direnişe devam etti.

Direnişin ulusal gündeme oturması neticesinde ÇSGB işyerine müfettiş gönderdi ve işyerindeki sendika karşıtı tutum rapor edildi. İşverene ceza kesildi ancak Ürdünlü işveren bunu da umursamadı. Tekgıda-İş Sendikasının mücadeleyi farklı mecralara taşınması, yürüyüşler, açlık eylemleri vb ile kamuoyu oluşturdu.

Birçok mecrada ve alanda sesini duyurmaya çalışan işçilerin eylemlerine kimi zaman kolluk güçlerinin şiddeti de damga vurdu; bu süreçte birçok işçi anayasal sendikal haklarına sahip çıkmak istedikleri için şiddete uğrayıp gözaltına alındı.

Direniş ve mücadelenin sonucunda Türk-İş'in ve ÇSGB'nin de araya girmesi ile işçi ve işveren tarafları bir araya gelerek yaklaşık 173 günlük süreç işçilerin ve sendikanın zaferiyle sonuçlanmış oldu. İşen atılan işçilerin işe geri dönmesi bu tür mücadelelerin en önemli kazanımıdır.

Sıcak, yağmur, kar, çamur vb demeden günlerce süren direnişin ön saflarında kadınların olması ise mücadeleye başka bir güç katmıştı. Polonez direnişi, bir bakıma kadınların mücadele azminin ve zafere katkısının bir örneği olarak işçi sınıfı tarihine yazılmış oldu.

Çayırhan Termik santralinin özelleştirilmesi şimdilik direnişe takıldı

Çayırhan Termik Santralinin özelleştirme ihale ilanı 17 Eylül 2024 Tarih ve 32665 sayılı Resmi Gazetede yayınlandı. Hem santral hem de madenlerde yaklaşık 2 bin 400'ün üzerinde işçi çalışıyor. Bu işçilerin büyük bir kısmı lojmanlarda kalıyor ve lojmanlarda kalanların özelleştirmeden sonra kısa bir süre içerisinde de lojmanları boşaltması gündeme geldi. Dolayısıyla özelleştirme sadece çalışanların işini ve ekmeğini değil, evini, yanı barınma hakkını da ellerinden alacak şekilde kurgulanmış. En az 700 kişinin bir anda evsiz kalacağı ifade ediliyordu.

Çayırhan termik santrali ve madenlerinde çalışan işçiler Türkiye Maden İşçileri Sendikasına (Maden-İş) üyeler ve dolayısıyla özelleştirme kararı aynı zamanda sendikasılaşma işlevi görecek.

Özelleştirme kararına tepki veren 500 işçi yer altına kendilerini kapatarak, direnişe başladı. Yer üstündekiler de direnişe destek verdiler. Çayırhan'daki eylemlerinden bir sonuç alamayan işçiler, Ankara'ya yürüyüş başlattı. 28 Kasım 2024 Ankara yürüyüşü sırasında Özelleştirme İdaresi bir duyuruyla ihaleyi 2025 yılı Mart ayına ertelediğini açıkladı.

Özelleştirme kararı sonrası Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Nurettin Akçul yaptığı açıklamada “23 yıldır verilen emek ortada. Bizim yaptığımız toplu sözleşmelerle kazanılmış haklarımız var. Sendikasılaştırma da gündeme gelecek. Ben sendikasında değilim: Oradaki insanların kazanılmış hakları ne olacak? Belli ki müthiş bir kıyım olacak. Lojmanlarda kalan en az 700 kişi kapı dışarı olacak; kalanların da kazanılmış haklarıyla ilgili bir düzenleme yok. Vahim olan bu. Satışa kökten karşıyız” dedi.

Her ne kadar özelleştirme kararı iptal edilmemiş olsa da bu erteleme bir kazanımın ayak sesleri niteliğinde okunabilir. Bunun sağlayanın da işçilerin haklı davalarına sahip çıkmasındaki sağlam irade olduğunu belirtmeliyiz.

Birleşik metal-İş Grevi yasaklandı; işçi fiili greve devam etti

AKP döneminde, 2002-2024 arası 21 grev sermayenin menfaatleri doğrultusunda “milli güvenliği ve genel sağlığı tehdit” gerekçesi ile erteleme adı altında yasaklandı. En son erteleme adı altındaki yasaklama metal işkolunda yaşandı.

Geçtiğimiz ay Birleşik Metal-İş'in, Hitachi fabrikasında çalışan işçiler adına MESS'le yürüttüğü toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamayınca grev kararı alındı. Ancak grev kararının alınmasının ardından Resmi Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararı ile grev "milli güvenliği bozucu nitelikte" görülerek ertelendi. Erteleme kararı, Birleşik Metal-İş'in Hitachi Fabrikasındaki işçilerce tanınmadı ve grev uygulanmaya devam etti. Erteleme koşulları altında devam eden greve dayanamayan işveren sendikayla masaya oturmak zorunda kaldı. Bu da Türkiye'deki grev hakkının mevzuat ve fiili durum arasındaki çelişmesini gözler önüne serdi.

Dolayısıyla sermayenin, evrensel hukuka aykırı mevcut düzenlemelerinde etkisiyle emek karşıtı baskı ve uygulamalarına karşı mücadelede işçi sınıfı hareketi ve örgütlerinin fiili durum yaratması kaçınılmaz görünüyor. Birleşik Metal-İş üyelerinin erteleme kisvesi altındaki yasaklamaya karşı direnişi bu yönde yapılacak mücadeleler açısından umut vericidir.

Fernas Maden İşçilerinin Yalınayak Direnişi

Manisa'nın Soma ilçesinde, AKP Batman Milletvekili Ferhat Nasıroğlu'na ait Fernas Madencilik'te çalışırken Bağımsız Maden-İş Sendikasına üye olan işçiler işten çıkarıldı. İşçiler 26 Ağustos'tan itibaren haklarını aramak için eylemlere başladılar.

Eylemlerinin Soma dışına taşıyan işçiler İstanbul'da Fernas'ın ortağı Koç Holding merkezi önünde "Toplu Ölüm Riskine Ortak Olma! Madencinin Hakkını Ver Koç" yazılı pankartlarla eylem gerçekleştirdi. Ayrıca Ankara'ya yürüyüş gerçekleştirdiler. Yürüyüşün bir kısmını yalın ayak gerçekleştiren işçiler, "Maden işçisi yalın ayak yürüyor", "Ankara Ankara patronları saklama", "Birleşe birleşe kazanacağız" sloganları eşliğinde Ankara'ya yürüdüler. TBMM'de bazı görüşmelerin ardından, işçiler Ankara Kurtuluş Parkında açlık grevi dahil eylemlerine devam ettiler.

Parktaki 32 Fernas işçisi, 4 Bağımsız Maden-İş Sendikası yöneticisi ve 1 Umut-Sen üyesi olmak üzere toplam 37 kişi "Kamu güvenliğini tehlikeye atmak" suçundan gözaltına alındı. İşçilerin parkta kaldıkları alan polisler tarafından bariyerlerle kapatıldı.

Eylemlerinin 53'üncü gününde Soma'da görüşme yapılabacağı duyurularak eylem sonlandırıldı ve işçiler Soma'ya döndü.

İş güvenliği talep ettikleri ve sendikalı oldukları için işten çıkarıldıklarını söyleyen Fernas Madencilik işçileri, 53 günlük direnişin ardından işverenle yapılan anlaşma kapsamında, işten atılan işçiler arzu etmeleri halinde işe dönecek, Ocak 2025'te işçilerin maaşlarına zam yapılacak ve işe dönmek istemeyen işçilere tazminat ödenecek.

Daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi ülke eylem ve direniş alanına döndü. Birçok işyerinde eylem, grev, basın açıklaması yapılırken, ülkenin birçok yerinde de halk kitleleri ve örgütleri neredeyse her gün bir açıklama ve eylem gerçekleştiriyor. Tabii bunun yanında iş cinayetlerinde de birçok canımız gitti. Aşağıda son döneme dair emek haberlerini kısaca aktarıyoruz.

- ⚠ DİSK'e bağlı Dev Sağlık-İş Sendikası 0,99 işkolu oranı ile işkolu barajının altında bırakılmasını ÇSGB önünde eylem yaparak protesto etti.
- ⚠ Zonguldak Kozlu Belediye Personel Şirketinde çalışan 279 işçi Genel-İş Sendikasını kendilerini enflasyona karşı koruyamadıkları için protesto etti.
- ⚠ Siirt Şirvan ilçesinde Cengiz Holding'e ait bakır maden işletmesinde Dev Maden-İş'in sendikal örgütlenme çalışmalarının işverence engellendiği bildirildi. "Sendika üyelerinin istifa etmeleri istendi, istifa etmeyenler performans düşüklüğü gerekçesi ile işten çıkarıldı".
- ⚠ BES Mersin Şube Başkanı Kemal Göçmen, "Göç İdaresi Başkanlığı'nda kariyer hakkının gasp edilmesine son verilsin" çağrısında bulundu.
- ⚠ Çocuk işçi cinayeti: Konya'da Karapınar Mesleki Eğitim merkezi öğrencisi 16 yaşındaki Eren Dağ, çalıştığı firma tarafından götürüldüğü tarlada kuyu açma sondajı sırasında elektrik akımına kapılarak hayatını kaybetti.
- ⚠ Enerji Bir-Sen, tasarruf tedbirleri gerekçesi ile toplu sözleşmeden doğan haklarının gasp edildiğini ve bu nedenle Ankara'ya yürüyeceklerini duyurdu.
- ⚠ İzmir Büyükşehir Belediyesi ile Tüm Bel-Sen arasında toplu sözleşme görüşmelerinde özellikle sosyal denge tazminatı noktasında anlaşma sağlanamayınca sendika üyesi memurlar iş bıraktı.
- ⚠ İstanbul Beylikdüzü Devlet Hastanesinde çalışan Dev Sağlık-İş üyeleri, iktidara yakın Öz Sağlık-İş Sendikasına geçmeleri yönünde mobbinge uğradıklarını iddia etti.
- ⚠ Manisa Büyükşehir Belediyesi ile Belediye-İş arasında imzalanan TİS sonucu çalışanlara yüzde 35 oranında zam yapıldı.
- ⚠ ÇSG Bakanı Vedat Işıkhân "2024 Haziran ayı sonuna kadar yarım çalışma ödeneği kapsamında çalışan annelere toplam 204,6 milyon TL ödeme yapıldığını duyurdu.
- ⚠ İzmir Kemalpaşa Belediyesinde çalışan 150 işçinin işine son verildi.
- ⚠ İzmir BB ile Tüm Bel-Sen arasında yapılan toplu sözleşme görüşmelerinin tıkanması sonucu eyleme çıkan 7 memur görevden uzaklaştırıldı.

- ⚠ Birleşik Metal İşçileri Sendikası, MESS ile yürütülen TİS görüşmelerinde düşük ücret dayatmasına karşı Hitachi Energy'nin 5 işyerinde 4 Aralıkta greve çıkma kararı aldı. "Bu teklif, üyelerimize sefalet ücreti dayatmak, onların emeğiyle alay etmek anlamına gelmektedir".
- ⚠ MÜSİAD Başkanı Mahmut Asmalı, asgari ücret zammına yönelik sorulara karşılık "Bana göre yüzde 25'in üzerinde asgari ücret artışı doğru değil. Çalışanlar bizim baş tacımız. Enflasyon hedeflerine ve bu kadar verilen büyük mücadeleye zarar getirecek bir asgari ücret artışı biz doğru bulmuyoruz" ifadelerini kullandı.
- ⚠ Aile Hekimleri eylemde: 1 Kasımda yürürlüğe giren sözleşme ve ödeme yönetmeliğindeki değişikliği protesto eden sağlık meslek örgütleri ortak basın açıklaması düzenleyerek "Meslek onurumuz satılık değil" dedi. Aile hekimleri 5 gün iş bıraktı.
- ⚠ Polonez işçisi Ankara'ya yürüyor. Yaklaşık 5 aydır sendikal hakları gasp edilen Polonez işçileri, işe iadeleri için 6 Aralık'ta Çatalca'dan Başkent Ankara'ya yürüme kararı aldı.
- ⚠ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay, asgari ücret zam oranını için: "Önce hükümet ve işveren rakamı açıklayacak, sonra biz açıklayacağız" ifadelerini kullandı.
- ⚠ TÜİK Kasım enflasyon oranını aylık yüzde 2,24, 11 aylık (Aralık sonrası) yüzde 47,09 olarak açıkladı. Gıda enflasyonu aylık yüzde 5,1 olarak açıklandı.
- ⚠ CHP Genel Başkanı Özgür Özel asgari ücret taleplerinin 30 bin lira olduğunu açıkladı.
- ⚠ TKİS Blind'te direniş devam ediyor. Teksif'e üye oldukları için işten atılan işçilerin başlattığı direniş 40'ncı gününde.
- ⚠ Sendikaya üye oldular, işten kovuldular: Amasya Merzifon'da Mersin Metal Sanayi Fabrikasında çalışan 25 işçi Türk Metal Sendikasına üye oldukları için iş sözleşmeleri feshedildi.
- ⚠ Aile Hekimleri ve İl Sağlık Merkezi Çalışanları "Ezizyet Yönetmeliği" olarak nitelendirdikleri Aile Hekimliği Sözleşme ve Ödeme Yönetmeliği'ne karşı başlatılan 5 günlük iş bırakma eylemi üçüncü gününde de devam etti.
- ⚠ Birleşik Metal-İş'in örgütlü olduğu Hitachi şirketinde 500 işçi greve çıktı.
- ⚠ Polonez işyerinin Ürdünlü sahibi, sendikaya üye oldukları için işçileri işten attı. Polonez işçilerinin 140 gündür devam eden direnişten bir çözüm çıkmayınca, çoğunluğu kadın 146 işçi Ankara'ya yürüme kararı aldı.
- ⚠ Deutsche Bank Türkiye'nin yumuşak iniş yolunda olduğunu açıkladı. Banka 2025 yılı asgari ücret zam oranını da yüzde 30 olacağını öngörüyor.

- ⚠ İstanbul Emek, Barış ve Demokrasi Güçleri 8 Aralık'ta Kartal'da "İnsanca Yaşam Mitingi" düzenleyecek. Talep: "Halk için bütçe, halk için demokrasi, vergide adalet ve zenginlere servet vergisi; insanca yaşayacak asgari ücret" EBD Güçleri CHP, DEM Parti, EMEP, TİP, SOL Parti, TÖP, EHP gibi siyasi partiler ile DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'den oluşuyor.
- ⚠ Betek Boya, Petrol-İş Sendikası ile TİS masasına oturmuyor; diğer yandan küçülme bahanesiyle işçileri işten atmaya başladı. Petrol-İş Gebze Şube Başkanı Şivan Kırmızıççek "İşverene uzattığımız el hala havada duruyor".
- ⚠ Tez-Koop-İş Samsun Şubesi 16 Aralık Pazartesi saat 18:30'da 4 şehirde "Vergide adalet ve enflasyon" konulu basın açıklaması kararı aldı.
- ⚠ Atakum Belediyesinde aylardır eksik maaş aldığını bildiren işçiler "Bizler belediyenin şirketindeyiz. Huzurumuz bozuldu, maaş alamıyoruz. Bizlerin sesini duyun lütfen. Karda kışta doğalgazımız kapanacak." diyerek tepkilerini gösterdi.
- ⚠ Tarım Orman-İş Sendikası Tarım ve Orman Bakanlığınca çalışanlara verilen İSG koruyucu giyim donanım malzemelerine ilişkin tek bir internet sitesinde geçerli olan "Tacreo" adlı kartla dağıtılmasına tepki gösterdi. İlgili site de satışa sunulan malzemeleri almak için hem kartın bakiyesinin yeterli olmadığını hem de İSG'ye uygun olmadığını ifade ettiler.
- ⚠ Ağrı-Patnos ilçesinde bir okuldaki müdürün hamile kadının öğretmen ve voleybol oynayan kız öğrencilere yönelik cinsiyetçi ifadelerine karşı Eğitim-Sen açıklama yaptı. "Cinsiyetçi müdür Dadaş görevden alınmalıdır".
- ⚠ Birleşik Metal İş üyesi Hitachi işçileri işverenin yüzde 40'lık ücret artışı kabul etmeyerek greve çıktı.
- ⚠ EPSU'dan Tutuklu sendikacıya destek: Avrupa Kamu Hizmeti Sendikaları Federasyonu (EPSU) Genel Sekreteri Jan Willem Goudriaan Genel-İş Sendikasının tutuklanan Genel Başkanı Remzi Çalışkan'a destek için Türkiye'ye geldi. Goudriaan: "Bu tutuklama tüm sendikalara gözdağı niteliğinde. ... Türkiye'de sendika düşmanı bir iklim var"
- ⚠ Niğde- Aktaş TOKİ çalışanları 7 ay boyunca ücretlerini alamadığı için Ankara TOKİ Merkezi önünde eylem yaptı. "Bizi kan dökeriz diye tehdit ettiler. Ama evine ekmeğ götürmeyen işçileri hiçbir tehdit durduramaz".
- ⚠ GE Grid Solutions ve Schneider Elektrik e bağlı beş fabrikada grev kararı asıldı: İşçilerin yüzde 125 zam talebine karşı, işverenin yüzde 40 teklifini kabul etmeyen işçiler greve çıktı. Birleşik Metal-İş Sendikası Başkanı Özkan Atar "Yoksulluk ablukasını metal işçilerinin çelik yumruğu kıracak".
- ⚠ TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK; konfederasyonlardan asgari ücret açıklaması: "Günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre

işçinin ve ailesinin insanca yaşamasını mümkün kılacak ve insanlık onuruyla bağdaşacak asgari ücret belirlenmeli".

- ⚠ Polonez işçilerine polis ablukası: 3 gündür polis ablukasında olan Polonez işçileri Ankara'ya yürüyüşleri Çatalca'da engellenince, işçiler açlık grevinden sonra şimdi de kefenlerini giydi ve susma eylemi başlattılar. "Bu saatten itibaren konuşmuyoruz çözüm bekliyoruz". "Sendikaya üye olmak mı yürüyüş mü suç? Suça bu suçu işlemeye devam edeceğiz".
- ⚠ Emek, Barış ve Demokrasi Güçleri'nin Kartal'da düzenlediği "İnsanca yaşamak istiyoruz" mitingine binlerce kişi katıldı. "Artık yeter geçinemiyoruz, gelirden, vergide ülkede adalet istiyoruz", "savaş değil barış, kayyum değil demokrasi, sermaye için değil emekçi için halk bütçesi".
- ⚠ Asgari ücret zam pazarlığı bugün (10 Aralık 2024), başlıyor. Toplantı ÇSGB ev sahipliğinde yapılacak. Türk-İş ve TİSK temsilcileri katılım sağlayacak. Türk-İş genel Başkan Yardımcısı Ramazan Açar: "Yüzde 20-25 zammı kabul etmeyiz".
- ⚠ Bursa'da üretim yapan TOFAŞ, personel oranını yüzde 13 azaltılacağını duyurdu.
- ⚠ Ticaret Bakanı Bolat ve ÇSGB Bakanı Işıkhani, perakende sektörü yöneticileri ile bir araya gelerek kendilerine, asgari ücret artışı fırsat bilerek fahiş fiyat uygulama girişimlerine izin verilmeyeceği aktarıldı.
- ⚠ Polonez işçileri sendikal hakları ve hukuk tanımayan Ürdünlü işverene karşı başlattıkları açlık grevinin 4. gününde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanını sözünü yutmaya çağırdı.
- ⚠ Saadet Partisi "Asgari ücret 33 bin 337 lira olmalı. ... En düşük emekli maaşının asgari ücret seviyesine kadar çıkarılması önem arz etmektedir."
- ⚠ Kasım 2024 ayında, 7'si çocuk, 9'u mülteci/göçmen 164 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti.
- ⚠ KESK, 8 Aralık kuruluş yıldönümü nedeniyle yaptığı açıklamada "Geçmişten geleceğe uzanan emek, demokrasi, barış ve laik bir yaşam için birlikte mücadelemizi büyüteceğiz."
- ⚠ DİSK/Basın-İş'in yaptığı araştırmaya göre her 10 basın çalışanından 9'unun ücreti 25 liranın altında.
- ⚠ DİSK-Ar raporuna göre 7.6 milyon kişi asgarinin altında asgari ücretli 20 yılda 20 Cumhuriyet altını kaybetti. 1974 yılında asgari ücret kişi başına düşen GSYH'nin yüzde 80,6'sına denk gelirken, 2024 yılında bu oran yüzde 46,5'e geriledi.
- ⚠ Asgari Ücret Komisyonu ilk toplantısını yaptı. ÇSGB Bakanı Işıkhani: "Hem işçini hem de işverenin memnun olabileceği maksimum faydayı sağlayacak şekilde bir ücreti belirlemeyi hedefliyoruz". Türk-İş Başkan Yardımcısı Açar: "Ne enflasyonun ne mevcut geçim koşullarının sorumlusu işçi değildir. Bu hesapta işçi

canını dişine takıp, emeğini ortaya koyandı.” İkinci toplantı 16 Aralık'ta yapılacak.

- ⚠ Petrol-İş'in Aliğa'da örgütlü oluşu Temel Conta fabrikasında, sendikanın yetki almasından sonra başlattığı toplu iş sözleşme görüşmelerine işverenin katılmaması ve direnmesi sonucu işçiler greve çıktı. “Yasalara aykırı davranmaktan vazgeçin. Gelin, çözüm ve anlaşma için de bir adım atın”.
- ⚠ Polonez işçilerinin açlık grevi devam ediyor. Fenalaşan bir işçi için gelen ambulansın alana girmesine polis izin vermedi.
- ⚠ Memur ve memur emeklisinin refahı için İzmir'de SGK il müdürlüğü önünde toplanan Hürriyetçi Sendikalar Konfederasyonu'na bağlı sendika üyeleri basın açıklaması yaptı.
- ⚠ BİSAM: Bir aile için açlık sınırı 21 bin 967 lira, yoksulluk sınırı 72 bin 524 lira.
- ⚠ TÜİK Ekim ayı işsizlik rakamlarına göre işsizlik oranı 0,01 puan artarak yüzde 8,8 oranında gerçekleşti.
- ⚠ Emekli Meclisi AKP İstanbul İl binası önünde açıklama yaptı. “Ne yüzde 20 ne de yüzde 25 zam istiyoruz. Bizler en düşük emekli maaşının asgari ücretin yüzde 50 üzerinde olmasını, enflasyona göre oluşan farkın sene sonunda emeklilerin maaşına yansıtılmasını istiyoruz”.
- ⚠ Balıkesir'de inşaatçı düşen 50 yaşındaki Aytaç Altan hayatını kaybetti.
- ⚠ İzmir BB işiraki İZENERJİ'de yaklaşık 13 bin işçiyi kapsayan TİS öncesi 12 işçi işten atıldı. İşçilere güvenlik soruşturması gerekçe olarak sunulurken, örgütlü olan Genel-İş Sendikasına ise küçülme gerekçesi öne sürüldü.
- ⚠ DİSK/Dev Sağlık-İş Sendikası Uludağ Üniversitesi Hastanesi önünde basın açıklaması yaptı: “2024 ve 2025 yıllarında emekli olacaklar arasındaki adaletsizlik ortadan kaldırılmalı”, “Bizi baraj altında tutarak, kamu çerçeve protokolü dâhil olmak üzere toplu sözleşme düzeninin dışında bırakmak istedikler ama biz haklarımızı mahkemede kanıtlamış olduk”.
- ⚠ Asgari Ücret Komisyonuna bu yıl Türk-İş Heyeti adına katılan bir işçi “Geçinemiyoruz, 11 yıldır yıldır asgari ücretliyim, evlendim, çocuğum oldu hala asgari ücretli çalışıyorum”.
- ⚠ Mardin B.B. mahkeme kararı ile işe iade olan 50 işçi kayyım tarafından tekrar işten atıldı. Genel-İş “Kayyım, daha önceki dönem gelir gelmez baskılara başlamıştı. Arkadaşlarımızın çoğunu tehditle yandaş sendikaya üye yapmıştı. Şimdi de aynı baskı ve mobbing var. Kayyım gelir gelmez birçok üyemiz sendikadan istifa etti”.
- ⚠ Düzce'de işten çıkarılan taşeron işçi, fabrika sahibini bıçaklayarak öldürdü.

- ⚠ Hakkımı Ver oluşumu ÇSGB önünde asgari ücrete yönelik taleplerini dile getiren bir açıklama yaptı. “Asgari ücret tespit komisyonu toplantılarını bir orta oyunu olmaktan çıkartın”. Grup 15 Aralık'ta meclis önünde yapılacak açıklamaya da herkesi Ankara'ya çağırıyor.
- ⚠ Polonez işçilerini sendikal hakları için Çatalca Adliyesi'nin önünde başlattıkları açlık grevi devam ediyor. “Hakkımızı alana kadar mücadele edeceğiz”.
- ⚠ İstanbul Planlama Ajansı'nın (IPA) yaşam maliyeti araştırmasına göre İstanbul'da yaşamın maliyeti geçen yılın aynı aya göre yüzde 59,4 artarak 75 bin 717 lira oldu. Bir önceki aya göre de 1.978 lira artmış görünüyor.
- ⚠ Birleşik Metal-İş'in MESS'le anlaşamaması sonucu 3 fabrikada daha greve gidiyor. Sendika Başkanı Atar: “Dayanışma da mücadele de büyük. Tüm üyelerimiz biliyor ki işçi sınıfımız kazanacak”.
- ⚠ TEKSİF'te örgütlenen İstanbul Tuzla'daki TKIS Blinds Perde fabrikasında işten çıkarılan işçiler direnişlerinin 50'inci gününde çadır kurdu.
- ⚠ TÜSİAD Yüksek İstişare Kurulu Başkanı Ömer Aras “Eğer ekonomide enflasyonla mücadele açısından uygun görülen asgari ücret çalışanları tatmin etmiyorsa bu ülkede çözülmesi gereken ciddi bir verimlilik sorunu var demektir.”
- ⚠ Amasya'nın Suluova ilçesine bağlı Kolay köyünde Beşler Yenidoğuş Madencilik firmasına bağlı işyerinde meydana gelen göçük altında kalan Özgür Söylemez yaralı olarak kurtarıldı.
- ⚠ KIBRIS Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası eğitimdeki sıkıntıları ortaya koymak amacıyla başbakanlık önünde eylem yaptı. Hükümeti “Noel Baba” olarak gösteren öğretmenler, çantadan vatandaşa temsili olarak “Buzuk yollar, hayat pahalılığı, fakirleşme” gibi hediyeler çıkardı, sermayeye “ihale rantı, torpil, açık çek” gibi hediyeler dağıttı.
- ⚠ AGS Globalin iş dünyası raporuna göre, işverenlerin asgari ücret beklentisi yüzde 40 oranında ve 23 bin 750 lira düzeyinde.
- ⚠ Şahinler Holding Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Şahin, asgari ücrete dair görüşlerini ifade etti: “Asgari ücret biraz fazla yükselirse firmalar batacak, gelecek yok olacak. Az verse insanlar çok sıkıntılı. ... bu durumda da teşvik verilerek yüksek zam yapılması doğru olacaktır.”
- ⚠ TESK Başkanı Palandöken: “Esnaf ve sanatkarların sigorta primleri gerçekten çok yüksek. Zaten ödeyemiyorlar.” “Her yıl artan sigorta primleri esnafın belini büküyor.”
- ⚠ Tez-Koop-İş Samsun Şubesi yönetim kurulu ve üyeleri Süleymaniye Geçidinde basın açıklaması gerçekleştirdi. “Geçinemiyoruz vergide ve gelinde adalet istiyoruz”.

- ⚠️ Türk-İş yönetimi bağlı sendikalarını toplayarak asgari ücret konusundaki görüşlerini alacak.
- ⚠️ Akdeniz Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Gürkan Tekin "...üretim maliyetlerinde dolar bazında Asya'daki rakiplerimize göre yüzde 40-50, Avrupa'daki birçok ülkeye göre yüzde 15-20 oranında pahalı kalıyoruz. Ülkemizde asgari ücretin işverene maliyeti Asya'daki rakiplerimize göre 6-7 kat yüksek durumdadır".
- ⚠️ Polonez işçileri, Türk-İş, ÇSGB ve Cumhurbaşkanlığı'ndan yetkilerle bir araya gelerek çözüm sözü vermesi üzerine Çatalca'ya geri döndü.
- ⚠️ Asgari ücret üçüncü toplantısı 19 Aralık 2024'te yapılacak.
- ⚠️ İBB tarafından yayımlanan İstanbul Barometresi verilerine göre kasım ayında Mega kentte yaşayanlar temel gıdalara erişemedi, porsiyonlarını küçülttü, kirasını ödeyemedi. Yurttaşlar gelecek 6 aydan da ümitsiz.
- ⚠️ Birleşik Metal-İş'in grev yasaklamasına karşı, greve devam kararı sonucu DİSK açıklama yaptı. "İşçi sınıfının emeği yok sayılıyor". ITUC Avrupa sorumlusu Leppik "Bu karar kolektif eylemi caydırmak ve maaşlarını iyileştirme araçlarını ellerinden almak anlamına geliyor".
- ⚠️ Milli güvenlik gerekçesi ile Grevi ertelenen (Yasaklanan) Hitachi işçileri soruyor "Grevimiz hangi milletin güvenliğini tehdit ediyor?".
- ⚠️ Sakarya'nın Hendek ilçesindeki OBA Makarna fabrikasında meydana gelen patlama sonucu 5 işçi iş cinayetine kurban edilmmişti. Bilirkişi raporuna göre, buna göre elektrik panosu kaynaklı yangın yoğun toz birikimi nedeniyle toz patlaması şeklinde yayıldı. Kazanın önlenilebileceğinin belirtildiği raporda, patron birinci dereceden sorumlu bulundu.
- ⚠️ Kıbrıs Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası (KTOEÖS) Kıbrıs Meclisi önünde bir açıklama yaptı. "Eksik kadrolar", "Hayati risk taşıyan okul binaları", gibi dövizler eşliğinde yapılan açıklamada KTOEÖS Başkanı Selma Eylem: "Çocuklarımızı konteynerlere mahkûm edenler, saraylar yapıyor, hiç mi yüzünüz kızarmıyor?" ifadelerini kullandı.
- ⚠️ Asgari ücret komisyonu 3. Toplantısı yapıldı. Türk-İş Başkan Yardımcısı Ağar: "Önümüzdeki hafta hem rakam hem de sonuç gelir diye düşünüyoruz. İşveren tarafı hiç rakam söylemiyor".
- ⚠️ Arıtaş'ta grev: Yabancı sermayeli Arıtaş Fabrikasında çalışan Birleşik Metal-İş üyesi işçiler, Cumhurbaşkanı kararı ile getirilen yasaklara karşın, greve yüzde 100 katılım sağlanması kararı aldı. "Grev haktır engellenemez", "Sadaka değil, toplu sözleşme" "Asla teslim olmayacağız".
- ⚠️ Türk-İş'in asgari ücret talebi 29 bin 583 lira. Türk-İş adına Asgari Ücret Komisyonu toplantısına katılan 4 işçinin

ortak hazırladıkları zam talebine göre istenen ücret net 29 bin 583 lira. Ergün Atalay "Biz bunun altında bir rakama imza atmıyoruz". "Asgari ücreti bilmeyenler bizi itibarsızlaştırıyor".

- ⚠️ CHP Genel Başkanı Özgür Özel grevdeki metal işçilerini ve işlerine geri dönmek isteyen ve eylemde olan Polonez işçilerini ziyaret etti.
- ⚠️ DİSK Ankara'da ÇSGB önünde açıklama yaptı. "Geçinemiyoruz". DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu "Türkiye'de öyle bir düzen kuruldu ki, bu düzenin bütün çarkları zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yapmak için dönüyor". Enflasyonun etkisi ile ücretlerde yaşanan alım gücü kaybını da işaret ederek, "Her bir asgari ücretli 2024 yılında 55 bin lira kaybetti".
- ⚠️ SOL Parti Eskişehir'de iktidarın emek düşmanı politikalarını protesto etti: "Bu rejim emekçiler için sefalet ve ölüm demek".
- ⚠️ Birleşik Metal-İş'in greve gittiği Hitachi işyerinde üretimin grev yasağına rağmen başlamaması işveren sendikası MESS'e geri adım attırdı. Patronlar sendikası işçi sendikasını masaya davet etti. Cumhurbaşkanı grevi ertelemiş ancak işçiler greve devam etmişti.
- ⚠️ DİSK/Emekli-Sen üyeleri ülke genelinde "Asgari ücret değil, insanca yaşayacak bir ücret" çağrısıyla meydanlara indi. "Saraya değil emekçiye bütçe". DİSK Emekli-Sen Ege Bölge Temsilcisi Sebhattin Yeşiltepe "emeklinin hali bu" diyerek soğuk havada soyundu.
- ⚠️ TMMOB Zonguldak Maden Mühendisleri Odası maden iş kazalarında sürekli maden mühendislerinin suçlanmasına karşı yürüdü. "Maden mühendisleri günah keçisi değildir".
- ⚠️ Kaynak yetersizliğini gerekçe gösteren CHP'li Çukurova Belediye Başkanı TİS görüşmelerinde işçilerin 2025 ücretlerini 2024 oranında yatarılmasını önerdi.
- ⚠️ BOSSA Denim Fabrikasındaki işçiler "Fabrikada eskiden haftada üç gün çıkan kırmızı et artık haftada bir çıkıyor, Patron yemeğimize, hükümet ücretimize kesiyor".
- ⚠️ AKP'li Pertek Belediyesi DİSK Genel-İş'e bağlı 116 işçinin toplu iş sözleşmesinden doğan haklarını vermiyor. Belediye Başkanı Recai Vural'ın TİS'i tanımadığını ve ücretleri asgari ücret üzerinden yatacağını ifade ettiği iddia edildi. İşçilere sendikadan istifa edin baskısı yapıldığı ve ilk etapta 20 işçinin dağıtılan dilekçelerle sendikadan istifa ettiği bildirildi.
- ⚠️ Tez-Koop-İş Çorum'da "Vergide ve gelirden adalet" söylemiyle geniş katılımlı basın açıklaması yaptı. "Yöksullük istisna, açıklık esas", "Vergi dilimi soygununa son", "Dilim dilim soyuluyoruz".
- ⚠️ Türk-İş 'e bağlı Petrol-İş Sendikası, grev yasağını tanımayıp, greve devam eden DİSK/Birleşik Metal-İş'i ve üyelerini ziyaret etti. "Metal işçilerinin haklı mücadelesinin yanında yuz".

- ⚠ Yeniden Refah Partisi: “Asgari ücret 35 bin lira olmalı”.
- ⚠ Asgari ücret Tespit Komisyonu tarafından 01.01.2025 tarihinden geçerli olmak üzere yüzde 30 zamla asgari ücret 22 bin 104 TL olarak belirlendi. İşverene yapılacak asgari ücret destek miktarını da 700 TL’den 1.000 (Bin) TL’ye çıkardı. Asgari ücrete yüzde 30, işveren desteğine ise yüzde 43 zam yapılmış oldu. Türk-İş dördüncü toplantıya katılmadı.
- ⚠ Asgari ücret zammı ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan: “Çalışanlarımızı enflasyona ezdirmedik, sözümüze bir kez daha sadık kaldık.”
- ⚠ İYİ Parti Genel Başkanı Dervişoğlu, : “Sarayın penceresinden halkın sofrası gözükmüyor”.
- ⚠ Hak-İş: “Asgari ücretteki artış ülkemizin gerçeklerini yansıtmıyor”. “Enflasyonun altında kalan bir rakam”.
- ⚠ Türk-İş Genel Başkanı, Ergün Atalay: “Bu komisyon adil değil. Adil bir düzenleme yapılmadığı sürece komisyona katılmayacağız”.
- ⚠ Birleşik Metal-İş’in örgütlü olduğu ve 263 işçinin çalıştığı Green Transfo Energy işyeri de greve başladı. “Şalter inecek bu iş bitecek!”
- ⚠ KESK asgari ücret zammına ilişkin açıklama yaptı: “Çalışanlar kölelik koşullarına mahkûm ediliyor”.
- ⚠ CHP Niğde milletvekili Ömer Fethi Gürer: “Asgari ücret emekçiye saplanan hançer oldu”.
- ⚠ Balıkesir’de bulunan mühimmat fabrikasında yaşanan patlama sonucu 11 işçi cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ DİSK ve KESK’ten asgari ücrete ilişkin açıklama “Emek karşıtı şer ittifakı (İktidar-İMF-İşveren konfederasyonu) asgari ücreti açlık sınırının altında tuttu”. “Milyonlarca işçi daha da yoksullaştı”.
- ⚠ CHP Genel Başkanı Özgür Özel: “... belirlenen 22 bin 104 TL’lik asgari ücret, Tayyip Erdoğan’ın bu ülkenin gerçeklerinden kopuşunun son emaresidir. Günlerdir Suriye’de zafer yaşattık diyenler emekçiye hezimet yaşatmış sefalet ücretini dayatmışlardır”.
- ⚠ DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan: “... asgari ücreti yüzde 30 yükseltmek kul hakkına girmektir.”
- ⚠ DİSK’in “Gelirde ve vergide adalet” talebiyle başlattığı eylemleri Türkiye’nin birçok yerinde sürdü: “Dilim Dilim Vergi Soygununa Karşı Vergide Adalet, İnsanca Yaşanacak Ücret”.
- ⚠ SOL Parti asgari ücret zammına karşı İstanbul Cevahir AVM önünde eylem yaptı: “Direnen işçiler yenilmez”.
- ⚠ Ankara Emek ve Demokrasi Güçleri, Ankara Sakarya Caddesi’nde bir araya gelerek asgari ücretin açlık sınırının altında belirlenmesine tepki göstererek, hükümeti istifaya çağırıldı. “İnsanca yaşam istiyoruz, hükümet istifa”.
- ⚠ Petrol-İş’in örgütlü olduğu Betek Boya’da direniş sonuç verdi. İşveren sendika ile masaya oturacak.
- ⚠ Ebeler ve Hemşireler, Ankara’da basın açıklaması düzenledi. “Şiddete uğramak korkusuyla birlikte, ‘zülüm yönetmeliği’ ile getirilen sözleşme feshi tokadını sürekli ensemizde hissederek, iş güvencemiz olmadan çalışmak istemiyoruz”.
- ⚠ Yurttaş Birlikteliği inisiyatifi “Yoksulluğa karşı, eşitlik, demokrasi, iyilik için alanlardayız”.
- ⚠ Balıkesir’deki ZSR A.Ş mühimmat fabrikasında meydana gelen patlamada hayatını kaybeden işçilerden Çetin Karamüftüoğlu’nun annesi Fidan Yılmaz “16 saat çalıştırıyorlardı. Benim çocuğum uykusuz öldü.”
- ⚠ Türk Tabipler Birliği “Açlık sınırının altında bir asgari ücret ile sağlıklı yaşamın olanaklı olmadığına dikkat çekiyoruz. ... yoksulluğun, eşitsizliğin bir halk sorunu olduğunu ısrarla yineliyoruz. Toplumun tüm kesimlerini sağlık hakkı için mücadeleye çağırıyoruz.”
- ⚠ Birleşik Metal-İş’in örgütlü olduğu Green Transfo, Arıtış, Schneider Elektrik ve GE Grid Solutions işyerlerinde grev devam ediyor.
- ⚠ Kamu işçileri Türk-İş Başkanı Atalay’ın açıklamalarına tepkili: “Mücadele etmiyorsanız koltukları terk edin”.
- ⚠ Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde çalışma yasalarını ve ücret politikalarını protesto eden sendikalar, Meclis önünde basın açıklaması düzenledi ve Meclisin kapısını kırdı. “Meclisi başımıza yıkanız”.
- ⚠ Artvin’in Hopa ve Kemalpaşa ilçelerinde yaşayan vatandaşlar bir araya geldi: “Asgari değil, insanca yaşam... Bu parayla Mehmet Şimşek yaşasın, insanca bir yaşam istiyoruz”, “İtibardan tasarruf etmeyen Erdoğan iktidarı, halkı onursuz itibarsız bir hayata mahkûm bırakıyor.”
- ⚠ DİSK Başkanlar Kurulu bir açıklama yaparak, DİSK Çukurova Temsilcisi Kemal Göksoy’un devam eden tutukluluğunun hukuksuz olduğunu savundu: “Sendikacılık suç değildir. Hak aramak suç değildir. Emek mücadelesi, ekmeğe mücadelesi vermek asla suç değildir”.
- ⚠ Türkiye Emekliler Derneği, emeklilere yüzde 15 seyyanen zam istedi.
- ⚠ Yeni yılda asgari ücretliye 5 bin 102 lira zam verilirken, Cumhurbaşkanı’nın maaşına gelen zam ise 55 bin lira.
- ⚠ Cumhurbaşkanı Recep Erdoğan “KOBİ’lerde çalışan başına aylık 2 bin 500 liraya kadar destek ödemesi gerçekleştireceğiz”.
- ⚠ Sağlık-Sen, iş güvenliği uzmanlarını Sağlık-Sen’de sendikalaşmaya çağırdı.
- ⚠ Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası üyelerinin taban maaş talebine ilişkin basın açıklaması yaptı: “Taban maaş hakkımızı alana kadar durmayacağız, susmayacağız. Öğretmenler aç mı kalsın?”
- ⚠ Kocaeli’nde Emek ve Demokrasi Platformunun düzenlediği “Geçinemiyoruz” yürüyüşüne binlerce kişi katıldı.

“İnsanca yaşamak istiyoruz”, “Asgari değil, insanca yaşam”, “İş etmek yoksa barış da yok”.

- ⚠ MESS’in dayattığı yüzde 40 zamma karşı çıkan Birleşik Metal-İş üyesi 1500’e yakın işçinin dört farklı işyerindeki grevi devam ediyor.
- ⚠ Ordu’nun Korgan yaylalarında yapılmak istenen ve Perşembe yaylasını da etkileyecek olan maden sondajına karşı halk eylem yaptı.
- ⚠ Iğdır Belediyesince SMS mesajı ile işten çıkarılan 204 işçi yeni yıla eylem çadırında girdi. 177 gündür eylem çadırında olan Belediye-İş üyesi işçilerinden DEM partili Belediye eş başkanlarına çağrı: “Barış isteyenler önce işten atılanlara işe alsın.”
- ⚠ Van Belediyesinde işten çıkarılan işçiler adına konuşan Hizmet-İş Sendikası yetkilisi “31 Mart Seçimleri sonrası en büyük kayım Van’da 850 arkadaşımızın işten çıkarılmasıyla başladı” şeklinde açıklama yaptı.
- ⚠ Çatalca Adliyesi önündeki eylemlerini sürdüren Polonez işçileri “Adalet sarayı önünde adalet arıyoruz. Taşların üzerinde yata yata hasta olduk.”
- ⚠ Aile hekimleri, sağlık meslek örgütleri “Eziyet yönetmeliği” olarak adlandırdıkları düzenlemeye karşı tepkilerini göstermek için 6-10 Ocak tarihlerinde üçüncü kez iş bırakacak.
- ⚠ Elazığ Eti Krom Yıldırım A.Ş’ de geçtiğimiz Temmuzda eylem yapan sendikali işçilerden 100’e yakını işten atıldı.
- ⚠ Batman’da belediyeye atanan kayıym göreve geldikten sonra 25 işçiyi işten çıkardı.
- ⚠ TÜİK Aralık 2024 ayı enflasyonunu yüzde 1.03, yıllık olarak da yüzde 44,38 açıkladı.
- ⚠ Tuzla’daki FGM yapı şantiyesindeki işçiler maaşlarını alamadıkları, yanan eşyaları tazmin edilmediği ve insanlık dışı şartlarda çalıştırıldıkları gerekçesi ile eylem başlattı.
- ⚠ Tekgıda-İş Sendikasının örgütlendiği; ancak işverenin masaya oturmadığı, Perfetti Van Melle’de 19 Şubat 2024’te başlayan 326 günlük direniş, işçinin zaferiyle sonuçlandı. 3 ocakta işveren masaya oturmayı kabul etti.
- ⚠ Birleşik Emekliler Sendikası, Emeklilikte Yaşa Takılanlar ve Emekliler Federasyonu Kadıköy İskele Meydanında basın açıklaması yaptı: “Bu enflasyon oranları emekliyi öldürdü” diyerek Helva dağıttı: “Saraya bol kepeçe, emekliye yok bütçe”, “Geçim için seçim”, “TÜİK şaşırma, sabrımızı taşırma”.
- ⚠ CHP Genel Başkanı Özel: “... en düşük emekli maaşını hiç değilse bile bir asgari ücret yapmak için ellerimizi kaldıralım. Emeklinin çilesini bitirelim”. “Erzurum’da geçen yıl asgari ücretle 340 şiş Çağ Kebabı alırken, yeni asgari ücretle 220 şiş alabiliyor.”
- ⚠ Hak-İş Başkanı Mahmut Arslan “Son 8 yıldır emeklilerimizin, emekli oldukları zaman asgari ücretin aşığınsında ücret aldığımız görüyoruz”.

- ⚠ İzmir B.B’ye hizmet veren Esaray Temizlik Şirketindeki taşeron işçiler güvenceli iş talebiyle eyleme başlamışlardı. Eylemlerinin yedinci günü işten atıldılar. İşçiler Belediye Başkanı Cemil Tugay ile eylem sırasında görüştiklerini ancak Tugay’ın “Siz benim nasıl peşimden gelirsiniz. Sizi o işten de attracağım” sözleriyle tehdit ettiğini ifade ettiler.
- ⚠ İstanbul’da 1 Ocak 2025’ten itibaren 200 gr. ekmeğin fiyatı 12,5 liradan 15 liraya Ankara ve İzmir’de de 10 liradan 12,5 liraya arttırıldı.
- ⚠ 2025 memur ve memur emeklilerine yapılacak zam oranı 11.54. Memur sendikaları bunun “sıfır zam” anlamında olduğunu ifade etti.
- ⚠ Aile hekimleri Türkiye genelinde iş bıraktı. Dün başlayan beş günlük iş bırakma 10 Ocak’ta sona erecek.
- ⚠ Sendikaya üye oldukları için işten çıkarılan 146 Polonez işçisinin 173 günlük mücadelesi zaferle sonuçlandı. İşçiler, kıdem, ihbar tazminatları ve 6 aylık boşta geçen zamana dair haklarını alacaklar. Polonez’de kadınların mücadelesi belirleyici oldu.
- ⚠ İstanbul Planlama Ajansı (İPA) Başkanı Buğra Gökçe “İstanbul’da yaşam maliyeti 77 bin liranın üzerinde”.
- ⚠ SSK ve BAĞ-KUR emeklilerine yüzde 15,75; memur ve emeklilerine yüzde 11,54 zam yapıldıktan sonra, kök ücreti düşük olan emekli maaşları da artışla 14 bin 469 TL oldu. Daha önce 12 bin 500 TL’ydi.
- ⚠ Memur-Sen Konfederasyonu üyeleri Hazine ve Maliye Bakanlığının önünde yüzde 10 refah payı taleplerini dile getiren bir eylem yaptı: “Yüzde 11,54’ü hazmedemiyoruz”, “Alım gücü yerlerde bıçak artık kemikte”, “Emeğin hakkı Gassal’ın önüne gelmeden verilsin”.
- ⚠ 25 gündür grevde olan Schneider Elektrik iş yerinde Birleşik metal-İş ile MESS arasında anlaşma sağlandı. Ortalama net gelir birinci altı ayda net 56.200 TL, ikinci altı ayda net 71.150 TL olacak.
- ⚠ Polonez işyerinde 173 gün süren direnişin sonunda anlaşma sağlanınca işten atılan 146 işçi işine geri dönecek.
- ⚠ Yaklaşık 35 milyon kişi asgari ücret ve civarında maaş alıyor. Asgari ücret 22 bin 104 lira olarak tespit edildi. Buna karşın, Merkez Bankası Başkanı Fatih Karahan 604 bin, başkan yardımcıları 506 bin ve SGK başkanı Recai Kaya’da 140 TL maaş alıyor.
- ⚠ Kıdem tazminatı tavanı yüzde 11.54 artışla 46 bin 655 lira oldu.
- ⚠ GE GRID Solutions, Artaş Kriyojenik ve Green Transfo’daki grevler için Birleşik Metal-İş’in örgütlü olduğu diğer metal fabrikalarında işçiler dayanışma eylemi yaptı.
- ⚠ Petrol-İş Sendikasının örgütlendiği ancak işverenin masaya oturmadığı Temel Conta işçilerinin grevi 30’uncu gününde.

- ⚠ Beş memur sendikaları konfederasyonu, Birleşik Kamu-İş, KESK, BASK, HÜR-SEN ve ASİM-SEN memur zamlarını protesto için 13 Ocak Pazartesi günü iş bırakacak.
- ⚠ Adana/SASA fabrikasında işten çıkarılan 1092 işçi geriye dönük maaş ve tazminatlarının ödenmesi için fabrika önünde eylem yaptı: “İnşaat işçileri köle değildir, ücret haktr gasp edilemez”.
- ⚠ Hazine ve Maliye Bakanlığı İzmir B.B'nin İller Bankası alacağını kesince İZELMAN ve İZENERJİ işçilerinin ücretleri ödenemedi. İşçiler iş bıraktı.
- ⚠ DİSK/Tekstil'in örgütlendiği Samur Hah'da işveren yetkiye itiraz etti.
- ⚠ Ankara Polath'da kanalizasyon çalışmasında meydana gelen göçüğün altında kalan iki işçi; Sinan Yaman ve İzzettin Kesin hayatını kaybetti.
- ⚠ Ayakta tedavi bedeli 2 liradan 20 liraya çıkarıldı. Tedavi bedeli 10 kat zlandı.
- ⚠ İşverenlerin uzun vadeli sigorta kolları olan Malullük, ölüm ve yaşlılık sigorta prim indirim desteği, imalat sanayi dışındaki sektörlerde 5 puandan 4 puana düşürüldü.
- ⚠ Antep'te Türk Telekom'da çalışan taşeron işçileri daha iyi bir ücret talebiyle iş bıraktı. “Talebimiz asgari ücret artı yüzde 40”.
- ⚠ Etimesgut Belediye başkanı Erdal Beşikçioğlu'ndan belediyeye emekçilerine yüzde 60 oranında zam. “Emekçilerin yanında olmaya devam edeceğiz”.
- ⚠ Öğretmenler memur zamlarını protesto etmek için 13 Ocak'ta derse girmeyecek.
- ⚠ Basın özgürlüğü endeksinde Türkiye 180 ülke içerisinde 158'inci sırada yer aldı.
- ⚠ DİSK, “Enflasyon asgarini ezdi”, “İyi ki TÜİK var! Yoksa enflasyon alıp başını gidecek”.
- ⚠ BİSAM: Açlık sınırı 21 bin 553 TL, yoksulluk sınırı 74 bin 552 TL. Yoksulluk sınırı asgari ücretin 3.3 katı.
- ⚠ Türk Metal, METEM Otomotiv San. işyerinde örgütlendi.
- ⚠ KESK, Birleşik Kamu-İş, BASK, HÜR-SEN ve ASİM-SEN Konfederasyonlarına üye kamu emekçileri, memur maaşlarına yapılan yüzde 11,54'lük zammı protesto için iş bırakma eylemi yaptı. Aynı zamanda İstanbul'da basın açıklaması düzenlendi.
- ⚠ TTK Üzülmüş Müessesine ait maden ocağında çalışan Genel Maden-İş Sendikası işçileri çalışma koşulları ve mobbinge karşı iş bıraktı.
- ⚠ İSİG Meclisi 2024 yılında en az 1897 iş cinayeti meydana geldi.
- ⚠ Memur ve memur emeklileri ÇSGB önünde “Sefalet ücretlerini” protesto etti. Emekçiler genel grev sinyali verdi.
- ⚠ Sancaktepe Belediyesi ile Hizmet-İş arasında TİS imzalandı. Yevmiye ve sosyal haklara yüzde 50 zam yapıldı, ikramiye de 60 güne çıkarıldı. Ayrıca her ay 3 bin TL ek ödeme verilecek.
- ⚠ Öz Orman-İş Sendikası: “Orman işçisi enflasyonun ağır yükü altında ezildi. Enflasyon en çok kamu işçilerini vurdu, memurlara yapılan zam kamu işçisine yapılmadı”.
- ⚠ Köprü ve otoyol ücretleri son bir yılda yüzde 100'den fazla arttı.
- ⚠ İzmir Karabağlar Belediyesi çalışanı ve Genel-İş İzmir 5 No'lu şube üyeleri 23 Ocak'ta greve çıkma kararı aldı.
- ⚠ ÇSGB Bakanı Vedat Işıkhani “Bir felaket olursa asgari ücreti arttırırız”.
- ⚠ Petrol-İş Sendikası üyelerinin Tarkett Group işyerindeki grevi 119. gününde
- ⚠ Kadıköy/İstanbul'da Sağlık Bakanlığına ait inşaatın sürdürdüğü Akıncılar Salih Us Şantiyesinde ücreti ödenmeyen işçiler eyleme çıktı: “İnşaat işçisi köle değildir.”
- ⚠ Teksif/TKIS Blinds grevi 83. gününde
- ⚠ DİSK/Nakliyat-İş'te örgütlenen Hödlnmayr Lojistik çalışanı işçilerden ikisi sendikalı oldukları için işten atıldı.
- ⚠ Kayyumun olduğu Batman Belediyesinde “Makbul” sendikaya geçmeyen Genel-İş üyeleri işten atıldı, eylemler devam ediyor.
- ⚠ Genç avukat intiharlarının nedenleri: Patron avukatlar yanlarındaki işçi avukatları sigortasız ve asgari ücrete çalıştırmak istiyor. Mesai saatleri 13 saati buluyor.
- ⚠ KOÇ Holding'e bağlı Bıçakçılar fabrikasında 40 işçi küçülme gerekçesiyle işten çıkarıldı.
- ⚠ Türk-İş/Dok Gemi-İş'in örgütlü olduğu ve Koç Holding-İnan Kırac'ın sahipliğindeki Sirena Marine'de grev kararı alındı. Sendikanın yüzde 110 zam talebine karşı, işverenin önerisi yüzde 50 zam.
- ⚠ Ankara'da bir AVM'de havalandırma tamiratu yapan Sezer P. Adli işçi yüksekte düştü ve iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ İstanbul Eyüpsultan'da viyadük güçlendirme çalışmalarında iş makinasına sıkışan Sinan M. İş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Düzc'e'de tamir ettikleri asansörün düşmesi sonucu üç işçi yaralandı.
- ⚠ Birleşik Metal-İş üyelerinin GE Grid Solutions işyerindeki grevi anlaşma sağlanarak sona erdi. Grev Cumhurbaşkanlığına ertelenmiş olmasına karşın fiilen devam ediyordu.
- ⚠ BES-AR: açlık sınırı 30 bin 600 TL.
- ⚠ Emekli Güç Birliği Platformu Adana İnönü Parkında “İnsanca yaşayabileceğimiz bir ücret istiyoruz!” vurgusuyla bir basın açıklaması yaptı. “Çalıştık, üretim yaptık hak ettiğimiz maaşı istiyoruz.”

Emekçiler küresel anlamda eylemde diyebiliriz. Bir yandan ekonomik krizler, bir yandan da neoliberal saldırılar neredeyse istisnasız her ülkedeki emekçileri bir şekilde olumsuz etkiliyor. Bu da emekçilerin direnişiyle karşılık buluyor. Grevler, eylemler, direnişler, basın açıklamaları... Birkaç örneğini sizler için derledik.

Gürcistan'da sivil toplum ve kültür-sanat işçilerine yönelik şiddet

28 Kasım 2024'ten bu yana Gürcistan'daki barışçıl protestolar endişe verici düzeyde şiddetle karşılandı. Hükümet göstericilere karşı göz yaşartıcı gaz, cop ve tazyikli su kullandı. Aralarında çok sayıda sanatçı ve diğer kültür çalışanlarının da bulunduğu 300'den fazla sivil tutuklandı, gözaltına alınanların polis şiddetine ve işkenceye maruz kaldığına dair çok sayıda rapor ve haber yayınlandı.

Gürcistan sanat camiasının önde gelen isimleri hedef alındı. 5 Aralık'ta ünlü aktör Andro Chichinadze, daha önce aktör Giorgi Nakashidze'nin gözaltına alınması ve saldırıya uğramasının ardından şiddeti teşvik ettiği iddiasıyla tutuklandı. Protestoları takip eden gazetecilere yönelik şiddetli baskılar, tarafsız haberciliğe ve medya çalışanlarının korunmasına duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır.

UNI Europa Medya, Eğlence ve Sanat Sektörü Başkanı William Maunier konuyla ilgili olarak şunları söyledi "Demokratik değerleri ve sanatsal özgürlüğü cesurca savunan Gürcistan'daki meslektaşlarımızla birlik içindeyiz. Şiddet ve baskının hiçbir toplumda yeri yoktur. Gürcü yetkilileri bu tür saldırıları durdurmaya çağırıyoruz.

UNI Europa barışçıl protestoculara, sivil toplum aktivistlerine ve kültür çalışanlarına yönelik şiddet kullanımına derhal son verilmesini talep etmektedir. Gürcistan hükümeti baskı yerine diyaloga öncelik vermeli ve ileriye dönük bir yol çizmek için siyasi muhaliflerle birlikte çalışmalıdır."

Kanadalı posta işçileri grevde: Uluslararası destek çağrısı

15 Kasım'da, Kanada Posta İşçileri Sendikası'nın (CUPW - STTP) 55.000'den fazla üyesi, Canada Post ile yaklaşık bir yıllık müzakerelerin istenen oranda sonuç vermemesi nedeniyle greve gitmek zorunda kaldı.

Posta çalışanları, çalışma koşullarını ve sunulan hizmet kalitesinin iyileştirilmesini istiyorlar. Talepleri arasında adil ücretler, güvenli çalışma koşulları, onurlu bir şekilde emekli olma hakkı ve kamu postanesindeki hizmetlerin genişletilmesi yer alıyor. Yürüyüşleri başladı, Federal Arabuluculuk ve Uzlaşma Servisi CUPW ve Canada Post arasındaki müzakereleri kolaylaştırmak için yeni bir arabulucu atadı. Şimdi yeni arabulucu ile süreç yeniden müzakere edilecek.

CUPW, mücadelelerini desteklemek için dünya çapındaki sendikalardan ve müttefiklerden dayanışma çağrısında bulundu. Mücadelelerinin sadece posta çalışanları için değil, aynı zamanda Kanada'daki topluluklara fayda sağlayan kamu posta hizmetlerinin korunması ve geliştirilmesi için de olduğunu vurguluyorlar.

Müzakereler devam ederken, CUPW, posta çalışanlarının ve hizmet verdikleri toplulukların ihtiyaçlarını karşılayan adil bir anlaşmaya varmaya kararlı olduklarına dair açıklamalarda bulundu. Sendikanın küresel dayanışma çağrısı, dünya çapındaki işçi hareketlerinde kolektif desteğin öneminin altını çiziyor.

Portekiz’de özel güvenlik çalışanlarının enflasyona karşı ücret artış zaferi

İşverenlerin daha önce kararlaştırılan şartları geri çekme girişimlerinin ardından, Portekiz’deki özel güvenlik çalışanları ve sendikaları STAD ve Sitiese enflasyonu aşan bir sektörel toplu sözleşme gerçekleştirdi. İşçiler, 2025 ve 2026 için enflasyon tahminlerinin iki katı kadar 2 yıllık maaş artışı sağladı.

Portekiz’deki bu zafer, temel işçilerin maaş ve koşullarının iyileştirilmesinde önemli bir başarıya işaret ediyor. UNI Global tarafından yürütülen bir anketin de ortaya koyduğu gibi, güvenlik çalışanlarının yüzde 57’si küresel bir yaşam maliyeti kriziyle karşı karşıya. Zorla fazla mesai, ücretlerin eksik ve düzensiz ödenmesi de işçiler üzerindeki mali yükü şiddetlendirdi.

İşverenlerin sunduğu kötü koşullara karşı, sendikaların daha iyi koşulları savunmadaki rolü daha da kritik hale geliyor. Portekiz’deki güvenlik işçilerinin zaferi bunu doğruluyor: toplu olarak pazarlık yapan sendikalı işçiler daha iyi ücret ve adil çalışma koşulları kazanıyor. UNI Avrupa Bölge Sekreteri Oliver Roethig yaptığı açıklamada “Etkileyici zaferleriyle Portekiz’deki özel güvenlik çalışanları, bir sendikada örgütlenerek ve toplu pazarlık yaparak ücret ve koşullarda büyük iyileşmelerin mümkün olduğunu gösterdiler. İşçileri ve bağlı üyelerimiz STAD ve Sitiese’yi enflasyonu kıran bir toplu sözleşmeyi güvence altına aldıkları için tebrik ediyoruz”

Nexperia Filipinler’de sendikacılar, toplu sözleşme sürecinde işten çıkarıldı.

18 Aralık 2024 Sendika faaliyetlerine müdahale eden Nexperia Filipinler, sendika başkanı Mary Ann Castillo da dahil olmak üzere dört sendika yetkilisini haksız yere işten çıkardı.

İşçi Sendikası, Ekim ayında işten çıkarılan işçilerin işe dönüşü için başarılı bir müzakere yürüttü ve sendika işverenle toplu pazarlık yapmaya devam etti.

Ancak 18 Aralık’ta Nexperia Filipinler, 15 Kasım’da giriş ve çıkış noktalarını engellemekle suçladığı dört sendika liderini işten çıkardı. Sendika yetkilileri ise olayın sadece üyelerini toplu pazarlık süreci hakkında bilgilendirmek olduğunu ifade ettiler. Sendika, eylemin işverenin TİS müzakerelerine olan kötü niyetini gösterdiğini ve sendikal faaliyetleri baltalamayı amaçladığını söylüyor. Sendika yıl boyunca işverenin sendikayı yok etme, mücadeleyi kırma ve haksız uygulamalarına maruz kaldı. Sendika bu süreçte devam eden anlaşmazlıklar için birkaç grev bildirimi yaptı.

MWAP sekreteri Julius Carandang yaptığı açıklamada şunları dile getirdi: “Yaklaşık bir yıl süren TİS müzakereleri, işçiler üzerinde önemli bir baskıya neden oldu ve bu da onları greve zorlayan bir çıkmaza sürükledi. Bu eylem, işverenin sendikamın daha iyi çalışma koşulları ve yeterli haklar için makul taleplerini ele almadaki eylemsizliğine açık bir yanıt. MWAP’ın özellikle elektronik sektöründeki tüm işçiler arasında birlik çağrısı, her türlü sömürüye karşı kolektif güç göstermede çok önemlidir. Nexperia işçilerinin mücadelesi aynı zamanda insanca muamele, adil ücretler ve iş güvenliği için çabalayan tüm Filipinli işçilerin mücadelesidir.” Sendikamın üyesi olduğu sendikal üst kuruluşu IndustriALL BİT, elektrik ve elektronik endüstrileri direktörü Alexander Ivanov’da şu ifadeleri ile sendikaya ve eylemdeki işçilere destek verdi: “IndustriALL sendika başkanı da dahil olmak üzere dört sendika liderinin haksız yere görevden alınmasını şiddetle kınıyor. Bu, sendikayı ve toplu pazarlık çabalarını baltalamayı amaçlayan işçi haklarına yönelik bariz bir saldırıdır. Misilleme eylemleri, şirketin 2024 boyunca kötü niyetini ve sürekli sendikayı yok etme çabalarını doğruluyor. Sendika ile dayanışma içindeyiz ve Nexperia’yi görevden alınan liderleri derhal geri almaya ve işçilerin adil muamele ve müzakere haklarına saygı duymaya çağırıyoruz.”

“O Sendika, Tez-Koop-İş Sendikamızı ve Hiç Yanımızdan Ayrılmadı”

Bu sayımızda emeğin mikrofonunu Ankara 1 No.lu Şube Başkanı Mustafa Kirman'a uzatıyoruz. Türkiye sendikacılık hareketini değerlendiriyor; çalışma yaşamına ilişkin güncel meseleleri masaya yatırıyoruz. Uzun yıllardır emek mücadelesinin tam ortasında yer alan Mustafa Kirman'ın sözleri, işçi sınıfı tarihinin bizlere bıraktığı mücadele geleneği ile geleceği kurmaya dair umutlarımızı yeşertiyor. “İyi ki sendikalıymışız!” diyeceğimiz yıllara...

Mustafa KIRMAN
TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI
Ankara 1 No'lu Şube Başkanı

› Sayın Başkan öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?

Mustafa Kirman: Merhabalar. Ben, Artvin Şavşathıym. Aşağı yukarı 1985'ten beri Ankara'dayım. Çeşitli kurum kuruluşlarda ve özel sektörde çalıştım. En son Kültür Bakanlığında seçimle Tez-Koop-İş Sendikasına yönetici olarak katıldım. Halen devam ediyorum. Evliyim, bir çocuğum var.

› Çok güzel. Peki, Uzun yıllardır sendikadasınız. Hem gözlemeleme fırsatı buldunuz hem de sendikal faaliyetlere bizzat katıldınız. Sendikacılık hareketini nasıl değerlendiriyorsunuz? Hangi sorunlar var ve, bu sorunların çözüm yolları nelerdir?

Mustafa Kirman: Vallahi sendikacılık hareketinin şöyle söyleyeyim, işçilik de eskidenmiş sendikacılık

da eskidenmiş. Çünkü ben aşağı yukarı 1981-82'den beri sendikalıyım. İşçi olarak devam ettim. Yani hemen hemen 30 yıl işçi olarak çalıştım daha sonra profesyonel sendikacı oldum. Sendikacılıkta sorunlarımız çok. Biraz önce dediğim gibi eski sendikacılık da kalmadı eski işçilik de kalmadı. Sendikaların bana göre çok daha dik durması lazım. Çalışanları, üyelerini bilgilendirmesi lazım. Çalışanlar varsa sendikalar var. Ve sendikaların da hiçbir yöneticinin veya hiçbir siyasi partinin arka bahçesi olmaması lazım. Bence sendikalar bu yüzden ileri adım atamıyor. Sendikanın işçinin yanında durması lazım, işçinin sendikası olması lazım ama maalesef görüyoruz ki birçok sendika işveren veya ülkeyi yönetenlerin yanında yer alıyor. Şunu söyleyeyim, biz Tez-Koop-İş Sendikası olarak devamlı işçinin yanındayız ve bunun

SÖYLEŞİ:
Berfin Diren
DEMİRKAYA

için de birtakım sendikalarla ve onların Konfederasyonu ile mücadele ediyoruz. Belki birkaç sendika vardır böyle mücadele eden. Onların başında da zannediyorum Tez-Koop-İş sendikamız gelir.

› **Şubenize bağlı iş yerlerinden bahsedebilir misiniz? Hem özel sektörde hem de kamu sektöründe örgütlüsünüz.**

Mustafa Kirman: Şimdi bizim Tez-Koop-İş Ankara 1 No.lu şubemizde hem özel sektör hem kamu sektörü hem de sivil toplum kuruluşlarımızdan bağlı işyerlerimiz var. Özel sektörde örnek vereyim MediaMarkt ve CarrefourSA işyerlerinde çalışan üyeler şubemize bağlı. Sivil toplum kuruluşları olarak da TMMOB'a bağlı Makine Mühendisleri Odası vb. birçok meslek odası; Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu ve bağlı sendikalarından Eğitim-İş, Büro-İş ve Tüm Yerel-Sen gibi sendikalar; Kamu

kurumu olarak da, Devlet Malzeme Ofisi'nden tutun ÖSYM, YÖK, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, ile en başta Ankara Üniversitemiz olmak üzere, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Müzik Güzel Sanatlar Üniversitesi... Ayrıca Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü gibi kurumlar da Şubemize bağlı işyerleridir. Ankara 1. No.lu Şube olarak aşağı yukarı 4-5 bin civarında üyemizle beraber hareket ediyoruz.

› **Toplu iş sözleşmesi süreçlerinde karşı tarafın özel sektör ya da kamu sektörü işvereni olmasının avantajları/dezavantajları var mıdır?**

Mustafa Kirman: Şimdi toplu sözleşmeye gelince, özel sektör daha zor. Yani özel sektör daha zor derken oturup bir toplu sözleşme yapıyoruz, özel sektörde zaten kar ettim diyen bir işveren söz konusu değil. Her yıl özel sektör hep zararda(!) Biz de burada mücadele etmeye çalışıyoruz.

Çünkü bizim neticede elimizde bir grev kozumuz var ve bunu da Tez-Koop-İş Sendikası yapar. Diğer sendikaları bilmiyorum ama biz yaparız.

Burada bir takım haklar alıyoruz. Örneğin CarrefourSA'da üyelerimiz için dört ikramiye, aylık gıda çeki, bayram ikramiyeleri gibi birçok haklar elde ettik.

Kamuda konfederasyonlar hükümetle görüştüğü için şimdi TÜHİS'e, Kamu İşverenleri Sendikası'na bağlı yerlerde toplu sözleşme yapıyoruz. İşverenle karşılıklı yaptığımız zaman, onlar biraz daha rahat. Ama TÜHİS'e bağlı olanlar... Şimdi bir kamu çerçeve protokolü imzalanıyor, imzalandığı zaman TÜHİS'e bağlı işyerlerimizin tümü için aynı sözleşme geçerli oluyor. Ancak bazı hükümlerde biz direniyoruz. Bir dönem önce özellikle Tez-Koop-İş Sendikasının ciddi anlamda bastırmasıyla bizim direkt teklifimiz kabul edildi. O sırada seçimler vardı, seçimlerden dolayı da biz Türk-İş'e dedik ki "Eğer anlaşamıyorsanız hemen eylem kararı alın. Biz bir günde üyelerimizle birlikte miting düzenleyelim" dedik. Yani "Eğer seçimden sonra Kamu Çerçeve Protokolü görüşmeleri devam edecekse, seçimden önce bitmeyecekse hemen eylem kararı alalım seçimden önce" dedik. Bunu o anda yapamadılar. Ancak, sonra bizim dediğimize geldiler, ve bir tutum aldılar. Böylece de geçen dönem -ki bunu Türk-İş Başkanı da demişti- Türk-İş tarihindeki en iyi Kamu Çerçeve Protokolünü imzalamış oldu.

Güzel bir toplu sözleşmeydi ama

üç ay sürdü, üç ay sonra enflasyon aldı başını gitti, bizim aldığımız para da pula döndü. Ama şimdi bir Anayasa Mahkemesi kararı var, "Kamu Çerçeve Protokolü bağlayıcı değil" diyor. Şimdi bu bizim elimizi güçlendiriyor. Ha burada belki farklı yerlerde Kamu Çerçeve Protokolünün hükmettiğini de vermek istemeyenler de olacaktır, bağlayıcı değilse... Ki bunu bazı üniversitelerde duyduk, Bizim şubeye bağlı işyerlerinde olmadı ama, sendikamızın başka şubelerine bağlı olan ve "Bizim gelirimiz yok, biz bu Kamu Çerçeve Protokolünü uygulayamayız." deyip de dava açılan bir takım üniversiteler vardı. Şimdi öyle bir risk de var ama bunun üstesinden geliriz diye düşünüyoruz; çünkü bizim neticede elimizde bir grev kozumuz var ve bunu da Tez-Koop-İş Sendikası yapar. Diğer sendikaları bilmiyorum ama biz yaparız. Bizim de bu dönem devam eden toplu iş sözleşme taslak çalışmalarımız var arkadaşlarımıza verilen sözlerimiz de var. Yani bizim bir takım taleplerimiz muhakkak olacak, işverenle görüşmelere daha başlamadık. Tabi arkadaşlarla oturup gerçekleştirdiğimiz taslak çalışmamızda taleplerimiz olacak, arkadaşlarla görüşeceğiz. Yani kırmızı çizgimiz muhakkak olacaktır. Eğer orada bir şey olmazsa çok samimi söylüyorum Tez-Koop-İş Ankara 1

No.lu şube olarak işyerlerinde greve gitmeye hazırız diyebilirim.

› **Peki, “Özel sektörde MediaMarkt’ta örgütlüyüz, yetkiliyiz” dediniz. CarrefourSA’da keza örgütlüsünüz. Bu işyerlerinde Jet kasalar gibi yeni teknolojilerin kullanıma sokulmuş olduğunu görüyoruz; artık müşteri herhangi bir çalışana ihtiyaç duymadan alışverişini ve ödemesini kendisi yapıyor. Sizce bu gibi yeni teknolojilerin bağlı işyerlerinizde kullanılmasına başlanması üyelerinizi nasıl etkileyecek?**

Mustafa Kirman: Valla bu yıllar önce Avrupa’da başladığında biz sıkıntılı bir sürecin yaşanacağını söylemiştik. Nasıl sıkıntılı bir süreç? istihdamı azaltır diye bunu yıllar önce söylemiştik. Aşağı yukarı şöyle söyleyeyim, 2010 yılı falandı. Avrupa’da başladığında dedik ki “bu Türkiye’de ciddi problem yaratır.” Ki şimdi aşağı yukarı başladı ve buralarda da akıllı kasalar koyuyorlar. Bu da istihdam da daralmaya yol açıyor. Bu, sendikalar için sıkıntı. Yani teknolojiyi kullanıyoruz diyorlar ama çalışan sayısı azalıyor, işte işsizlik denince örnek veriyorum daha önce diyelim ki bir mağazanın birinde on tane kasiyer çalışıyorsa bu akıllı kasalardan dolayı yediye düşüyor, böyle bir sıkıntımız var. MediaMarkt’ta başlamadı, yani bende CarrefourSA olduğu için CarrefourSA da var. Ama vatandaş da tam alışmış değil buna. Kasiyer çalışanlarımızın sayısında azalma var. Buna karşın bazen bizim kasiyerler, işlerinin yanında müşteriye de yardımcı oluyorlar. Müşteriye nasıl işlem yapılacağını gösteriyorlar. Şu anda

böyle devam ediyor ama ileride daha gelişirse çalışanlar açısından, emek açısından ciddi problem yaşarız diye düşünüyorum. Çünkü en ufak bir şey olduğu zaman tasarruf hep işçiyle yapıldığı için... Yani benim gördüğüm o en azından hep tasarruf işçiden yana yapılıyor, işçinin aleyhine yapıyor. İleride toplu iş sözleşmelerine koruyucu hükümler koyabilir miyiz? Elbette ki koyarız. Bizler çünkü arkadaşlarımızı korumak durumundayız. Bunu da yaparız.

› **Uzun yıllardır sendikacılık hareketinin içindesiniz. Sendikali olma sürecinizi de kısaca anlatarak özellikle sendikali olmanın önemini hissettiğiniz bir anınız var mı, bahseder misiniz?**

Mustafa Kirman: Çok var. Tabii küçüklüğümden beri çalışıyorum. Şöyle bir anım var: Ben 18 yaşında Artvin-Şavşat Orman İşletme Müdürlüğü’nde işe girmiştım. Sendikali bir işyeriydi. Orada çalışırken, 1981 veya 82’de askere gittim. Tabii biz o zaman askere gidince kıdem tazminatı ödenip ödenmeyeceğini bilmiyoruz. Artvin Şavşat küçük bir yer. Gerçi orada bilinçli insanlar çıkar ama demek ki orayı atlamışız o zaman.

Ben ayrıldım, askere gittim. Ben ayrıldıktan sonra tazminatımı hesaplamışlar. Askerdeyken beni aradılar sendikadan. Dediler ki “senin tazminatın vardı burada, askere gittiğin için ne yapalım?” Dedim ki “Anne verin.” Annem de en azından bir inek minek alırsa dedik... Babam emekliydi. Bizim Şavşat’ta hemen hemen o dönemde herkesin bir ineği falan vardı. Sendikali olduğumdan

ve sendika aracılığıyla almıştım o tazminatı.

Daha sonra belediyede çalıştım, grevler yaşadık; benim çocuğum 6 aylıkken ben grev neticesinde işten çıkarıldım. Çocuğum 6 aylık, kirada oturuyorum, kooperatif ödüyorum, böyle bir durumda emin ol 4 yıl üzere gömlek alamadım, belki çorap dahi alamadım. Sonra özel sektörde şurada burada çalıştım.

Daha sonra Kültür Bakanlığında işe girdim. Kültür Bakanlığında örgütlenmeye başladık. Hani benim de önceden de bir geçmişim vardı sendikal örgütlenme konusunda. Hatırını sayılır da bir üye sayısına ulaştık; aşağı yukarı 3600 civarında. Burada biz örgütlenmeye gittiğimizde bizi işten çıkardılar. Aşağı yukarı 800 kişiyi işten çıkardılar. O dönemde sendikamız, Tez-Koop-İş ile birlikte ciddi anlamda mücadele verdik. Orada sendikalı olmanın ne kadar büyük bir şey olduğunu gösterir biçimde eylemler yaptık: Protestoyla, eylemle, siyasi partilerin genel merkezlerine gidip basmakla... Biz bunları yaptık sendikamızla beraber. Sonra hiç kimsenin burnu kanamadan herkes işine döndü, toplu sözleşmemizi imzaladık. Orada dedik ki “demek ki gerçek bir sendika olursa ama- bakın gerçek bir sendika olursa orada mücadele başarıya ulaşıyor. O sendika, Tez Koop-İş Sendikamızdı ve hiç yanımızdan ayrılmadı, hep öncülüğümüzü yaptı ve bir kişinin burnu

kanamadı. Ama dediğim gibi farklı bir sendikada, 90’lı yıllarda belediyedeysen bizim arkamızda hiç kimse durmadı, bizi 503 kişiyi kapının önüne koydular o zaman. Biz o zaman sendika olsa ne olur olmasa ne olur” demiştik. Sendikadan bir fayda görmemiştik. Ama burada Tez-Koop-İş Sendikası öncülüğünde dedik ki “İyi ki sendikalıymışız”. Şu anda Kültür Bakanlığının o eski çalışanları emin olun şunu diyor, “İyi ki Tez-Koop-İş Sendikası var”. Çünkü biz başladığımızda sendika yoktu, bir ay çalışırdı biri, hemen işten çıkarılırdı, başka birini alırlardı. Böyle bir yerden geldik biz. 97-98 yıllarıydı sanırım. “İyi ki düzgün sendikalar var”, “iyi ki Tez-Koop-İş Sendikası var” demiştik. Şimdi de iyi ki Tez-Koop-İş’liyiz diyorum.

› **Çok teşekkürler. Son olarak dergimiz Genç Emek dergisinin okuyucularına söylemek istedikleriniz varsa alalım.**

Mustafa Kirman: Valla dergimizi arkadaşlarımız okusunlar. Bizim üye profilimiz çok genç. Onların yanında Tez-Koop-İş Sendikası var. Tez-Koop-İş Sendikasının, sizler gibi basın yayın biriminde çalışan arkadaşlarımız var, sizlere uğrasınlar, onlarla her konuda görüşsünler. Yani sizlerle dertleşsinler. Daha bilinçli olsunlar arkadaşlarımız. Çekingen davranmasınlar. Sizlere de çok teşekkür ediyorum. Emeginize sağlık.

MediaMarkt

Ankara 1 No.lu Şube ile gerçekleştirdiğimiz söyleşiye MediaMarkt çalışanlarından Buket Kulaksız ve Emrah Yalçinkaya ile devam ettik.

SÖYLEŞİ:
Berfin Diren
DEMİRKAYA

> Hoş geldiniz öncelikle sizi tanıyabilir miyim?

Buket Kulaksız: Ben Buket Kulaksız MediaMarkt'ta çalışıyorum. (Ankara'da mağazam.)

Emrah Yalçinkaya: İsmim Emrah Yalçinkaya MediaMarkt'ın 16 yıl çalışıyorum. Kızılay mağazada çalışıyorum.

> Sendika ile nasıl tanıştınız?

Emrah Yalçinkaya: Sendika ile tanışmam aslında çok çok eski, babam Sümerbank çalışanı.

O yüzden sendikayla bayağı bir yakınım diyebilirim. Aslında MediaMarkt'ın örgütlenme olayında da biraz başlarda bayrak sallayanlardanım diyebilirim yani.

> Nasıl bir süreçti biraz ondan bahsedebilir misiniz?

Emrah Yalçinkaya: Sürecimiz aslında zorluydu. AVM'lerde, köşelerde, otoparklarda üyelik formlarını ve imzalarını alıyorduk; örgütlenme gizli yürütülüyordu. Daha sonra e-devlet çıktığı zaman Kent Park mağazasında çalışıyordum, örgütlenme-

yi yine çok gizli yaptık ama hızlı bir şekilde örgütlenmeyi bitirdik. Halen daha çalışıyoruz.

> Siz kaç yıldır sendikaya üyesiniz?

Buket Kulaksız: Ben 2012'de MediaMarkt'a işe başladım. Ben de sendikayla MediaMarkt örgütlenme sürecinde tanıştım. Gayet zor oldu, dediği gibi süreç bayağı zor ama sonrasında daha iyi oldu. Özellikle çalışanlar açısından verimli ve pozitif oldu.

> İşyerinde geçirdiğiniz bir günü bize kısaca anlatabilir misiniz? Bir yandan yöneticiler, bir yandan da müşterilerden gelen baskı... Bunlar duygu durumunuzu nasıl etkiliyor? Nasıl bir gün geçiriyorsunuz iş yerinde?

Buket Kulaksız: Ben müşteri hizmetlerinde de çalıştığım için zaten tüm gün müşterilerle birlikteyim. Onların arızalı, problemlü ürünleriyle ilgili sorunlarını gidermeye çalışıyoruz. Yeri geldiğinde gidip bize ürünlerinden ziyade kendi problemlerini de anlatabiliyor insanlar. Ora-

da yakınlık kurabiliyoruz insanlarla, onların da biraz problemleri bizi etkileyebiliyor. Onun dışında, müşterilerle ilgilenmek dışında ne yapabiliriz bilemedim!

Emrah Yalçınkaya: Başka bir şeye vaktin kalıyor mu?

Buket Kulaksız: Kalmıyor. Gerçekten kalmıyor, başka bir şeye çok vakit kalmıyor.

Emrah Yalçınkaya: Senin bulunduğun mağaza ANKAmall ve çok kalabalık bir yer. Yani her çeşit insan geliyor, her kesimden insan geliyor çok yoruluyor. Benim bulunduğum mağaza Kızılay, yine aynı ona keza, çok kalabalık, Gün içerisinde böyle duygusal... ve enerjimiz düşebiliyor, yükselebiliyor. Müşteri bizim artık böyle sınırlarımızı bazen zorlayabiliyor. Ama genel anlamda insanlarla uğraştığımızda zaman hızlı bir şekilde geçiyor.

› **Söylediklerinizden sendikasıız işyerinde de çalıştığınız anlaşılıyor. Bu anlamda her iki durumu karşılaştırdığınızda, sendikali olmanı katkılarını nasıl değerlendirirsiniz?**

Buket Kulaksız: Şimdi sendikadan önce mesaiye kaldığımızda ya da herhangi bir ek çalışma yaptığımızda aldığımız ücretler ile sendikali olduğumuzdan sonraki ücretler farklılaştı tabii. Ayrıca daha önce kâğıt üzerinde var olan belli haklarımız, daha net olmaya başladı. Örneğin ücretlendirmelerimiz, yasal haklarımız daha belirgin oldu. Onun dışında işten çıkarılma korkusu olmadan insanlar çalışmaya başladılar. Çünkü sendikali olunca bir kişinin iki dudağı arasında değil artık kaderiniz; işten çıkarılabilmemiz için ya büyük bir hata ya da yüz kızartıcı bir şey yapmanız gerekiyor.

Emrah Yalçınkaya: Şimdi sendikali olmadan önce işçinin hakları var ama yüzeyseldi. Bazı haklarımıza ait bilgiler de kulaktan dolma haberlerden ibaretti. Ama sendikali olduktan sonra eğitimlere katıldık, haklarımızı artık daha iyi biliyoruz ve arkadaşlarımıza daha net cevaplar verebiliyoruz, en büyük etkisi bu oldu diyebilirim.

› **Bildiğiniz gibi şu anda ciddi bir ekonomik kriz döneminden geçiyoruz. Bu kriz sendikali işçiyi de derinden etkiliyor. Siz bu süreci nasıl deneyimliyorsunuz ve sizce çözüm adına ne yapılmalı?**

Emrah Yalçınkaya: Ekonomik kriz nedeniyle şu anda ülkenin durumu ortada, yerlerdeyiz. Çalışanlar olarak şimdi ilk üç ay çok güzel, vergi dilimine girmiyoruz. Ondan sonra gerçekten ekonomik krizden ayrı başka bir ciddi kriz başlıyor. Yani maddi olarak dediğim gibi ilk üç ay çok iyi ama ondan sonra şartlar

gerçekten çok zorlaşmaya başlıyor. Bunun üstüne bir de insanlarla uğraşmanın vermiş olduğu yorgunluk ve bitkinlik başlıyor. Eve gittiğimiz zaman evdekilere vakit bile ayıramıyoruz. Aslında çok zor bir süreç içerisindeyiz. Bunu nasıl aşacağız? Örgütlenerek ya da kenetlenerek diyelim. Yani haklarımızı bilerek savunmamız lazım.

› **Bu konuda sendika toplu iş sözleşmesi imzalamak dışında işçilerin haklarını ilerletmek için ne yapmalı?**

Emrah Yalçınkaya: Ek maddelerle destek alabilir. Ama burada sendikanın da yapabileceği bir şey kalmıyor; vergi dilimi, vergiler bizi mahvediyor. Hani alınan maaşlar düşük kalıyor para değersizleştiği için de aslında her şeyin fiyatı artmış oluyor. Bu elektronik eşya olabilir, giyim olabilir, kozmetik olabilir her şey olabilir yani.

› **Peki bir temsilci olarak nasıl geçiyor gününüz? İşçisiniz ama aynı zamanda da işçilerin sözcüsünüz, çalışma arkadaşlarınızın sözcülerisiniz de.**

Buket Kulaksız: Benim olduğum yer çok kalabalık bir AVM olduğu için sürekli müşterimiz var. Aynı şekilde tek ben değil orada çalışan arkadaşlarımız da çok yoğun oluyor. Çok kısıtlı zamanlarımız kalıyor, bizim görüşebilmek için ya da mesai bittikten sonra bir şeyleri paylaşabiliyoruz. Çünkü zaman yaratamıyoruz. Hatta yemek ya da diğer kendi ihtiyaçlarımız için bile çok az zaman ayırabiliyoruz. AVM'ler ve hizmet sektörü bu anlamda biraz sıkıntılı.

Emrah Yalçınkaya: Ben biraz daha arkadaşım göre rahatım. Daha az insanla görüşüyoruz. Belli bir saatten sonra AVM boşalıyor bizde. Arkadaşlarımıza "Hadi bir çay

içelim kahve içelim..." Ben daha rahat vakit ayırabiliyorum.

› **Ailenize ve sosyal hayatınıza vakit ayırabilmeniz için AVM'ler başta olma üzere hizmet sektöründe ne tür bir düzenleme yapılmalı?**

Emrah Yalçınkaya: Aslında alışveriş merkezlerinin çalışma saatlerine genel bir düzenleme yapılabilirse... Örneğin bir pazar kapatabilirsin ya da cumartesi-pazar 20.00'de ya da genel anlamda 19.00-20.00'de kapatabilse, insanlar sosyal yaşantısında kendine de vakit ayırabilir. Ve bence daha mutlu çalışabilir.

Buket Kulaksız: Evet, değil mi? Avrupa'daki gibi daha... Zaten çalışan personellerin ve arkadaşlarımızın da en büyük şikâyetleri bunlar.

› **O zaman en temel sorun çalışma saatleri ve kendinize vakit ayıramamanızdan kaynaklanıyor diyebilir miyiz?**

Buket Kulaksız: Evet.

› **Şimdi yeni teknolojiler hayatınıza giriyor ve bunu artık mağazalarda da marketlerde de görmeye başlıyoruz. Örneğin ben geçtiğimiz günlerde bir tane mağazada bir kasanın içerisine 10-15 parça kıyafet attım hiçbir şey yapmadan onu okudu kendisi. Hani artık okutmaya bile gerek kalmadı.**

Emrah Yalçınkaya: Decathlon!

› **LC Waikiki'ydi. Şimdi bunları düşündüğünüz zaman sizin sektörünüzü nasıl etkileyecek? Etkilememesi ya da en azından, istihdamı korumak için sendikalar ne yapabilir bu süreçte?**

Emrah Yalçınkaya: Şimdi bizim sistemimizde o şekilde bir okuma sistemi çok zor. Çünkü hepsi alarmlı. Örümcek dediğimiz ekstra alarmlama yapıyoruz. Bunun için bir personel mutlaka gerekiyor. Yani o dijital kasa ya da online kasa dediğimiz hızlı bir şekilde olacak kasa MediaMarkt'ta olacağını pek sanmıyorum şimdilik. ya da özel konsept mağazalarımız var İstanbul'da; bazen bir mağaza seçilip yapılabiliyor yani. Ama ikimizin mağazasına geleceğini pek düşünmüyorum.

Buket Kulaksız: Ama şeyde var Emrah, Metro Gross market de market arabaları üzerinde öyle bir işlem başlatmıştı. Watsons'da var şu an yine Jet kasa. Migros'ta var jet kasa. Çalışan sayısını azaltmak için yaptı zaten bu firmalar. Daha az kişiye maaş ödemek daha az çalışana iş yaptırmak için yaptıkları bir şey. Onlar kendi bütçelerine göre hesaplamalar yapıyorlar ama insanların işsiz kalmasına neden oluyorlar. İşsizliği artıracak şeyler aslında.

› **Peki bu konuda ne yapabilir sendikalar sizce? Toplu iş sözleşmelerinde örneğin istihdamı koruyucu maddeler getirilebilir mi?**

Emrah Yalçınkaya: Getirilebilir ama mağazanın çalışanını azaltıp yükseltmesi gibi bir madde ekleyemeyebilir. Dijital kasalarda... bulunduğumuz sektör... belki illaki gelecek, bize de gelecek. Ama çalışan zaten bulamıyoruz şu anda MediaMarkt olarak. İşe giriyor arkadaşlar iki ay sonra kaçıyorlar.

› **Neden kaçıyorlar?**

Emrah Yalçınkaya: Ekonomik şartlar. Yani parayı beğenmiyorlar.

Buket Kulaksız: Vergilerin yüksek olması.

Emrah Yalçınkaya: Şimdi burada on altı yıllık personel olarak konuşuyorum. Sen?

Buket Kulaksız: On bir.

Emrah Yalçınkaya: Hani eski arkadaşlar biraz daha tazminatını bırakmak, hani hak edişini bırakmak istemiyor. Yeniler de zaten üç ay oldu beş ay oldu deyip kaçabiliyor. Genelde kalifiye personel bulamıyorlar artık. Kalifiye personel olanların da kıymetini bilmiyorlar.

› **Peki "Babam Sümerbank çalışkanı" demiştiniz. Babanızdan duyduğunuz sendikal anılarla kıyasladığınızda şu anda sendikacılık hareketini nasıl yorumlarsınız?**

Emrah Yalçınkaya: Babam Sümerbank'a 1979 yılında girdi. Zaten ben ilk sendikalı olduğumda "Tez-Koop-İş'e üye oldum" dedim, "Süper! Bizim sendikaydı zaten" dedi. "Bizim iş yerimizde de vardı" dedi. Ondan sonra sabah saydı "Hakan Başkan falan var" dedi. Zaten Hakan Başkan'da mağazamıza gelip, beni gördüğünde "Baban nasıl?" diyor direkt. Yani o zamana göre bizim şartlar tabii ki daha güzel ama devlet dairesi ayrı tabii. Yani özel sektör biraz ayrılıyor. Toplu sözleşme görüşmelerinde devlet dairesinde genelde "tamam" deyip, hani "Kabul ettik" denilebiliyor ama özel sektörde yani işveren bazen vermemek için çok uğraşılıyor. Biz de almak için çok uğraşıyoruz. İnşallah bu dönemde istediklerimizi elde ederiz.

Buket Kulaksız: Evet şimdi yeni dönem için taleplerimiz ve haklarımızla ilgili toplu sözleşme taslağı üzerinde çalışıyoruz. Şubede temsilcilerle yapılan görüşmeden geliyoruz.

› **Bu görüşme süreci nasıl ilerliyor, biraz ondan da bahsedebilir misiniz? Bugün ne yaptınız örneğin?**

Emrah Yalçınkaya: Şimdi genel bir kitapçığımız var, üç yıllık bir anlaşma. Onun üzerinden maddeleri konuştuk. Neler yapılabilir ya da ne alabiliriz? Aslında bizim istediğimiz daha fazlası ama bunun için greve gitmemiz lazım. Grev süreci de çok kolay bir süreç değil. İnsanları buna hazırlamak lazım. Evini geçindiren var, kira ödeyen var. Ekonomik şartlar gerçekten çok kötü. Nasıl bir sonuç alırsak bekleyip göreceğiz.

› **Aslında burada bir taslak çalışması mı yaptınız?**

Emrah Yalçınkaya: Taslak çalışması. Şimdi bu cuma Balıkesir'e Tezmadra'ya gideceğiz, orada ülke

çapındaki arkadaşların hepsi gelecek. Genel bir çalışma yapacağız orada. Onun üzerinden artık hareket edeceğiz.

› **Son olarak, sendikalı olmak nasıl bir duygu, size ne hissettiriyor?**

Emrah Yalçınkaya: Sendikalı olmak anayasal bir hak. İnsanın haklarını bilmesi, biliyor olması güzel bir şey bence. Ben eğitime gidiyorum, aldığım eğitimlerde öğrendiklerimi işyerimde kullanıp uyguluyorum. Arkadaşlarım, bazen ihtiyacı duydukları şeyleri sorabiliyorlar, cevap verebiliyorum rahat bir şekilde. Bunun da güzel bir artısı var.

› **Çok teşekkür ediyorum her ikinize de.**

Buket Kulaksız: Biz teşekkür ederiz.

Emrah Yalçınkaya: Teşekkür ederim.

Direnişin Sosyal Psikolojisi Üzerine

Direniş, toplumsal yapılarda derin kökleri olan bir olgudur. Tarih boyunca kolektif ve bireysel direnişler toplumları, politikaları ve kültürel normları şekillendirmiştir. Toplumsal yaşamdaki baskılar ve kısıtlamalar doğal olarak direnişi doğurur. Peki doğal olarak ortaya çıkması direnişi otomatik kılar mı? Neden bazılarımız direnmeyi seçerken bazılarımız seçmez? Bunun aslında çok da karmaşık olmayan cevapları vardır.

Öncelikle; pek çoğumuz özgürlüğümüzün kısıtlandığını hissettiğimizde tepki gösteririz; bunun sonucunda da özgürlüğümüzü geri kazanmak için bazı yollar izleriz. Benliğimiz, diğer tüm toplumsal etkilerden bağımsız, sadece kendimiz tarafından belirlenen bir şey değildir, onun bir kısmı, ait olduğumuz gruplardan parçalar taşır. İnsanlar, kendileriyle ortak değerleri veya talepleri taşıyan gruplara aidiyetleri üzerinden öz saygı ve anlam devşirirler. Ait olduğumuz gruplar büyük ya da sistematik eşitsizliklerle ya da ayrımcılıklarla karşılaştığında, toplumsal uyumun kilit taşlarından güven duygumuz zedelendiğinde grubumuzun selameti için kolektif direnişe dahil olma olasılığımız yükselir. Esasında direnişin başarısı dayanışmaya göbekten bağlıdır ve dayanışma da ancak kendini aynı grupta gören üyelerin birbirleriyle etkileşimini barındırır.

Elbette şu bir gerçek ki, adaletsizlik pek çok toplumda son derece yaygın bir durumdur ve insanlar bunların farkında olsalar bile her zaman harekete geçmezler. Adil ve eşit muamele görmediğimizde ve bunun yanında ahlaki değerlerimiz sarsıldığında bu durum, bazı duygularımızı harekete geçirir. Bu adaletsizliği yaratan durumlara ve sistemlere yönelik öfke, bu duyguların başında gelir. Öfke duygusundan bahsederken kötü ya da yatıştırılması gereken bir duygudan bahsediyormuşuz gibi gelebilir. Ancak öfke duygusu, bizi değişim konusunda adımlar atmaya ve direnişe geçmeye yönlendiren en temel duygudur. Ve elbette ki, burada bahsettiğimiz öfke, ortaya çıkan durumun gayrimeşruluğuna ve mevcut durum ile olmasını arzuladığımız durum arasındaki uyumsuzluğa dair algımızdan doğan ve bizzat eşitsizliği üreten sisteme duyduğumuz öfkedir. Grubumuzun birlikte direnebileceğine ve başarılı olabileceğine olan inanç da direniş konusunda yukarıda bahsettiğim koşullar kadar kritik bir ödeme sahiptir. Kolektif yeterlilik olarak adlandırdığımız ve grubumuzun değişimi birlikte gerçekleştireceğine dair sahip olduğumuz inanç ne kadar kuvvetliyse karşımızda beliren engeller karşısında harekete geçme ve hareketimizi devam ettirme konusundaki motivasyonumuz o kadar yüksek olacaktır.

Psk. Merve FİDAN

Esasında direnişin başarısı dayanışmaya göbekten bağlıdır ve dayanışma da ancak kendini aynı grupta gören üyelerin birbirleriyle etkileşimini barındırır.

İşçi direnişinin kökleri de diğer pek çok direniş gibi yukarıda anmış olduğum ortak kimliğe, algılanan adaletsizliğe ve kolektif yeterlilik inancına dayanıyor.

Sendikalar, kolektif direnişlerin örgütlenmesinde, sınıf kimliğiyle bir araya getirdiği kitlelere örgütsel çerçeve sağlamak ve bu kitleleri harekete geçirmek konusunda önemli bir güce sahiptir.

İşçi direnişinin kökleri de diğer pek çok direniş gibi yukarıda anmış olduğum ortak kimliğe, algılanan adaletsizliğe ve kolektif yeterlilik inancına dayanıyor. Bu unsurlar, işçi hareketinin sıklıkla yapısal eşitsizlikler ve değişen siyasi manzaralar ve büyük baskılarla karşı karşıya kaldığı Türkiye’de de rahatlıkla gözlemlenebilir.

Türkiye’de işçi hareketleri, grevler ve protestolar yoluyla kolektif direniş, uzun zamandır işçi haklarını ve sosyo-politik manzaraları şekillendirmede kritik bir güç olmuştur. Bu direniş biçimleri ülkenin sosyal, ekonomik ve siyasi evrimiyle de iç içe geçmiş bir geçmişe sahiptir. İşçilerin, kolektif bir kimlik olarak benimsedikleri sınıf, tarihsel olarak direnişin temel taşlarından biri olmuştur. Bu ortak kimlik, işyeri içinde, iş kolu içinde ve iş kolları arasında dayanışmayı üretmiş, çeşitli bölgesel ve kültürel farklılıklara rağmen hareketlerin etkili bir şekilde örgütlenmesini sağlamıştır. Elbette işçi örgütlenmelerinin kurumsal hale gelmesi, yani sendikaların kurulması, işçilerin ücretlerinin, çalışma koşullarının ve diğer haklarının iyileştirilmesini savunmak amaçlı örgütsel bağların oluşturulması için önemli bir tarihsel adımdır. Sendikalar, kolektif direnişlerin örgütlenmesinde, sınıf kimliğiyle bir araya getirdiği kitlelere örgütsel çerçeve sağlamak ve bu kitleleri harekete geçirmek konusunda önemli bir güce sahiptir. İşçi eylemlerinin ezici çoğunluğu sendikalarla birlikte/sendikaların önderliğinde gerçekleşmiştir ve gerçekleşmektedir.

İşçiler için sendikanın rolünün önemi, aslında Türkiye’nin sosyo-ekonomik yapısı ve ekonomik eşitsizliğin büyüklüğünde yatıyor. Türkiye’nin sıklıkla yaşadığı ekonomik krizler, özelleştirme politikaları ve

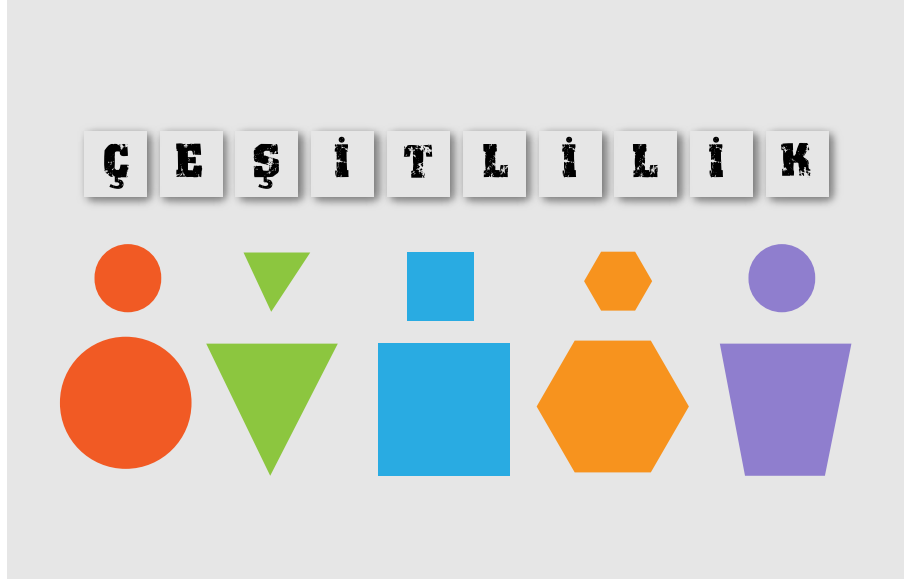
derinleşen gelir adaletsizliği, yani politikanın yüzünü emeğe değil de sermayeye dönmüş olması işçilerin şikayetlerinin ve eşitsizlik ve adaletsizlik algılarının temelini oluştururken, bu eşitsizlikler karşısında haklarını savunabilmesi için örgütlenmesini de zorunlu kılıyor. Ülkenin bir yerindeki bir işçi direnişinin kazanımla sonuçlanması sonrasında başka yerlerinde bunu izleyen grevler ve protestolara sıklıkla şahit oluyoruz. Çünkü, bir direnişin başarılı olması, diğer direnişlere ve direnişçilere de oldukça önemli bir inancı aşıyor.

Hükümet baskısı ve bu baskının cezası verdiği işten atılma, hatta hapse atılma tehditleri gibi uygulamaların Türkiye’de işçiler açısından örgütlenme ve direnişe dair zorluklar olarak görülebilir. Ancak aynı zamanda işçi haklarını kısıtlayan baskıcı hükümet politikaları direnişi aynı zamanda teşvik de etmektedir. Örneğin 1980 askeri darbe sonrası pek çok sendika kapatıldı, pek çok sendika yöneticisi yargılandı, grevler ve protestolar yasaklandı, yeni anayasa ile sendikal haklar daraltıldı. Bu darbe anayasasının öngördüklerinin daha 10 yılı bile olmadan Türkiye’deki örgütlü emeğin en büyük direnişlerinden biri gerçekleşecekti. Direnişi durdurmayı planlayanların engellemeyi amaçladıkları direniş tam olarak bu olmalıydı! Mevcut hükümetin de darbecilere nazire yapar biçimde grevleri yasaklamak için “milli güvenlik” argümanlarını tekrar tekrar kullanmasının da aynı amaca hizmet etmeye çalıştığı açık. Ancak Türkiye’deki işçi hareketinin tarihi için bu yasaklamaların yıldırıcı olmaktan ziyade güdüleyici etkisi olduğunu da görüyoruz.

Son yıllarda dijital platformlar Türkiye’deki işçi direnişleri için kritik

Hükümet baskısı ve bu baskının cevaz verdiği işten atılma, hatta hapse atılma tehditleri gibi uygulamaların Türkiye’de işçiler açısından örgütlenme ve direnişe dair zorluklar olarak görülebilir. Ancak aynı zamanda işçi haklarını kısıtlayan baskıcı hükümet politikaları direnişi aynı zamanda teşvik de etmektedir.

araçlar haline geliyor. Sosyal medya bilginin hızla yayılmasını sağlayarak hem koordinasyonu kolaylaştırmakta hem de sesini duyurmak için daha az kaynağa sahip olan tarafa, yani işçiye de sesini ulaştırma fırsatı vermekte. 2009’un sonunda başlamış olan Tekel işçilerinin direnişinden itibaren, dijital ve alternatif platformların direnişlerin yaygınlaşmasına olan katkısını net olarak görebiliriz. Tekel direnişinden birkaç yıl sonra gerçekleşen ve doğrudan işçi hareketi olmasa da neoliberal politikaların yarattığı yıkımlar karşısında bütün ülkenin ayağa kalktığı Gezi direnişi, ondan da kısa süre sonra gerçekleşen metal işçilerinin direnişi, yakın zamanda gerçekleşen madenci eylemleri gibi pek çok eylemin sosyal medyanın desteğiyle görünür hal gelerek hem

Son yıllarda dijital platformlar Türkiye’deki işçi direnişleri için kritik araçlar haline geliyor.

kamuoyunda karşılık bulduğu ve yayıldığı görülüyor.

2023 yılında gerçekleşen işçi ve memur eylemlerini izleyen bir çalışma¹, basında kendisine yer bulmuş olan işçi ve memur eylem sayısını 1654 olarak belirtiyor. Yani Türkiye’de her gün ortalama 4.5 eylem gerçekleşiyor. Yani aslında işçiyi yok sayan, emeği sömürüye açan neoliberal politika yapımcılarının işçiler üzerindeki baskı ve tehditleri direnişi pek de engelleyemiyor. Çünkü aslında umut, yani hep beraber direnirsek kazanacağımıza dair o inanç, fermanlarla yasaklanamıyor.

Yani Türkiye’de her gün ortalama 4.5 eylem gerçekleşiyor. Aslında işçiyi yok sayan, emeği sömürüye açan neoliberal politika yapımcılarının işçiler üzerindeki baskı ve tehditleri direnişi pek de engelleyemiyor.

¹ Emek Çalışmaları Topluluğu, 2023 İşçi Sınıfı Eylemleri Raporu

Türkiye’de Grev Ertelemeleri, Sınıf Mücadeleleri ve Hukukun İnşası

Orkun Saip DURMAZ

Endüstri ilişkileri, grevin mevzuat-taki yerine göre tasnif edildiğinde üç farklı rejimin ortaya çıktığı ifade edilebilir: Grevin açıkça yasaklandığı grev yasağı rejimi, herhangi bir yasaklamanın olmadığı ve fakat grevin bir hak olarak tanınmadığı grev serbestisi rejimi ve nihayet grevin açıkça bir hak olarak tanındığı grev hakkı rejimi. 1909 tarihli Tatil-i Eşgal yasasından bu yana Türkiye üç rejimi de deneyimlemiş, 1961 Anayasası ve 1963 tarihinde yürürlüğe giren 275 sayılı yasa ile de grev hakkı rejimine geçmiştir. O günden bugüne, 12 Eylül darbesi ile başlayan ve 1982 Anayasasının kabulüne kadar devam eden dönem hariç olmak üzere, Türkiye’de grev hakkı rejiminin bir biçimde yürürlükte olduğu ileri sürülebilir. Buna karşın pozitif hukukta yer alan grev hakkının kapsamı ya da uygulanabilirliği hakkında tartışma yürütebilmek için yukarıdaki gibi

bir üçlü tasnifin yeterli olmayacağı, grev hakkı rejimini somut olgular temelinde ve daha da önemlisi sadece mevzuat gelişimi ekseninde değil sınıf mücadeleleri ve direniş pratikleri açısından da değerlendirmek gerektiği açıktır.

Kimi yönlerden tartışmalı da olsa, Tatil-i Eşgal yasasıyla birlikte grev serbestisi rejimine geçildiği yazında genel olarak kabul edilir. Söz konusu yasada grev, uyuşmazlıklar karşısında başvurulacak uzlaştırma kurulundan herhangi bir sonuç çıkmadığı koşullarda başvurulabilen bir araç olarak kabul edilmiştir. Yasanın kapsamı son derece sınırlı tutulmuş, kamu hizmeti veren kamu ya da özel tüm kuruluşlar için grev yasağı getirilmiş, dahası aynı kuruluşlar için açık bir sendikalaşma yasağı da konmuştur. Bu koşullar altında hayata geçirilmiş bir grev serbestisi rejiminin fiili sonuçlarının grev yasağı rejiminden çok farklı olmaması şaşırtıcı değildir. Ancak o dönemin toplumsal ve siyasal koşulları düşünüldüğünde iki noktayı anımsatmak gerekir: Birincisi II. Meşrutiyetin en önemli sonuçlarından olan Tatil-i Eşgal yasası sınıflar mücadelesinin ve onun kristalize olmuş bir eylem biçimi olarak grevin devlet katında ele alındığı, dahası grevin hak olarak tanınmış olmasa da meşru bir mücadele aracı olarak kabul edildiği ilk düzenlemedir.

Birincisi II. Meşrutiyetin en önemli sonuçlarından olan Tatil-i Eşgal yasası sınıflar mücadelesinin ve onun kristalize olmuş bir eylem biçimi olarak grevin devlet katında ele alındığı, dahası grevin hak olarak tanınmış olmasa da meşru bir mücadele aracı olarak kabul edildiği ilk düzenlemedir.

alındığı, dahası grevin hak olarak tanınmış olmasa da meşru bir mücadele aracı olarak kabul edildiği ilk düzenlemedir. İkincisi bu yasanın çıkarılmasının arkasında 1908 yılında süregelen grev dalgalarının olduğunu mutlaka not etmek gerekir. Abdülhamit istibdadının devrilmesiyle birlikte memleketin öne çıkan bölgelerinde hissedilen hürriyet iklimi işçi hareketlerini etkilemiş, 1908 yılının Ağustos ve Eylül ayları arasındaki yaklaşık bir aylık süre zarfında İstanbul ve Selanik ağırlıklı çok sayıda grev gerçekleşmiştir. Böyle olunca da fiili duruma ilişkin yasal düzenleme yapılması ve işçi hareketinin ve eylemlerinin kontrol altına alınması dönemin liberal siyasal iktidarı için elzem olmuştur. Bir diğer ifadeyle hukuk, toplumsal ve siyasal güç ilişkilerini belirlediğinden çok daha fazla onlar tarafından belirlenmiştir.

Grev yasağı rejiminden grev hakkının tesisine...

1936 tarihli 3008 sayılı İş Kanununun kabulüyle özdeşleştirilen grev yasağı rejimine geçişte de toplumsal ve siyasal güç ilişkileri belirleyici olmuştur. 1930'lu yılların uluslararası arka planında 1929'daki Büyük Buhan'ın yıkıcı sonuçları ile o sonuçlarla bir türlü başa çıkamayan liberalizmin ve çoğulcu sistemin itibar kaybı vardır. Bu durum kapitalist ülkelerde devletin ekonomik ve siyasal alandaki rolünün daha belirleyici olduğu kısmi korporatist pratiklerle iç içe geçmiş yeni arayışları beraberinde getirmiş, önde gelen örnekleri İtalyan faşizmi ve Alman Nazizmi olan kapitalizm içi anti-liberal eğilimleri iktidar yapmıştır. Öte yandan aynı dönemde Sov-

yetler Birliği gibi Büyük Buhan'dan nerdeyse hiç etkilenmeyen, üstelik anti-kapitalist başka bir örneğe de hemen her ülkede belli bir sempati duyulmaktadır. Türkiye işte böyle bir konjonktürde ve gelişmeye başlayan toplumsal sınıflar arası çelişmeleri yok saymaya dayanan bir sınıfsız toplum iddiasıyla kendine yeni bir yol aramaktadır. Bu bağlamda 3008 sayılı kanun bireysel iş ilişkilerinde oldukça koruyucu, kolektif iş ilişkilerinde ise anti-demokratik nitelikleriyle grev yasağı rejimine geçiş için oldukça uygun bir yasal zemin sağlamaktadır. Bu zeminin toplumsal ve siyasal güç ilişkileri boyutuna bakıldığında Takrir-i Sükun yasası, 1927 Tevkifatı, Serbest Fırka'nın açılmasının ardından hemen kapatılması gibi herhangi bir muhalefet dinamiğine alan açmayan bir siyasal rejim inşası, önceliği devletçi politikalar aracılığıyla hızlı bir sanayileşme olan, dolayısıyla yeniden bölüşüm araçlarıyla ilgilenmeyen bir sermaye birikim stratejisi ile zayıf ve örgütsüz emekçi halk sınıfları belirecektir.

Bu bağlamda 3008 sayılı kanun bireysel iş ilişkilerinde oldukça koruyucu, kolektif iş ilişkilerinde ise anti-demokratik nitelikleriyle grev yasağı rejimine geçiş için oldukça uygun bir yasal zemin sağlamaktadır.

12 Eylül 1980 tarihi, en özlü ifadesiyle, toplumsal ve siyasal alandaki örgütlü muhalefetin tasfiyesi ve sermaye sınıfları için dikensiz bir gül bahçesi inşa etme sürecinin başlangıç noktasıdır.

Grev hakkı rejimine geçtiğimiz 1960'lı yılların tarihsel arka planında ise çok partili hayata geçiş ve sınıfsal çelişmeleri demokratik kanallar aracılığıyla ve kapitalist üretim ilişkileri içinde kontrol etme anlayışının yaygınlaşması, çok kısa ömürlü de olsa 46 sendikacılığı adı verilen sol-sosyalist örgütlerle irtibatlı sendikalar, 1950'lerdeki hızlı kentleşme ve sanayileşme dalgalarıyla büyüyen bir işçi sınıfı, anti-emperyalist veya sosyalist aydınlar ve gençlik hareketleri, 1961 Anayasasının yarattığı özgürlükçü iklim ve belki de en önemlisi grev hakkına ilişkin yasal düzenleme talep eden işçi sınıfı eylemleri bulunur. Bunların arasında Saraçhane Mitingi en önemli ve en kitlesel olanıdır. Grev hakkı talebinin pankart ve dövizlere açık bir biçimde yazıldığı ve kararlılıkla dillendirildiği bu mitingin yanına yasal düzenlemeyi önceleyen ve süreci hızlandırdığı kabul edilen Kavel Grevini de not etmek gerekir. Bir diğer ifadeyle, tıpkı 1908'de olduğu gibi 1963'te de siyasal ve toplumsal mücadelelerle şekillenmiş fiili durum acilen bir yasal düzenleme yapılmasını gerekli kılmış ve 274 sayılı Sendikalar Kanunu ile 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu çıkarılmıştır. 275 sayılı yasa grev gibi lokavtı da bir hak olarak tanıması başta olmak üzere birtakım eksiklerle malul olmuşsa da, Cumhuriyet tarihinin kolektif iş ilişkilerinde sosyal eşitlik ilkesine en uygun, grev hakkı rejiminin gerekleriyle en uyumlu yasal düzenleme olarak düşünülebilir. Söz konusu yasanın yürürlükte olduğu ve uygulandığı 1963-80 yılları arasında 1405 adet yasal grev kaydedilmiştir.

Fiili grev yasağı rejiminin inşası

12 Eylül 1980 tarihi, en özlü ifadeyle, toplumsal ve siyasal alandaki örgütlü muhalefetin tasfiyesi ve sermaye sınıfları için dikensiz bir gül bahçesi inşa etme sürecinin başlangıç noktasıdır. Grev hakkı rejiminin böyle bir siyasal iklimde sorunsuz bir biçimde yaşatılması düşünülemezdi. Öte yandan açık bir grev yasağı rejimine geçilmesi de dönemin uluslararası konjonktürüyle uyumsuz olması bir yana, içerideki rıza üretme mekanizmalarının işleyişini sekteye uğratabilirdi. Bu durumda fiili grev yasağı rejimi olarak tanımlanabilecek bir ara form yaratılmıştır.

Türkiye'de grev hakkı 1963-80 döneminde dahi istisnası oldukça geniş tutulan bir ücretli çalışan kümesi için hak olarak kabul edilmiş, sendikal hakların bölünmezliği ilkesine çoğu zaman uygun hareket edilmemiş, 275 sayılı yasadaki hak greviyle ilgili kısmi düzenleme dışarıda tutulduğunda menfaat greviyle sınırlandırılmıştır. Bu sınırlılıklar 12 Eylül darbesiyle başlayan neoliberal dönemde artmıştır. Öyle ki grev hakkının sınırlandırılması konusunda 1982 Anayasası ancak bir yasal düzenlemede olabilecek detaylara yer vermiş, menfaat grevi dışındaki grevler ise "2010 yılına kadar yürürlükte kalacak ifadelerle" açıkça yasaklanmıştır. Dahası "grevin milli serveti tahrip edecek biçimde kullanılmayacağı" gibi, hala yürürlükte olan ve deyim yerindeyse grevin ontolojisine aykırı grev karşıtı ibarelere de rastlamak mümkündür. 1983 yılında yürürlüğe giren 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu ile onun

yerine 2012 yılında kabul edilen 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununda ise anayasadaki grev karşıtı özün korunup detaylandırıldığı anlaşılmaktadır. Yakın tarihte gerek hükümetin grev karşıtı eğiliminin en net göstergelerinden biri olması, gerekse de toplumsal ve siyasal güç ilişkilerinin dolaysız belirleyiciliğinde gerçekleşmesi itibarıyla 2012 yılındaki bir düzenleme mutlaka hatırlanmalıdır. Yetkili sendika Hava-İş ile Türk Hava Yolları (THY) yetkilileri arasında toplu sözleşme pazarlığı devam ederken, THY yönetiminin hükümetten talebi üzerine, 31 Mayıs 2012 tarihinde 6321 sayılı torba yasa ile havacılık işleri birden bire grev yasağı kapsamına alınmıştır. Hükümetin tavrını daha da çarpıcı kılan bir diğer nokta ise o sırada 6356 sayılı yasanın hazırlık aşamasında olunması ve taslak metinde böyle bir yasağın yer almamasıdır. Özetle yasak anlık talep üzerine getirilmiş, sular durulduğunda, grev tehdidi ortadan kalktığında da aynı yılın Ekim ayında kaldırılmıştır. Toplumsal ve siyasal güç ilişkilerinin hukuk üzerindeki belirleyici etkisine daha uygun bir örnek vermek güçtür.

1982 Anayasası ve 2822 sayılı yasa ile kurumsallaşmaya başlayan ve nihayet mevcut hükümet döneminde fiili grev yasağı rejiminin en önemli unsuru haline gelen grev ertelemelelerinden tam da bu noktada bahsetmek gerekir. Aslında grev ertelemeleri bir 12 Eylül ürünü değildir. 275 sayılı yasa da grev ertelemelerine yer verilmiş, erteleme süresince Yüksek Uzlaştırma Kurulunun önerilerini taraflara iletmesi öngörülmüş ve fakat uzlaşma sağlanamaması durumun-

da erteleme süresinin tamamlanmasının ardından grevin kaldığı yerden devam etmesine hükmedilmiştir. Dolayısıyla 275 sayılı yasa da gerçekten bir erteleme eylemi söz konusuydu. 2822 sayılı ve 6356 sayılı yasalarda ise grev ertelemesi fiili bir grev yasağı işlevi görmüş, görmeye de devam etmektedir. Buna göre erteleme süresi sonunda taraflar arasında anlaşma sağlanamadığı takdirde uyuşmazlığın zorunlu tahkim mekanizması olan Yüksek Hakem Kurulunca çözümü öngörülmüştür. Dolayısıyla 1983'ten günümüze kadar olan süreçte bir grev ertelendiğinde aslında bir idari işleme sonlandırılmış, bir diğer ifadeyle fiilen yasaklanmış olmaktadır. Bu, 1983'ten bu yana normlar hiyerarşisinin tepe taklak edildiğini, anayasal hak olan grev hakkının aslında bir idari işlem olan Bakanlar Kurulu ya da Cumhurbaşkanı kararının altında olduğunu göstermektedir.

Türkiye'de 1983'ten bu yana fiili bir grev yasağı rejimi söz konusuysa da, rejimin yoğunluğu her zaman aynı olmamıştır. Neoliberalizmin buz kıranı olan ANAP ve neoliberalizmi kurumsallaştıran AKP iktidarlarında fiili grev yasağı rejiminin yoğunlaşması şaşırtıcı değildir. ANAP döneminde 11, AKP döneminde ise 21 erteleme kararıyla 200'er bine yakın işçinin yasal grevi yasaklanmıştır. Bu grev ertelemelerinin büyük çoğunluğunda "milli güvenlik" gerekçesi öne sürülmüş, kimi zaman çay bardağı ya da kağıt üreten bir işletmede, çoğu zaman da metal işkolundaki işyerlerinde milli güvenlik gerekçesiyle fiili grev yasağı uygulanmıştır. Yasağın nedensel büyük bir işçi kitlesini etkilediğini göstermek için 2003-23 yılları

1983 yılında yürürlüğe giren 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu ile onun yerine 2012 yılında kabul edilen 6356 sayılı 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununda ise anayasadaki grev karşıtı özün korunup detaylandırıldığı anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla 1983'ten günümüze kadar olan süreçte bir grev ertelendiğinde aslında bir idari işleme sonlandırılmış, bir diğer ifadeyle fiilen yasaklanmış olmaktadır.

ANAP döneminde 11, AKP döneminde ise 21 erteleme kararıyla 200'er bine yakın işçinin yasal grevi yasaklanmıştır.

Deyim yerindeyse gizleyen bir işleve de sahiptir. O yüzden toplumsal eşitliğin tesisi mücadelesi siyasal kurtuluşun ve elbette hukukun da güvencesi olarak düşünülmelidir. Aksi takdirde hukuk kağıt üzerinde kalır, cansız bir yasalar/düzenlemeler yığımına dönüşür.

arasında greve çıkan işçi sayısının 90 bin olduğunu hatırlatmak yeterlidir. 2014 yılından bu yana erteleme kararlarındaki yoğunlaşmaya da ayrıca dikkat çekilmelidir. AKP dönemindeki 21 grev erteleme kararının 16'sı 2014-24 yılları arasındadır ve bu dönemde Danıştay'ın fiilen bir itiraz mercii olmaktan çıktığı, sendikaların itirazlarına karşılık alamadığı görülmektedir. Bu durumda sendikaların tek itiraz mercisinin Anayasa Mahkemesi olduğu, ancak grev erteleme kararlarının anayasa ile güvence altına alınan sendika hakkının ihlali olduğuna dair Anayasa Mahkemesince alınan kararlara da hükümet tarafından riayet edilmediği açıktır.

Sonuç yerine

Siyasal kurtuluş ya da aynı anlama gelecek şekilde hukuk devletinin ortaya çıkışı ve yasalar önünde eşitlik ilkesi çok büyük bir insanlık kazanımıdır. Ancak insanın özgürleşme sürecinin ilk halkası olan bu kazanım aynı zamanda sömürü mekanizmalarının, toplumsal eşitsizliklerin ve devletin egemen sınıflarla olan ilişkilerinin üzerini örten, deyim yerindeyse gizleyen bir işleve de sahiptir. O yüzden toplumsal eşitliğin tesisi mücadelesi siyasal kurtuluşun ve elbette hukukun da güvencesi olarak düşünülmelidir. Aksi takdirde hukuk kağıt üzerinde kalır, cansız bir yasalar/düzenlemeler yığımına dönüşür. Bir süre sonra da daha geri düzenlemelerle malul yeni

bir hukuk sistemi inşa edilir. Tıpkı sosyalist ülkelerde kapitalist geri dönüşler olduğu gibi, tıpkı laik toplumlarda dinsel düşüncenin yeniden ivme kazanması gibi hukuka da toplumsal ve siyasal mücadeleler aracılığıyla bir tür gençlik aşısı yapılmazsa önce duraksar, sonra da geriler. Türkiye'de grev hakkına ilişkin de söz konusu olan budur. Günümüzde bir grev hakkından ziyade, fiili bir grev yasağı rejiminden bahsedilebileceğinden Türkiye işçi sınıfı bu hakkı yeniden kazanmak zorundadır. Aksi durumda tarihin tekeri geri de dönebileceğinden daha geri bir grev ve emek rejiminin inşası kaçınılmazdır.

Dün ve bugün grev hakkı için direnenlerin mücadelelerine saygıyla...

Kaynakça:

Aziz Çelik, Grev Ertelemelerinin 30 Yılı veya 'İslatmayan Su' ve 'Yakmayan Ateş' (1985-2015)", *Emek Yıllığı (der. A. Savaş vd.)* içinde, İstanbul: Yazılama Yayınevi, 2015.

Aziz Çelik, Grevleri şirket kârları için yasaklıyorlar: AKP grev yasaklama şampiyonu!, 16.12.2024, *Birgün*, <https://www.birgun.net/makale/grevleri-sirket-karlari-icin-yasakliyorlar-akp-grev-yasaklama-sampiyonu-584045> (Erişim tarihi: 21.12.2024)

Feyza Turgay, Yüzüncü Yılında Cumhuriyet'in Grev Rejimlerinin Hukuksal Tasnifi: Grev Özgürlüğü, Grev Yasağı, Grev Hakkı, *Emek Araştırma Dergisi*, sayı 24, 2023.

Orkun Saip Durmaz, Türkiye'de İş Hukukunun Doğuşu (1909-1947) Üzerine Bir Deneme, *Hukuk DeFTERleri Dergisi*, sayı 8, 2017.

Direnme Hakkı ve İşçi Hukuku ile İlişkisi

Direnme hakkı, günümüzde iktidarların anayasaya ve hukuka aykırı eylemlerine karşı vatandaşların başkaldırma hakkı olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte bu yazımızda direnme hakkını yukarıda yer alan tanımından farklı biçimde; tarihsel, yönetsel ve amaçsal olarak işçi hukuku doğrultusunda ele alacağız. Direniş hakkı, tarih boyunca hukukun ve toplumsal yaşamın birçok alanını doğrudan şekillendiren, ezilen sınıfın ezen sınıf karşısında kazanım elde etme aracı olarak başvurduğu bir yöntem, bu sınıfların kendi varlıklarını sürdürmek ve sömürüyü sona erdirmek adına kullandığı kaçınılmaz bir araçtır. Bu araç, özü itibarıyla kitlesel ifade özgürlüğünü temsil etmektedir. İfade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü gibi haklar, yasalarımızda direniş hakkı için meşru bir temel oluşturur. Bununla birlikte bu aracı kullanmanın her zaman meşru olup olmadığı, direniş hakkının hukuk tarafından daima korunup korunmadığı, hakkın ne gibi durumlarda ve koşullarda kullanılabileceği de tarih boyunca tartışma konusu olmuştur. Bu soruların cevabını arayabilmek için iki kavramdan haberdar olmak gerekir. Bunlardan ilki pozitif hukuktur. Pozitif hukuk, özetle; yürürlükte

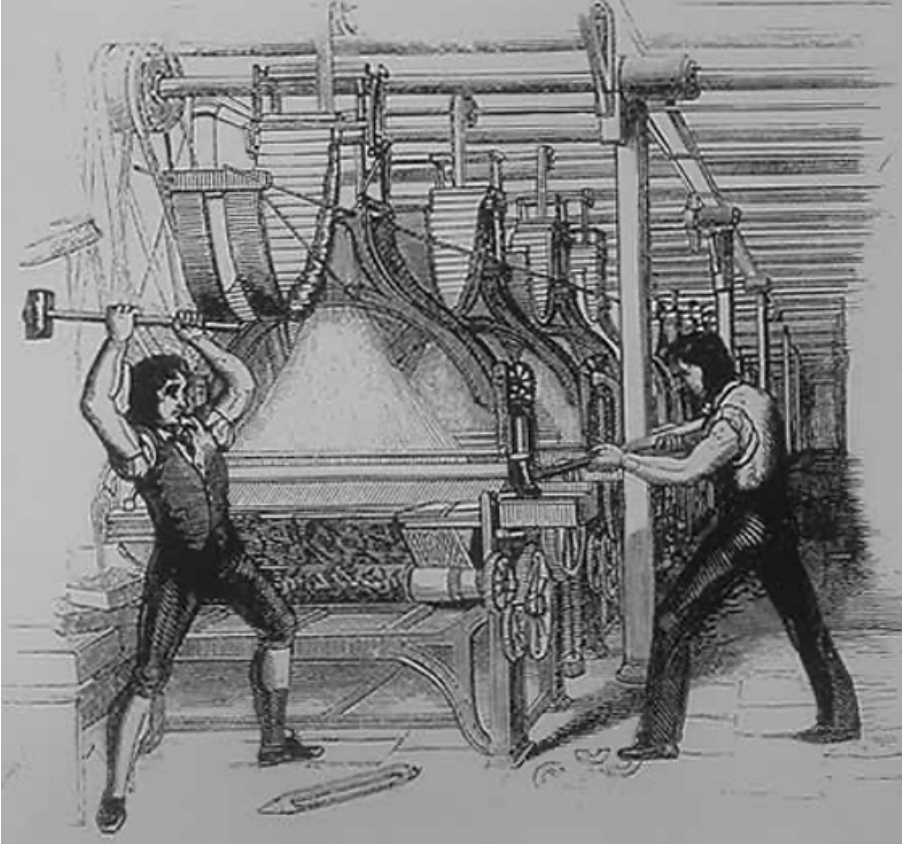
bulunan hukuk kurallarının bütünüdür. Bilinmesi gereken ikinci kavram ise ideal hukuktur. İdeal hukuk; bir toplumda ulaşılması hedeflenen, o toplumun ihtiyaçlarını mükemmel en yakın şekilde karşılaması beklenen hukuktur.

Direniş hakkı, bazen pozitif hukuka aykırı hareket eden bir yapıyı hukuka uygun davranmaya zorlamak için kullanılırken, bazen de pozitif hukuk içinde adaletsiz davranan bir yapıyı ideal hukuka yönlendirmek amacıyla kullanılır. Örneğin, işçileri haksız yollarla işten çıkaran bir işvereni, bu kararından vazgeçirmek ve işçileri yeniden işe aldirmek için toplu iş bırakma ya da kitlesel eylemler yapmak, işvereni hukuka uygun davranmaya zorlamanın bir yoludur. Diğer yandan, 10 ila 16 saatlik çalışma süresinin 8 saate düşürülmesi, hafta tatili, sendikalaşma hakkı, asgari ücret ve ücretli yıllık izin gibi hakların kazanılması, pozitif hukuk içinde adaletsiz davranan bir aygıtı karşı, ideal hukukun direniş hakkı aracılığıyla talep edilmesiyle gerçekleşmiştir.

Bu bağlamda direniş hakkı, bireylerin ve örgütlerin adaletsiz koşullara karşı direnme zorunluluğunun bir ürünü olarak ele alınmalıdır. Adaletsiz koşullar ifadesi ile anlaşılması gereken muhakkak yazılı yasalara

Av. Cem ÖZBEN

Direniş hakkı, tarih boyunca hukukun ve toplumsal yaşamın birçok alanını doğrudan şekillendiren, ezilen sınıfın ezen sınıf karşısında kazanım elde etme aracı olarak başvurduğu bir yöntem, bu sınıfların kendi varlıklarını sürdürmek ve sömürüyü sona erdirmek adına kullandığı kaçınılmaz bir araçtır.

https://www.academia.edu/9618162/Responses_to_the_Industrial_Revolution

Direnış hakkı, bazen pozitif hukuka aykırı hareket eden bir yapıyı hukuka uygun davranmaya zorlamak için kullanılırken, bazen de pozitif hukuk içinde adaletsiz davranan bir yapıyı ideal hukuka yönlendirmek amacıyla kullanılır.

aykırı koşulların varlığı değildir. Günümüz kapitalist toplumlarında pozitif hukuk; sermayenin, patronların ve zenginlerin servetlerini koruma ve büyütme aracı olarak kullanılabilmesine göre, bu toplumlarda yazılı yasaların, çoğu zaman dezavantajlı ve ezilen sınıfların haklarını korumayan, sosyal adalet kavramından uzak metinler olduğunu görürüz. Dolayısıyla, karşısında direnme hakkının kullanılması zorunlu hale gelen adaletsiz koşulların, kimi zaman kanun vasıtasıyla yaratıldığına dahi şahitlik edebiliriz.

Gerçekten de tarih boyunca kanuni olarak düzenlenen birçok durum yukarıda örnekleri yer aldığı üzere direniş hakkının kullanılması neticesinde değişmiş, bu hakkın kullanımını o toplumun ideal hukuka yaklaşmasında yol gösterici olmuştur. Elbette bu yolda, direniş hakkının kullanımını

içeren mücadeleler her zaman meşru görülmemiş, devlet ya da başkaca sermaye aygıtları tarafından baskılanmaya, sonlandırılmaya çalışılmıştır. Öyle ki İngiltere’de kitlesel olarak makineleri kırma yoluyla direniş hakkını kullanan, makineleşmeye ve bu yolla işsizliğe, emek sömürüsüne karşı çıkan, makine kırıcılar olarak bilinen Ludistler, asılarak idam ya da sürgün gibi müeyyidelerle cezalandırılmışlardır. O dönem için bu cezalar, “Tezgâh Kırma Yasası” ile kabul edilen, kanuna uygun cezalardır. İktidarların ve sermayenin, servetlerin ve mülklerin korunması adına işçilerin canını ne şekilde ve hangi yöntemlerle hiçe sayabildiğinin en somut örneklerinden biri de bu yasadır.

Kapitalist toplumlarda hukuk, özellikle işçi hukuku, sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda doğmuş, bu ihtiyaçlara göre düzenlenmiş ve işçi sınıfının direniş hakkını kullanması ile şekillenmiştir. Bu “şekillenmenin” ülkemizde işçi hukukunu ideal hukuk haline getirdiğinden bahsetmek ne yazık ki imkansızdır. Bu imkânsızlık hali, hiç şüphesiz biz işçilere bir sorumluluk getirmektedir. Kendimize ve yakınlarımıza vakit ayırabildiğimiz, ay sonunu düşünmeden harcamalar yapabildiğimiz, barınma sorunu yaşamadığımız, huzur içinde dinlenebildiğimiz, huzur içinde çalışabildiğimiz bir çalışma hayatının inşası için işçi sınıfı tarihinin bize işaret ettiği haklarımızı hatırlamalı, örgütlenmeli, barışçıl ve meşru yöntemlerle direniş hakkımızı kullanmalıyız. Hiç şüphesiz insanca yaşam ve çalışma koşulları, biz işçilerin örgütlü mücadelesi ile mümkün olacaktır.

Yeni Sendikacılık: Dilek ve Temenni Sendikacılığı

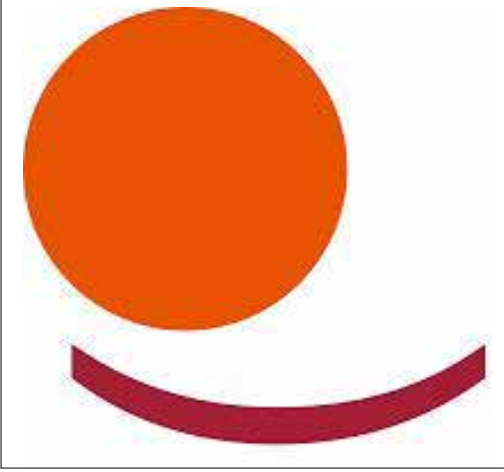
Sendikalar tarih ve toplum ötesi teknik-mekanik örgütler olmayıp, mensuplarının gücüne ve bu gücü belirli bir amaç doğrultusunda kullanmalarına göre biçimlenen örgütlerdir (Gramsci, 2000: 92). Tarihsel olgu ve olaylar Gramsci'nin bu tezini doğrulamaktadır. Tarihsel süreçte kapitalizmi yıkmak amacıyla faaliyette bulunan devrimci sendikalar (Marxist-Leninist ve anarko-sendikalizm), kapitalist düzende işçi sınıfının yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirmek amacıyla faaliyette bulunan reformist sendikalar (İngiliz sendikacılığı ve Amerikan sendikacılığı), işçi sınıfını teskin ve teselli etmek amacıyla faaliyette bulunan vaaz sendikacılığı (Hıristiyan sendikacılık) gibi farklı sendikal akımlar ortaya çıkmıştır (Işıklı, 2005). Farklı çizgideki sendikal akımların kendi amaçları doğrultusunda yalnızca egemen sınıflarla değil, birbirleriyle mücadele etmiş ve etmekte olduğu da tarihsel bir olgudur. İşçi sınıfının farklı kesimleri arasında birinin çıkarlarını diğerininkine karşı korumak gibi bir temel ilkeyi benimsemiş ve bu doğrultuda faaliyette bulunmuş sendikalar olduğu gibi, egemen sınıflar tarafından işçi sınıfını kontrol ve denetim altında tutmak amacıyla hegemonik bir araç olarak kullanılan namıdiğer sarı sendikalar da olmuştur. Örneğin, 1864 yılından itibaren uluslararası

sı düzeyde yolculuğuna başlayan ve devrimci sendikalardan oluşan Enternasyonal (International Working Men's Association) hareketine karşı reformist sendikalar da, 1901'de, Ulusal Sendika Merkezlerinin Uluslararası Sekretaryası (International Secretariat of National Trade Union Centres) adıyla bilinen oluşumu meydana getirmiştir. Bu yapı yalnızca devrimci sendikalara karşı bir yerde durmakla kalmamış aynı zamanda göçmen işçileri de hedef almıştır. 1949'da kurulan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (International Confederation of Free Trade Unions) ise anti-komünizm ilkesiyle kurulup soğuk savaş döneminde bu ilke doğrultusunda küresel ölçekte faaliyette bulunarak emperyal çıkarlara hizmet etmiş-

Taner AKPINAR

İşçi sınıfının farklı kesimleri arasında birinin çıkarlarını diğerininkine karşı korumak gibi bir temel ilkeyi benimsemiş ve bu doğrultuda faaliyette bulunmuş sendikalar olduğu gibi, egemen sınıflar tarafından işçi sınıfını kontrol ve denetim altında tutmak amacıyla hegemonik bir araç olarak kullanılan namıdiğer sarı sendikalar da olmuştur.

Yeni liberal dönemin bugün içinde bulunduğumuz anında hem uluslararası hem de ulusal düzeyde faaliyette bulunan sendikalar, kullandıkları isimler ve örgütlü buldukları sektörler itibariyle farklılıklara sahip olsalar da, politik çizgi itibariyle tek tipleşmiş bir görüntü vermektedirler.

tir (van Der Linden, 2000). Küresel kapitalist sistem 1973'de krize girer girmez, Avrupalı işçiler küresel ölçekte ortak hareket etmek yerine, kendine müslüman bir yaklaşım benimseyip Avrupa Sendikalar Federasyonu'nu (European Trade Union Confederation) kurmuştur.

Sendikalara ilişkin, bu örgütlerin, politik çizginin farklı yelpazesinden olmaları fark etmeksizin, kendi konformist konumlarını sağlamlaştırmanın peşinde olan işçi sınıfı aristokrasisi ve sendikal bürokrasinin çıkarlarına hizmet ettiği (Trotsky, 1978: 84-85; Hobsbawm, 1984: 214-226), işçi sınıfı arasında yapılan beyaz ve mavi yaka ya da mühendis ve işçi gibi statüsel kamplara bölündüğü (Callinicos, 1995: 13) ve erkek egemen örgütler olduğu (Hyman, 2007: 196) yönündeki tespitler de dikkate değerdir. Dolayısıyla, 'sendika, işçilerin çalışma ve yaşama koşullarını iyileştirmek amacıyla faaliyette bulunan örgüttür' türünden yaygın ansiklopedik bir tanım tarihsel gerçeklik karşısında boşa düşmektedir.

1980 sonrasında, küresel kapitalizmin yeniliberal ideolojiye göre yeniden yapılandırılma süreci, tarihsel olarak, sendikalar açısından da bir dönüm noktası olmuştur. Bu sürecin ilerleyip yaygınlaşmasıyla birlikte ters orantılı olarak sendikalar hem küresel hem de ulusal ölçekte erimeye başlamıştır. İlk başlarda kapi-

talist dünyada küresel sendika tekeli konumunda olan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu bile (zengin ülkelerin milli gelirlerinin yüzde birini yoksul ülkelere vermesi, dış borcu olan ülkelerin borçlarının silinmesi, Uluslararası Para Fonu tarafından dayatılan yapısal uyum politika/programlarından vazgeçilmesi gibi) radikal birtakım çıkışlar yapmış olsa da bir süre sonra yeni liberal politik ekonomik düzenin küresel ölçekte yayılmasının kaçınılmaz bir durum olduğuna kanaat getirmiştir (Erdoğan, 2006: 253-265).

Yeni liberal dönemin bugün içinde bulunduğumuz anında hem uluslararası hem de ulusal düzeyde faaliyette bulunan sendikalar, kullandıkları isimler ve örgütlü buldukları sektörler itibariyle farklılıklara sahip olsalar da, politik çizgi itibariyle tek tipleşmiş bir görüntü vermektedirler. Zamane sendikaları, deyim yerinde ise, dilek ve temenni sendikacılığı yapar hale gelmiştir. Şimdi üç somut örnek üzerinden dilek ve temenni sendikacılığı kavramı ile ne kastettiğimi açmaya/açıklamaya çalışayım.

Birinci örnek küresel ölçekte faaliyette bulunan Uluslararası İşçi Sendikaları Konfederasyonu (International Trade Unions Confederation-ITUC) hakkında. 2006 yılından beri Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun

soyunu sürdüren ITUC, 2024 yılında 'demokrasinin altını oyanlar' başlığıyla bir liste yayınladı. Listede *Amazon.com-Inc.*, *Blackstone Group*, *Exxon Mobil*, *Glencore*, *Meta*, *Tesla* ve *The Vanguard Group* isimli firmalar yer alıyor. Bu firmaların aşırı sağcı ve otoriter politik çevreleri finansal olarak destekleyip sendikal hakların/özgürlüklerin ve insan haklarının ihlal edilmesine, medyanın ve teknolojinin tekelleşmesine, iklim felaketinin kötüleşmesine ve kamusal hizmetlerin özelleştirilmesine katkı sağlayarak demokrasinin altının oyulmasına sebep olduklarına dikkat çekiliyor (ITUC, 2024).

İkinci örnek Avrupa düzeyinde faaliyette bulunan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (European Trade Union Confederation-ETUC) hakkında. ETUC 2024 yılı biterken küresel ölçekte zorla çalıştırma sorununa dikkat çekiyor. Buna göre, dünya genelinde, 3.3 milyonu çocuk olmak üzere, toplam 28 milyon kişi zorla çalıştırılmaktadır. Bu yoldan yıllık 236 milyar dolar (ABD doları) kâr elde edilmektedir. Bu paradan en büyük payı (84,2 milyar dolar) coğrafi olarak Avrupa ve Orta Asya almaktadır (ETUC, 2024).

Üçüncü ve son örnek ise Türkiye'de ulusal ölçekte faaliyette bulunan ve sırasıyla en büyük üç işçi sendikası konfederasyonu olan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ), Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ) ve Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DISK) hakkında. Bu yazıyı kaleme aldığım günlerde Asgari Ücret Tespit Komisyonu 2025 yılında geçerli olacak asgari ücreti belirlemek için olağan yasal toplantı-

larını yapıyordu. 2024 yılında geçerli olan asgari ücret, bu yıl için hesaplanan açlık sınırının altında kalmıştı. 2025 yılında geçerli olacak asgari ücretin de yine açlık sınırının altında bir miktar olarak belirleneceği kesin gibi. Komisyon ilk toplantısını yapmadan önce TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DISK (2024) bir araya gelerek Komisyonu etkilemek amacıyla ortak bir açıklama yayınladı. Bu arada Komisyonun üyelerinden birinin TÜRK-İŞ olduğunu hatırlatalım. Söz konusu açıklama metninde ücretli çalışanların yaklaşık yarısının asgari ücret karşılığında çalıştığına ve asgari ücretle çalışanların yüksek enflasyon nedeniyle temel ihtiyaçlarını karşılayamadığına dikkat çekiliyor. Ardından da, 'Sosyal devlet anlayışı çerçevesinde, gelir dağılımında adaleti ve iyileştirmeyi temel alan, refahın geniş kitlelere yayılmasını amaçlayan bir yaklaşımla asgari ücretin tespit edilmesi, toplumsal huzur ve iş barışının sağlanması için gereklidir.' deniyor.

ITUC yayınladığı listede yer verdiği demokrasinin altını oyanlara karşı koymak için sömürü yoluyla kâr elde edilmesi önceliği yerine insanların ve gezegenin öncelikli hale getirilmesini öneriyor. Bunun ise ancak işte, toplumda ve küresel kurumlarda demokrasi savaşının kazanılması ile mümkün olacağına inanıyor. ETUC ise AB üyesi ülkelerin zorla çalıştırma yoluyla üretilen ürünleri yasaklamasının ahlaki bir yükümlülük olduğunu düşünüyor. Buna karşın ne ITUC demokrasi savaşının nasıl kazanılacağına ne de ETUC sözünü ettiği ahlaki yükümlülüğün nasıl yerine getirileceğine ilişkin herhangi bir somut eylem planı ortaya koyuyor. TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DISK ortak-

lığı ise asgari ücretin geçim şartlarını iyileştirecek bir düzeyde belirlenmesi gerektiğini söylemenin ötesinde, eğer bu düzeyde belirlenmez ise buna karşı ne yapacaklarına dair hiçbir şey söylemiyor.

Görüldüğü gibi sendikalar küresel, bölgesel ve ulusal düzeyde dikkat çektiği sorunların çözümüne ilişkin dilek ve temennide bulunmanın ötesine geçmeyen bir politik çizgide duruyor. Bunun, politik olmayıp apolitik bir çizgi olduğu gerekçeyle dilek ve temenni sendikacılığı kavramına karşı olası itirazlara ne demeli? Bir toplumda var olan kurumların/örgütlerin ya da bireylerin apolitik olması eşyanın doğasına aykırıdır. İçinde yaşanılan toplum belli bir ideolojiye göre kurulmuş bir politik ekonomik düzendir. Onu dönüştürmeye dönük faaliyette bulunmayan kurumlar/örgütler ya da eyleme geçmeyen bireyler, bilerek ya da bilmeyerek, kurulu düzenin elde tutulmasına hizmet eden bir politik çizgide saf tutuyor demektir. Dilek ve temennide bulunmakla yetinmek de tam olarak böylesi bir politik çizgiyi benimsemek demektir. Böyle bir çizgi benimsemek, yeni liberal dönemde gittikçe artan baskı ve üye sayısının azalması ile izah edilemez.

Dilek ve temenni sendikacılığı kapitalist sistemi yok edip yeni bir toplumsal düzen kurma ya da onu elde tutarak birtakım reformlarla dönüştürme amacı bağlamında meşruiyetini yitirmiş bir sendikacılıktır. Böylesi bir sendikacılık yerine, meşruiyeti olan bir örgütlenmeyi düşünme zamanıdır ve bu bir zorunluluktur.

Kaynaklar

Callinicos A (1995) *Socialists in the trade unions*. London: Bookmarks.

Erdoğan S (2006) *Küreselleşme Sürecinde Uluslararası Sendikacılık*. Ankara: İmge Kitabevi.

ETUC (2024) *Countries must act now on forced labour ban*. <https://etuc.org/en/pressrelease/countries-must-act-now-forced-labour-ban>, erişim tarihi: 13.12.2024.

Gramsci A (2000) *The Gramsci Reader - Selected Writings 1916-1935*. Edited D. Forgacs. New York: New York University Press.

Hyman R (2007) How can trade unions act strategically?. *Transfer: European Review of Labour and Research*, 13(2): 193-210.

Hobsbawm E J (1984), *Worlds of Labour - Further Studies in the History of Labour*. London: Weidenfeld and Nicolson.

Işıklı A (2005) Sendikacılık ve Siyaset. (6.Baskı), Ankara: İmge Kitabevi.

ITUC (2024) *Corporate Underminers of Democracy*. <https://www.ituc-csi.org/corporate-underminers-of-democracy-en>, erişim tarihi: 16.12.2024.

van der Linden M (2000) Conclusion: The Past and Future of International Trade Unionism. In *The International Confederation of Free Trade Unions*, ed. A. Carew, M. Dreyfus, G. Van Goethem, R. Gumbrell-McCormick, and M. van der Linden, 519-540. Bern: Peter Lang.

Trotsky L (1978) Trade Unions in the Epoch of Imperialist Decay (1940). In *Trade Unions under Capitalism*, ed. T. Clarke and L. Clements, 84-92. Hassocks, Sussex: The Harvester Press.

TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK (2024) Üç İşçi Konfederasyonunun Ortak Açıklaması: "Asgari Ücret İnsan Onuruna Yaraşır Bir Geçimi Sağlamalıdır". <https://www.turkis.org.tr/uc-isci-konfederasyonunun-ortak-aciklamasi/>, erişim tarihi: 8.12.2024.

Dilek ve temenni sendikacılığı kapitalist sistemi yok edip yeni bir toplumsal düzen kurma ya da onu elde tutarak birtakım reformlarla dönüştürme amacı bağlamında meşruiyetini yitirmiş bir sendikacılıktır.

Son Akşam Yemeği: Bir İhanet Anının Ressamlığa Dönüşümü

Rönesans'ın dehası Leonardo da Vinci'nin 15. yüzyılda yarattığı **“Son Akşam Yemeği”**, sanat tarihinin en derin anlamlar barındıran eserlerinden biridir. İtalya'nın Milano kentindeki Santa Maria delle Grazie Manastırının yemekhanesinde yer alan bu tablo; hatta tablo bile değil, Manastırın duvarındaki bu süsleme, yalnızca bir dini sahne sunmakla kalmaz, aynı zamanda insan duygularının, ihanetin ve fedakarlığın zamansız bir anlatısını da yansıtır. İsa'nın çarmıha gerilmeden önceki son akşamında havarileriyle paylaştığı bu an, Leonardo'nun ustalığı sayesinde hareket, duygu ve sembollerle dolu bir sahneye dönüşmüştür. Merkezde İsa'nın dingin duruşu, kaos içindeki havarilerin çarpıcı tepkileriyle zıtlık oluştururken, sanatçının perspektif ve kompozisyon ustalığı izleyiciyi adeta sahnenin bir parçası haline getirir. Bu eşsiz eser, sadece bir tablo değil, aynı zamanda insanlığın içsel çatışmalarına ve manevi arayışlarına ayna tutan bir başyapıttır.

Tuğçe ŞENEL

Tablo, Hz. İsa'nın çarmıha gerilmeden önceki son akşam yemeğini anlatır. Bu yemek sırasında İsa, havarilerinden birinin kendisine ihanet edeceğini söyler. Leonardo, bu anı dramatik bir şekilde tasvir ederek her bir havarinin duygu durumunu ve tepkisini benzersiz bir incelikle yansıtmıştır. Korku, şaşkınlık, öfke ve masumiyet... Her yüz, izleyiciye başka bir hikâye anlatır.

Sanatçı, eserdeki figürleri ve nesneleri matematiksel bir perspektifle düzenleyerek kompozisyona olağanüstü bir simetri ve denge kazandırmıştır. İsa'nın merkezi konumu, sahnenin ruhani odağıdır ve ışığın ustaca kullanımı, onu adeta ilahi bir varlık olarak yüceltir. Aynı zamanda, havarilerin üçlü gruplar halinde düzenlenmesi ve jestlerin detaylı işlenişi, hareket ve diyalog hissini mükemmel bir şekilde aktarır.

Leonardo'nun ustalığını keşfetmeye hazır mısınız?

Böyle bir başlangıçtan sonra açıkçası Leonardo da Vinci'nin hayatına pek girmeden direkt tabloyu anlatmaya başlamak istiyorum. Sanat felsefesinde dersimize konu olan tablolardan birisiydi. Ayrıca beni de çok etkileyen tablolardan. Hadi O zaman başlayalım.

<https://www.artisthediyelik.com/urun/son-aksam-yemegi-2>

Tablo, İsa'nın havarileriyle son akşam yemeğini paylaştığı anı gösterir. İsa, "Biriniz bana ihanet edecek. Hatta benimle aynı kâseye uzanan kişi." dediğinde, havariler arasında bir kaos ortamı oluşur.

Leonardo, havarileri dörtlü gruplara ayırarak dinamik bir etkileşim yaratmıştır.

Eserde birçok sembolik detay vardır:

İsa'nın duruşu, bir üçgen şekli oluşturur; bu, kutsallığın ve mükemmel denge'nin simgesidir. Başının arkasındaki pencere, onun manevi aydınlanmasını ve ilahi yönünü vurgular.

Ekmek ve Şarap: Masanın üzerindeki ekmek İsa'nın bedenini, şarap ise kanını temsil eden *Eucharist Ayinini* simgeler.

Pencere ve Doğa Manzarası: İsa'nın arkasındaki pencere, cennetle olan bağlantıyı sembolize eder.

El Hareketleri: İsa'nın iki eli farklı yönlere uzanır. Sağ eli cenneti, sol eli ise dünyayı simgeler. Bu, insanlığın kurtuluşuna dair mesaj içerir.

Hristiyanlıkta bu sahne, ihanet, fedakârlık ve kurtuluş temalarını yansıtır. İsa'nın bu yemekte kendisini feda etmeye hazır olduğunu göstermesi, eserin manevi gücünü artırır.

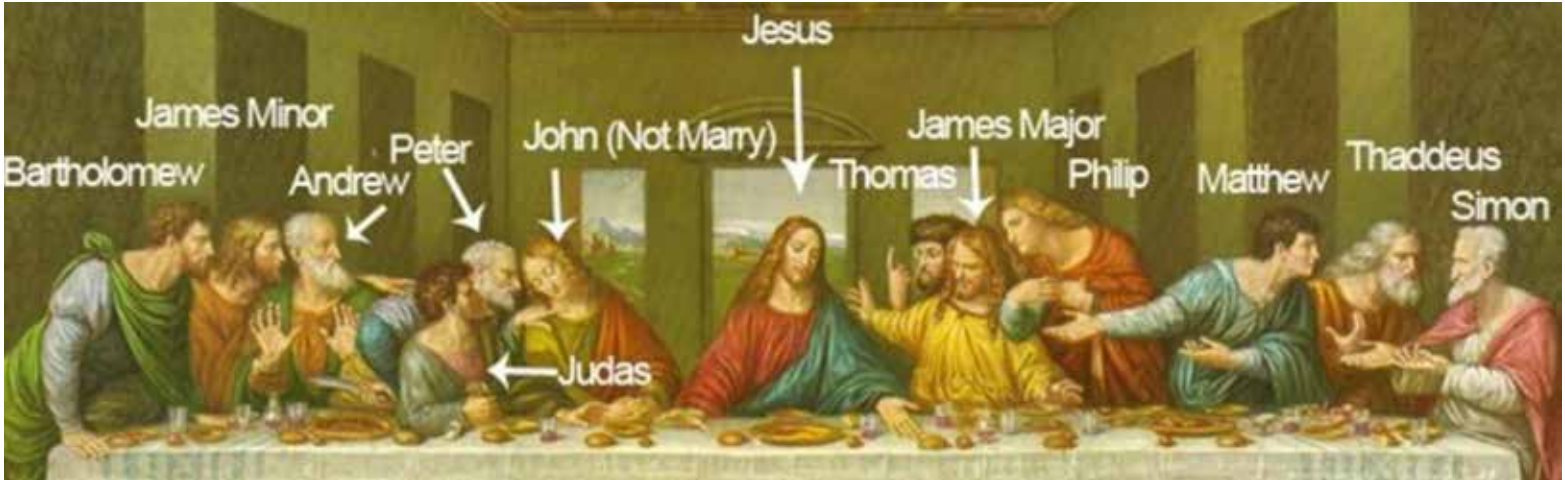
Sol Taraftaki Havariler (İzleyiciye Göre)

- 1. Bartolomeus:** Ayağa kalkar gibi bir hareket sergiler, endişeli ve şaşkıncıdır.
- 2. James (Genç Yakup):** Elleri açık bir şekilde şaşkınlık ve masumiyet ifade eder.
- 3. Andrew:** Ellerini reddedercesine kaldırır, ihanet düşüncesine inanmak istemez.
- 4. Judas (Yahuda):** İsa'ya ihanet edecek olan havari, yüzü gölgeli bir şekilde tasvir edilmiştir. Masanın üzerinde sınıksız tuttuğu küçük kese, 30 gümüş parayı temsil eder. Elleri masaya yakın, tedirgin ve içine kapanık bir duruşu vardır.

5. **Peter (Petrus):** Öfkelidir, elinde bir bıçak tutar. İsa'yı korumak isteğiyle Yahuda'ya doğru eğilmiş durumdadır.
6. **John (Yuhanna):** Genç ve sakin bir şekilde oturur, yüzünde hüznün vardır. Geleneksel olarak İsa'nın en sevdiği havari olarak görülür.

Sağ Taraftaki Havariler (İzleyiciye Göre)

7. **Thomas:** Parmağını yukarı kaldırır; bu, bir soru sorduğunu ya da bir fikrini dile getirdiğini gösterir.
8. **James (Büyük Yakup):** Kollarını açmış bir şekilde şaşkınlık içindedir. Bu duruş, İsa'ya olan bağlılığını ve ihaneti öğrenmenin verdiği şoku ifade eder.
9. **Philip:** Ellerini göğsüne götürmüş, masumiyetini ve sadakatini ifade eder.
10. **Matthew (Matta):** Öne eğilmiş, şaşkınlıkla diğer iki havariye bakar.
11. **Thaddeus:** Matta'ya doğru dönmüş, yüzünde derin bir sorgulama vardır.
12. **Simon (Simun):** Sessiz ve bilge bir şekilde masanın ucunda oturur; liderlik ve olgunluk sergiler.

<https://www.papgift.com/son-aksam-yemegi-tablosu-ve-hikayesi>

Havarilerin şaşkınlıkları ve hareketlilikleri, İsa'nın dinginliğiyle zıtlık oluşturur. Bu, dünyadaki kaosun Tanrı'nın planı karşısındaki geçiciliğini simgeler.

Her bir havarinin farklı bir tepki göstermesi, insan duygularının çeşitliliğini ve kriz anlarındaki bireysel farkları yansıtır.

Judas'ın diğerlerinden tamamen ayrılmaması, ihanetin insani bir zayıflık olarak evrenselliğini ima eder.

Ancak, *Son Akşam Yemeği* yalnızca bir sanat eseri değildir; aynı zamanda zamanın yıpratıcı etkilerine direnen bir simgedir. Fresk, yüzyıllar boyunca nem, restorasyon hataları ve savaşlardan zarar görmüş olsa da, içindeki derin anlam ve estetik güzellik günümüzde hâlâ hayranlık uyandırmaya devam ediyor.

<https://www.papgift.com/son-aksam-yemegi-tablosu-ve-hikayesi>

Bu tablo, sadece bir dönem insanların inançlarını değil, aynı zamanda sanatçının derin anlayışını ve vizyonunu da gözler önüne serer. *Son Akşam Yemeği*, yalnızca bir bakış değil, uzun bir düşünme süreci gerektiren bir başyapıttır.

Peki, siz bu sahnede hangi ayrıntıyı fark ettiniz?

İhanet ve sadakat: içimizdeki temel olan bu duyguları yaşamak kötü değildir. Hayatımızda zıtlıklar olmasaydı hangi duygu doğru hangisi yanlış bilemeyiz. Kötü olmadan iyiyi, güzel olmadan çirkini, yanlış olmadan doğruyu nerden bilebilirdik. Zıtlıklarla savaşmak bizi biz yapar ve duygularımızı açığa çıkarır. Duygularımız olmasa kişiliğimiz oluşur muydu? ***Herkes kendisinin tanrısıdır.*** Bu cümleye bayılıyorum. Beni iyi bir insan yapıyor ve adaletli olmamı sağlıyor. Tabi şunu da göz ardı etmemek gerek; yaşadığımız toplumun ahlaki değerleri de bize bu konuda oldukça yardımcı.

Güneş, Deniz ve Melankoli: The Beach Boys

Pop-rock tarihine baktığımızda, bazı grupların sadece bir dönemi tanımlamakla kalmayıp, o dönemi şekillendirdiğini görürüz. The Beach Boys da işte böyle bir gruptu. 1960'ların başında Kaliforniya'nın altın kumsallarından yükselen sörf & rock dalgasıyla müzik sahnesine giriş yaptılar, ancak kısa sürede sınırlarını aştılar ve pop müziğin yönünü değiştiren yenilikçi işlere imza attılar. İlk bakışta güneş, deniz ve sonsuz yaz temalarıyla hafif ve eğlenceli bir grup gibi görünseler de, The Beach Boys'un hikayesi, Amerikan gençliğinin hayalleri ve hayal kırıklıklarıyla iç içe geçmiş karmaşık bir destan. Onların harmonileri sadece plaj partilerinin fon müziği değildi; aynı zamanda, pop müziğin sanatsal potansiyelini genişleten derinlikli bir yolculuğun sesiydi. Peki, The Beach Boys'u efsanevi kılan neydi? Neden hâlâ 'Good Vibrations' dinlediğimizde içimizde bir şeyler kıpırdıyor? İşte bu soruların peşine düşerek, Beach Boys'un müziğini ve mirasını yeniden keşfediyoruz.

Serter ORAN

The Beach Boys en popüler, başarılı ve etkili Amerikan rock gruplarından biridir. Top 40 listelerinde 30'dan fazla hit şarkıları vardır ve 16 albümleri ilk 100'e girmiştir. The Beach Boys, 1961 yılında Los Angeles'ın Güney Körfezi bölgesinde, Pasifik Okyanusu'na çok yakın olan Hawthorne, California'da kuruldu. İsimleri, imajları ve hit şarkılarının birçoğu kısmen gerçek kısmen de mitolojik bir Kaliforniya yaşam tarzını dünyaya tanıttı: güneş, kum, sörf, bronzlaşmış ve muhteşem erkekler ve kızlar, hot rod'lar, arabalı sinemalar ve özgürlük.

The Beach Boys, Wilson kardeşler tarafından kuruldu; klavye ve bas gitarda kırılgan ve yaratıcı en büyükleri Brian, davulda yakışıklı, umursamaz ortanca kardeş Dennis ve gitarda istikrarlı, barışçıl en küçükleri Carl. Onlara, şarkılarının çoğunda vokal yapan, saksafon çalan ve konserlerinde sunuculuğu üstlenen dışa dönük kuzenleri Mike Love ve yine gitarda okul arkadaşları, halk müziği hayramı Al Jardine katıldı. Grubun geleceğinden emin olamayan Jardine dış hekimliği okumak üzere ayrılınca onun yerini genç David Marks aldı, ancak bir yıl sonra, 1963'te Jardine geri döndü. İlk menajerleri, üç kardeşin otoriter babası Murry Wilson'dı. Grup onu 1964'te kovdu.

Grubun lideri Brian, grubun baş şarkı yazarıydı, vokal ve enstrüman aranjmanlarını o tasarladı. Hi-Los ve Four Freshmen gibi berber dükkâmı dörtlüsü tarzı armonileri caz alanına taşıyan vokal gruplarından ilham aldı. Brian okuldan eve geldiğinde karmaşık vokal armonilerini çalabilene ve anlayabilene kadar onların kayıtlarıyla birlikte piyano çalışırdı. Love çoğunlukla vokalistlik yapsa da Wilson'ların hepsi sırayla vokalistlik yaptı ve alametifarikaları olan yakın armoni bölümlerine katkıda bulundu. Yemyeşil, görkemli şarkılarını, ustaca, zaman zaman şaşırtıcı, iç içe geçmiş kontrpuanlarla daha

geniş bir yelpazeye uyguladılar: eski rock klasikleri ("Barbara Ann," "Rock and Roll Music"), halk şarkıları ("Sloop JohnB."), akapella parçalar, ama çoğunlukla kendi besteleri... Bunlara bazı enstrümantal parçalar da eklendi.

Grup müzik yapmaya başladığında, gruptaki tek sörfçü olan Dennis, Brian'a bu spor hakkında bir şarkı yazmasını önerdi. Sonuç "Surfin" oldu ve bölgesel bir hit haline geldi; grubun en yaşlısı Love o zamanlar 20, en genci Carl ise 15 yaşındaydı. Sörf, en azından başlangıçta kralların sporu olduğu Hawaii'de başlamıştı. 1960'ların başında, ekonomik patlama ve *Baby Boomer* jenerasyonun tarih sahnesine gelişiyle aynı zamanda da hafif sörf

tahtalarının ortaya çıkmasıyla, sörf bir spor olarak geliyordu. Dick Dale ve Del-Tones gibi enstrümantal gruplar popüler enstrümantal SURF & ROCK tarzının kendi versiyonlarını çıkarıyorlardı, ancak Beach Boys bu spor hakkında şarkı söyleyen ilk grup oldu. "Surfin' Capitol" parçası bir plak şirketinin kapılarını çalmasına vesile oldu ve Beach Boys'un "Surfin' Safari", "Surfer Girl" ve "Surfin' USA" (müzikal olarak Chuck Berry'nin "Sweet Little Sixteen" şarkısına dayanır) gibi benzer hitlerini doğurdu. Çok geçmeden Kaliforniya yaşam tarzının diğer yönleri de "California Girls" den hot rod şarkılarına ("409", "Shut Down", "Little Deuce Coupe", "Fun, Fun, Fun" ve "I Get Around") kadar sörf müziğinin bir parçası oldu.

Etkileşimlerinde çocuksu, utangaç ve sorunlu bir ruha sahip olan Brian, kısa süre sonra "In My Room" (1963), "Don't Worry Baby" (1964) ve "When I Grow Up to Be a Man" (1964) gibi hit şarkılarla yazarlığında daha fazla derinlik olduğunu gösterdi. Temaları genellikle iyimserdi, daha romantik şarkılarda hüznü, hatta melankolik tonlar da vardı. "Biz her zaman ruhani düşündük ve insanlara güç vermek için müzik yaptık" diyordu. Müziği tatmin edici derecede maceracıydı. Ayrıca rekabetçi bir yanı, en iyi olma arzusu da vardı. Geleneksel olarak plak şirketleri sanatçılara repertuar, düzenlemeler ve kayıt konularında yalnızca sınırlı girdi izni verirdi. Beach Boys'un hit olması ve Brian'ın yazar ve aranjör olarak bariz ve giderek artan yetenekleri nedeniyle, üçüncü albümlerinden itibaren kayıtların tek yapımcısı o oldu. Rock dünyasında tam bir sanatsal özgürlük kazanan ilk grup oldular ve bu durum kısa süre sonra

diğer birçok sanatçı için sorun haline gelecekti. Brian, zaman zaman Mike Love ya da diğerleriyle birlikte rock ya da pop müzikte eşi benzeri olmayan bir yapımcı ve besteci haline geldi. Bazen bir dahi olarak anılan Brian, Beatles ile rekabet duygusundan güç alıyordu.

Turne yapmayı çok stresli bulan Brian, 1965'te stüdyo çalışmalarına ve yazarlığa yoğunlaşmaya karar verdi (sonraki yıllarda grupta ara sıra sahne alacak olsa da). Daha önce Rip Chords ("Hey Little Cobra") ve Bruce and Terry'den ("Summer Means Fun") Bruce Johnston, sound'u doldurmak için gruba katıldı ve tam zamanlı üye olarak kaldı. Brian Wilson giderek Beatles'ı gerçek rakibi olarak görmeye başladı ve bu karşılıklı bir rekabet haline geldi. Brian kesinlikle büyük bir yetenekti ve Pet Sounds albümü Beach Boys'un 13. Albümü olarak daha orkestralı bir altyapıyla Phil Spector'un ses duvarı teknikleri üzerine inşa edilmişti. Altın plak kazanamayan ilk albümleri olmasına rağmen, tüm rock dünyasının en değerli albümlerinden kabul edilir ve Beatles'ın Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band (1967) albümüne ilham kaynağı olmuştur. Belki de söz yazarı Tony Asher'in etkisiyle, sörf ve hot-rodding görüntülerinden yoksun olan Pet Sounds, Carl Wilson'ın dokunaklı vokalinin muhteşem olduğu "Wouldn't It Be Nice" ve "God Only Knows" şarkılarındaki özlemde görüldüğü gibi daha derin ve düşündürücü temalarla ilgilidir.

Brian'ın "cep senfonisi" olarak adlandırdığı en iddialı parçaları ve en büyük hitleri "Good Vibrations"ı yarattıktan kısa bir süre sonra, sayısız stüdyo deneyleri, eksantrik çalışma yöntemleri ve uyuşturucu kullanımı Brian'ın tükenmesine neden oldu. Van Dyke Parks'la ortak çalışması olan ve başarıyı sayılacak Smile albümü tamamlanamadı ve yıllarca hayranları için bir spekülasyon kaynağı oldu. Spekülasyonlar, bitmiş albümün Eylül 2004'te (tüm şarkılar yeni kaydedilmişti) övgülerle piyasaya sürülmesiyle sona erdi. Beatles ve diğer pop yıldızları gibi Beach Boys da Maharishi Mahesh Yogi'nin öğretilerine ilgi duydu ve Mike Love Transandantal Meditasyon'a daldı. Ruhsal açıdan canlandırıcıydı, ancak bu etkiyi yansıtan müzikleri çok az sattı. 1969'da Beach Boys Capitol Records'tan ayrıldı ve kayıtlarını kendi Brother etiketiyle yayınlamaya başladı.

Grup harika olmasa da iyi albümler yapmaya devam ederken, Brian'ın söz yazarlığı katkıları giderek azaldı. Daha önce sörf şarkılarıyla elde ettikleri

başarı, kaygısız imajları ve hatta isimleri, artık psychedelic ve heavy rock'ı benimseyen rock sahnesinde canlı kalmalarına bir şekilde engel oldu. Monterey Pop Festivaline katılmaktan vazgeçmelerinin ardından Grateful Dead gibi gruplarla birlikte hippie balo salonlarında çalmaya başladılar ancak grup ayaklarının üzerinde duramamaya başladı. Hâlâ hit şarkıları vardı ama ilk 20'ye girenlerin sayısı daha azdı.

Brian yıllarını yatakta, uyuşturucu olarak ve yemek yiyerek geçirdi ayrıca terapistle rahatsız edici bir ilişki yaşadı. Kaliforniya eyaleti, adamın psikoloji uygulama lisansını geri aldı ve ardından hastasına yasadışı ilaç reçete etmekle suçladı. Bunun üzerine korumaları Brian'ın uyuşturucudan uzak durmasını sağladı ve egzersiz yapmasını sağlamak için onunla koşuya dahi çıktılar. Kardeşler arasında en istikrarlı olan Carl, grubun nostaljiye odaklanmasından ve müzikal gelişim eksikliğinden sıkıldı ve 1980'lerin başında solo kariyeri için gruptan ayrıldı. Orta düzeyde bir solo hitten sonra gruba geri döndü. Beach Boys Amerika'nın bağımsızlık günü olan 4 Temmuz 1980'de Washington, D.C.'deki Washington Anıtı'nda 500.000 kişilik bir kalabalığa ücretsiz konser vererek tam bir Amerikan grubu olduklarının altını çizdiler. 1986'da Mamas and The Papas'ın "California Dreamin'"i BYRDS'den Roger McGuinn'in imzası haline gelen 12 telli gitarıyla yeniden yorumladılar. 1987'de rap grubu Fat Boys ile surf rock klasığı "Wipe Out"un bir versiyonunu yaptılar. Rock & Roll Hall of Fame'e kabul edildikleri yıl olan 1988'de Beach Boys kariyerlerinin en çok satan hitine imza attı: Mamas and the Papas'tan John Phillips ile yazdıkları "Kokomo".

Beach Boys'un tarihinde pek çok dram, trajedi, sürtüşme, dava, boşanma, alkol ve uyuşturucu bağımlılığı yaşandı. Dennis Wilson 1983'te sörf yaparken değil, daha önce denize attığı kız arkadaşının fotoğrafını kurtarmak için teknesinin altına dalarken boğularak öldü. 1990'ların ortalarında Mike Love, "Beach Boy" şarkısının yazarlığı konusunda Brian Wilson'a dava açtı ve 5 milyon dolarlık bir tazminat kazandı. Carl Wilson 1998'de kanserden öldü ve grup üçe ayrıldı. Bugün Beach Boys adını kullanan grup Mike Love ve Bruce Johnston'ın yanı sıra (bir süreliğine orijinal üye David Marks'ın da katılımıyla) uzun süredir birlikte çalan müzisyenlerden ve yeni üyelerden oluşuyor. Hayran kitleleri için tatmin edici konserler veriyorlar. Brian'ın kızının da dahil olduğu Al Jardine's Family and Friends adlı bir başka grup ise karışık eleştiriler aldı. Brian Wilson, kırılman ruh hali göz önüne alındığında, tüm beklentilerin aksine, turneye çıktı, hafif bir grubun başına geçti ve geniş kataloğundan şarkılar seslendirdi.

Sonuç olarak, The Beach Boys sadece bir müzik grubu olmaktan öte, bir dönemin ruhunu yakalayan ve onu evrensel duygularla buluşturan bir fenomendi. Brian Wilson'ın vizyonerliği sayesinde basit sörf melodilerinden, pop müziğin sanatsal zirvesi kabul edilen "Pet Sounds" gibi albümlere uzanan bir evrim yaşadılar. Bugün bile, onların müziği dinleyicilerine hem nostaljik bir yaz gününün sıcaklığını hem de hayatın iniş çıkışlarını hissettirebiliyor. The Beach Boys, müziğin sadece eğlence değil, bir ifade biçimi ve derin bir duygusal bağ kurma aracı olabileceğini kanıtladı. Bu yüzden, zaman geçse de onların harmonileri hâlâ yankılanmaya devam ediyor.

Türkiye’de Asgari Ücretin Yol Hikayesi

Ücretlilik sistemi kapitalist üretim ilişkilerinin en tartışmalı konularından birisi asgari ücrettir. Asgari ücret tartışmaları hiç eksik olmuyor. Asgari ücret tartışmaları miktarla birlikte tespit edilme yöntemi ve uygulama alanında yoğunlaşıyor. Fakat bu tartışmalardan bağımsız, ben bu yazıda Türkiye’de asgari ücretin ortaya çıkışı, tespit yöntemi ve uygulanması bakımından gelişmelerin kısa tarihini aktarmaya çalışacağım. Genel bir asgari ücret tartışması yapmayacağımı da başta belirtmek isterim.

Biz asgari ücreti tartışıyoruz ama tarihsel sürece baktığımız zaman asgari ücretten önce ücretlere yapılan müdahalenin aslında üst sınıra yönelik olduğunu görüyoruz. Kayıtlara göre ücretlere ilk müdahale 1349 yılında İngiltere’de yapılıyor. O dönem kara vebanın ortaya çıkması, artan ölümler tarımdaki iş gücünün azalmasına ve bundan kaynaklı olarak da tarımda çalışacak işçilerin ücretlerinin bir anda yükselmesine neden oluyor. Dönemin İngiltere Kralı III. Edward, “İşçi Tüzüğü” (*Statute of Laborers*) ile işçilerin ücretlerine bir üst sınır ve uymayanlara da ağır cezalar getiriliyor¹. Asgari ücrete ilişkin ilk düzenleme ise bağımlı ve ücretli çalışmanın

egemen olmaya başladığı kapitalist üretim sisteminin ilk dönemlerine denk düşüyor. 1796 yılında, yine İngiltere’de Avam Kamarası’nda ve yine tarım işlerine yönelik ücretler tartışılıyor. Ancak bu defa üst sınır değil, asgari ücret tartışılıyor. Bununla ilgili bir önerge getiriliyor ama tabii ki o dönemin sermaye grubu buna yoğun bir şekilde karşı çıkıyor ve düzenleme yapılamıyor. 1800’lü yılların başlarından itibaren kapitalist üretim ilişkilerinin zorunlu kıldığı sermaye birikimi, sermaye açısından da işçiler üzerindeki baskıyı, uzun çalışma sürelerini, düşük ücretleri, kadınların-çocukların kötü koşullarda çalıştırılmasını zorunlu kılıyor. Bu süreç emek cephesinde de işçi ve sınıf bilincinin ortaya çıkmasına yol açıyor. Buna paralel olarak da işçi sınıfı hareketi ve sendikalar ortaya çıkıyor. Emek-sermaye arasındaki çatışma ve mücadele daha da sertleşiyor. Ücretler mücadelelerle tespit ediliyor. Ancak asgari ücrete ilişkin ilk düzenleme 1894 yılında Yeni Zelanda’da yapılıyor. Daha sonra farklı ülkelerde de asgari ücretin belirlenmesine dair çeşitli düzenlemeler takip ediyor. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) de bu konuda sözleşmeler yayınlıyor. 1928 yılında 26 no.lu sözleş-

Emirali KARADOĞAN

¹ DiCesara, L. ve Maleno, D. (2021) “Meddling in the Post-Black Death Economy: Edward III’s Policies to Repress the Peasantry”, *DU Undergraduate Research Journal Archive*: Vol. 2: Iss. 2, Article 6. <https://digitalcommons.du.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1040&context=duurj> (Erişim tarihi: 08 Ocak 2025)

me ile beraber ilk adımını atıyor. On-
dan sonra iki tane daha asgari ücrete
yönelik düzenleme yapılıyor. Üç tane
de tavsiye kararı yayınlıyor. İLO
düzenlemesinde altı çizilmesi gere-
ken nokta, işçinin bir günlük ücretini
tespit ederken ailesi ile beraber dik-
kat edilmesine dair vurgu yapmasıdır.
Bu, günümüze kadar da devam eden
özellikle Türkiye'deki tartışmaların
ana temel noktalarından birini teşkil
ediyor.

Bu topraklarda asgari ücretin yolu çok dolambaçlı

Peki Türkiye'de asgari ücretin ku-
rumsal bir yapıya dönüşmesindeki
tarihsel süreç nasıl işledi? Şimdi bu
topraklardaki sürece bir göz atalım.

Osmanlı'da sınırlı da olsa belirli yer-
lerde asgari ücret benzeri bazı ör-
neklerin olduğu biliniyor. Örneğin
İstanbul'da Mimar Sinan'ın 1587'de
yaptığı bir cami inşaatında çalışan-
ların yevmiyelerinin 16 akçe olarak
belirlenmesi gibi². Ama bunun genel
bir uygulamaya dönüştüğünü söyle-
mek mümkün değil. Türkiye'de asga-
ri ücrete ilişkin ilk atfın 1921 tarihli
ve 151 sayılı Ereğli maden havzasın-
daki işçilere yönelik olan düzenle-
mede yapıldığını görüyoruz. İlgili
düzenlemede üç kişilik bir komisyon
kurulması öngörülüyor. Ancak çok
verimli çalıştığı da söylenemez. Ar-
dından 1923 yılındaki İzmir İktisat
Kongresi'nde bu konuda tartışmalar
yaşanıyor. Orada da benzer şekilde
ne yazık ki nihayete erdirilmiyor.
Neticede bu topraklarda asgari ü-
cretin yol hikâyesi 1936 tarih ve 3008
sayılı İş Kanunu ile başlıyor diyebil-
riz. 3008 sayılı İş Kanununda asga-
ri ücretin belirlenmesine yönelik bir

yönetmeliğe atfı yaparak, ve İktisat
Vekaleti'nin yani Ekonomi Bakan-
lığı nezdinde bir tespit yapılmasına
ilişkin bir hüküm yer alıyor. Ancak
ne yazık ki o dönemin koşulları, 2.
Dünya Savaşı'nın başlaması, birçok
düzenlemenin savaş sonrasında erte-
lenmesine neden oluyor. Çok partili
sisteme geçiş ve Demokrat Parti'nin
gelişi... 1950'lere kadar asgari ücrete
yönelik tam anlamıyla bir gelişme ya-
şanmıyor. 1951 yılında ilk asgari ü-
cret yönetmeliği çıkıyor ama bunun çı-
karılmasına neden olan gelişme 1950
yılında 3008 sayılı İş Kanununda as-
gari ücrete yönelik bir düzenleme ya-
pılmasıdır. Çıkarılan bu yönetmelik
öncekinin aksine, asgari ücretin mer-
kezi olarak İktisat Vekaleti'nin nez-
dinde değil, yerelde oluşturulacak
olan mahalli komisyonlarca tespitini
öngörüyor. O dönem de bununla il-
gili tartışmalar yapılıyor. Mahalli ola-
rak kurulan komisyonlar yedi kişiden
oluşturuluyor. Komisyonlarda tartış-
ma konuları da yine bugün de gün-
cellliğini koruyan gıda, konut, ulaşım,
giyim, kültürel vb. harcama kalemleri
üzerinden yapılıyor ve tespit edilecek
asgari ücretin de buna göre iş kolun-
da ve iller özelinde tespitine yönelik
belirlenmesine hükmediliyor. Asgari
ücretin tespitinde dönemin koşulları-
nı da dikkate alarak hayat pahalılığı,
o mahalde ödenen ücret düzeyleri,
ekonomik ve mali durum, iş şartları,
çalışanların kıdemleri gibi belli
göstergelerin dikkate alınması ilişkin
bir hüküm konuyor ve bu kriterlere
dikkat edilmesi isteniyor. Ancak ma-
halli komisyonların karar ve karar
alma süreçlerini kontrol etmek için
gerekli denetim mekanizmasının ye-

Osmanlı Padişahu II. Bayezid tarafından, 1508 senesinde Ankara'da bastırılan akçe. Ön tarafında, "Sultan Beyazid bin Mehmed Han", arka kısmında ise, "azze nasrühü duribe ANKARA SENE 886" yazmaktadır.

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Akce>

Resim 1: Gazi Mustafa Kemal, Türkiye (İzmir) İktisat Kongresi için gittiği İzmir'de Kongreden bir gün önce İzmirli hanımlarla toplantı yapmıştır, 2 Şubat 1923

https://haber.sol.org.tr/yazar/17-subat-4-mart-1923te-izmirde-toplanan-turkiye-iktisat-kongresinin-hatirlattiklari-326775#google_vignette

² Refik, A. (1935) *On altıncı Asırda İstanbul Hayatı (1553 - 1591)*, Devlet Basımevi, İstanbul

tersizliğinden/güçlüğünden kaynaklı olarak da ne yazık ki sürdürülemiyor.

İlgili dönem açısından bakıldığında yönetmeliğin getirmiş olduğu en önemli kurum itiraz mekanizmasıdır. Her ne kadar asgari ücretin tespiti yereldeki mahalli komisyonlara bırakılıyor olsa da, itirazlar Çalışma Bakanlığı'na yapılıyor. İtirazları Çalışma Bakanlığı'nca oluşturulan ve kamu görevlilerinden oluşturulmuş beş kişilik bir komisyon değerlendiriyor. Ve bu komisyonun vermiş olduğu kararlar da yerelde alınmış olan ücretlerin çok üzerinde tespitlere yol açıyor.

Mahalli Komisyonlar 1967'ye kadar devam ediyor

Mahalli komisyonlarca asgari ücretin belirlenmesini üç farklı dönemde değerlendirebiliriz: 1951 ile 1955 arası dönem, 1956-1960 arası dönem ve 1961-1967 arası dönem. 1967'den sonra mali komisyonların görevlerine son veriliyor.

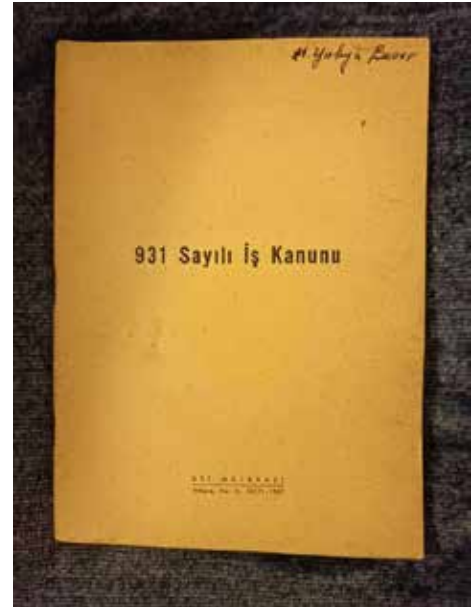
1951-1955 arası dönemde çok az bir tespit yapıldığını görüyoruz. Daha yeni olduğu için anlaşılabilir, net olarak takip de edilemiyor. Sendikacılık hareketinin çok zayıf olması da etkili. Diğer yandan komisyonlarda kamu bürokratlarının dışında hükümet doktorunun varlığı dikkat çekici. 1956-60 döneminde mahalli komisyonlarca daha fazla tespit yapılıyor. Tespit sayısının yanında tespit yapılan iş kolu sayısında da artış görülüyor.

Mahalli komisyonlar 1961 ve sonrasında daha fazla ve ciddi bir uygulama alanı buluyor. Bu dönem açısından 1960 27 Mayıs darbesi ve sonrasında yürürlüğe giren 1961

Anayasasının getirmiş olduğu demokratik ortamı göz önünde bulunduramamız gerekiyor. İlgili dönemde çok fazla tespitin yapılmasında hem işçi sınıfı bilincinin önceki dönemlere kıyasla daha gelişkin olması hem de sendikaların daha aktif bir şekilde itirazlara taraf olması ve takip etmelerinin büyük etkisi olduğu belirtiliyor.

Asgari ücretin mahalli komisyonlarca tespiti 1967 yılına kadar devam ediyor. 1967 yılında 931 sayılı yeni İş Kanunu yürürlüğe giriyor. Bu kanunla birlikte yeni bir yönetmelik düzenleniyor. Yeni yönetmelik asgari ücretin mahalli komisyonlarca değil, 15 üyeden (5 işçi, 5 işveren ve 5 kamu temsilcisi) oluşan merkezi bir komisyonca tespit edilmesi öngörülüyor. Tespit, merkezi yapılsa da uygulama alanı bakımından bölgesel olarak belirleniyor. Böylece Türkiye ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeylerine bağlı olarak altı bölgeye ayrılıyor. Bölgelelere ayrılmasına dair ne kanunda ne de yönetmelikte herhangi bir hüküm bulunuyor. Bu yöndeki karar, Asgari Ücret Tespit Komisyonununun 1969 yılında yapılabilen ilk toplantısında alınıyor.

931 sayılı Kanun, hem çalışanların hem de sendikaların aleyhine hükümler içerdiği gerekçesiyle Anayasa Mahkemesine taşınıyor ve Anayasa Mahkemesi kanunu şekil yönünden iptal ediyor. Ardından 1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanunu kabul edilip yürürlüğe konuyor. Tabii bu aynı zamanda asgari ücret tespiti için yeni yönetmelik çıkarılmasını zorunlu kılıyor. 1972'de yeniden toplanan ve 15 üyeden oluşan Asgari Ücret Tespit Komisyonu bu sefer dört

Yazarı belli olmayan bir eser

https://www.kitantik.com/product/931-Sayili-Is-Kanunu_1br9qfielqbcxsrp1rqk

bölge üzerinden hareket ederek asgari ücreti belirliyor. Ancak 1974'te tespit komisyonu tüm illerde geçerli olacak tek ücret belirlemeye başlıyor. O günden bugüne tartışmaların odağında yer alan on beş kişilik tespit komisyonu varlığını sürdürüyor.

1970'li yılların sendikacılık hareketinin güçlü olmasının etkilerinin asgari ücret komisyonlarına da yansıdığını görüyoruz. 1475 sayılı İş Kanuna bağlı olarak çıkarılan yönetmelik doğrultusunda ilk komisyon 1974 yılında toplanıyor. Ve o ilk toplantıda asgari ücretin belirlenmesine dair ilkeler de tespit ediliyor.

“1. Asgari ücret, işçinin ilgili yasa ve yönetmelik hükümlerinde öngörülen kriterlere uyumlu, objektif bir yöntem ve güvenilir verilerle saptanan bir taban ücrettir.

2. Asgari ücretlerin saptanmasında gelir dağılımı ve refahın yaygınlaştırılması amacı, cari ekonomik ve sosyal koşullarla uyumlu ve uzun dönemli bir yaklaşımla gözetilir. Bu nedenle yüksek gelir grupları ile düşük gelir grupları arasındaki dengesizliği giderici bir özelliği bulunmaktadır.

3. Asgari ücretlerin parasal düzeyinin, Türkiye'nin her ilinde yeterli bir satın alma gücünü sağlaması temel bir ilkedir.”

Asgari ücretin gelir dağılımı ve refahı yaygınlaştırma amacı, ekonomik-sosyal koşullarla uyumlu ve uzun dönemli olması gibi kabuller önemlidir. Aynı zamanda yüksek gelirlerle az gelirler arasındaki gelir eşitsizliğini giderici bir mekanizma yaratma çabasında olduğu vurgulanıyor. Ve bu ilkeler 2000 yılına kadar hiç değişmeden geliyor. Günümüzde de tartışılan asgari ücret tespitinde sadece işçinin dikkate alınmasından

farklı olarak, 1977-79 arası dönemde 14 yaş ve altındaki çocuk, bağımlı ve bakmakla yükümlü kişi olarak kabul edilip, asgari ücretin belirlenmesinde dikkate alınıyor.

1974 yılından sonra gelen yeniliklerden birisi de o dönemki adıyla Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı ile Hacettepe Üniversitesi tarafından kişinin "...fizyolojik gereksinimleri ile tutarlı dengeli bir beslenme..." ihtiyacını karşılayacak olan bir besin listesi hazırlanıyor ve komisyona sunuluyor. Buna göre bir işçinin bir günlük çalışma karşılığı 3500 kaloriye ihtiyacı olduğu belirtiliyor. Böylece 3500 kaloriye denk gelecek bir beslenme kalıbı gıda-gider harcaması dikkate alınıyor. Yapılan hesaplamalar sonucunda "Türkiye için saptanmış olan ortalama besin harcama mutlak rakamı temel asgari ücretin % 48'ini oluşturmaktadır" deniliyor. Geriye kalan, besin dışı harcamaya da ücretin yüzde 52'sinin ayrıldığı kabul ediliyor. (bu ikili gider oranlarının her tespit döneminde yeniden değerlendirildiğini ve değiştirildiğini belirtelim). Ve buna aynı zamanda o dönemki Gayri Safi Milli Hasıladaki değişim hızı da eklenerek asgari ücret tespit ediliyor. 1977'de de çocuğun dikkate alınmasıyla birlikte, çocuk için günlük 1650 kalori alması gerektiği üzerinden bir besin gider hesaplaması yapılarak asgari ücret hesabına ekleniyor. Bu yöntem 1980'lere kadar devam ediyor.

Askeri Darbe asgari ücrette de darbe oldu

1980'lere geldiğimizde tabii 24 Ocak kararları, 12 Eylül Darbesi... Darbe asgari ücret tespitinde de etkisini gösteriyor. Yeni hesaplamalarda ne çocuk ne de GSMH'nin adı geçiyor.

1989 yılına kadar asgari ücret tespitinde iyi bir gelişme ya da iyi bir hesaplamanın yapıldığını söylemek mümkün değil. 1989 Bahar Eylemlerinin etkisiyle iyileştirme adı altında GSMH'deki değişim asgari ücrette yansıtılıyor. 1989'a kadar tarım ve sanayi hizmet sektörü arasında bir ayrışma var: Sanayi ve tarım için ayrı hesaplamaya yapılıyor. 1989'da bu uygulamaya da son veriliyor ve asgari ücret hesaplamaları tekleştiriliyor ve Türkiye'deki tüm çalışanlar aynı asgari ücrete tabi kınıyor.

90'lı yıllarda besin ve besin dışı tespiti devam ediyor. Daha önce de ifade edildiği gibi bu oranlar yeniden güncelleniyor. Bulunan gider oranına "GSMH artış hızı ve hesaplama kolaylığı gibi faktörler" de eklenerek bir işçiye ödenecek asgari ücret miktarı bulunuyordu. 1994'e kadar belirli bir artış söz konusu. Ancak Türkiye'yi derinden sarsan 5 Nisan 1994 kararları GSMH hızında "beklenen" bir gerilemeye neden oldu. Bu da asgari ücreti olumsuz etkiliyor. Örneğin asgari ücret tespit komisyonu besin ve besin dışı harcama tutarını 4.488.326 lira olarak hesaplıyor. Buna karşın "beklenen" GSMH'deki gerileme oranı dikkate alınarak asgari ücret 4.173.750 lira olarak tespit ediliyor. Dolayısıyla ekonomideki daralmanın faturasının ücretle geçenlere çıkarıldığını ifade edebiliriz. Fakat bu tarihten sonra GSMH artış hızı asgari ücret hesaplamalarında dikkate alınmıyor. Diğer bir değişiklik, 1997'den önce Temmuz'da tespit edilen ve Ağustos'ta yürürlüğe giren asgari ücret 1998 Ocak'tan başlamak üzere altışar aylık iki dönemde tespit edilmeye başlanıyor. Bunun sebebi de enflasyonun dizginlenememesi enflasyondaki oynaklığı tespit

etmek ve buna göre de müdahale etmek olarak ifade ediliyor.

Asgari ücret hesaplama yönteminde paradigma değişikliği ve AKP'nin sahiplenışı

Ve geliyoruz 2000'li yıllara... Aslında bir paradigma değişikliğinin yaşandığını ifade edebiliriz. Çünkü 1974'den bu yana asgari ücretin tespit edilmesinde dikkate alınan çalışma ilkeleri ile birlikte besin içi ve besin dışı hesaplama yöntemi kaldırılıyor. Komisyon kararına tek bir ifade ekleniyor: "Asgari ücret, bilindiği gibi ödenmesi zorunlu olan en az ücrettir". Ve bu aslında doğrudan hükümetin ve sermayenin asgari ücreti ne olarak gördüğünün ve nerede konumlandığının göstergesi niteliğindedir. Daha önceki dönemlerde gelir dağılımının dikkate alınması, güvenli verilerle tespit edilmesi, objektif ve bilimsel olması gibi temel ilkeler söz konusuydu. Yeni dönemde ise tek ilke "en az ücreti nasıl tespit ederiz?" oldu. Tabii bununla ilgili de 2000 yılında IMF ile imzalanan Stand-By anlaşmasının gereği ve yeni tespit yöntemi karşımıza çıkıyor.

https://derstarah.com/5-nisan-kararlari/#google_vignette

Daha önce geçmiş döneme dair enflasyon oranları dikkate alınırken, 2000 sonrası tespitlerde hedeflenen enflasyon üzerinden bir asgari ücret hesaplaması yapılmaya başlanıyor. Yıllardır enflasyonla yaşayan bir ülke olarak deneyimlediğimiz bir olgu; hedeflenen enflasyon hiçbir zaman tutmuyor ve bu kararlar neticesinde işçiler, asgari ücretliler ve genel anlamda halk kesimleri enflasyon altında ezilmiş oluyor.

2000'den sonra özellikle 2001 ve 2003 arasında yüksek enflasyondan kaynaklı birkaç defa, normal sürecinden önce, komisyonun toplandığını görüyoruz. 2003 ve sonrası AKP döneminde asgari ücret tespitlerinde de IMF'den miras aynı yöntem devam ediyor. 2003 yılında asgari ücrette dair yapılan bir düzeltme işleminde işverenin tepkisine tanık oluyoruz. "Ekonomik programa uymadığımızdan dolayı sizin yüzünüzden enflasyon artacak!" ifadesi ile ücret artışının enflasyonist etkisi (!) savunulmuş. 2003 tarihli 4857 sayılı İş Kanunu neoliberal uygulamaları da içerecek bir şekilde yürürlüğe girdi. 2004 yılında da Asgari Ücret Yönetmeliği yürürlüğe girdi. On beş kişilik komisyon yapısı ve çalışma biçimi aynen korundu. 2014 yılında 16 yaşın altında olan çocuk işçilere dair farklı (daha düşük) tespit kaldırıldı. 2016 yılından itibaren de asgari ücretin altı aylık belirlenmesi yerine yeniden yıllık belirlenmesine geçildi.

İstisna olarak 2022 ve 2023'de ekonomik kriz gerekçesi ile (ancak seçim ekonomisi gereği olduğu açık) asgari ücret komisyonu altışar aylık asgari ücret belirdi. Fakat büyük beklentiye ve ihtiyaca karşın 2024 yılında yıllık tespit yapıldı ve güncellenmedi. En son da bildiğiniz gibi, 2025 yılı Ocak

ayından itibaren geçerli asgari ücret 22 bin 104,67 TL olarak belirlendi.

AKP döneminde önemli bir düzenleme de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesinin ardından Asgari Ücret Komisyonunun 2018 yılında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çalışma Bakanlığı teşkilat yapısından alınıp, Cumhurbaşkanlığına bağlanmasıdır. Komisyonun tartışmalı yapısı ve işleyişi hep eleştiri konusu olmuştur. Ancak Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra neredeyse o bile aranır olmuştur. Artık tespit komisyonu bile son toplantıyı yapamadan sıradan vatandaşlar gibi Cumhurbaşkanının televizyondan yaptığı açıklama ile yeni asgari ücret oranlarını öğreniyor.

Yaklaşık 23 yıllık AKP iktidarı boyunca komisyon kararlarına karşı işçi temsilcilerin genel taleplerinin, enflasyona karşı işçilerin ezdirilmemesi, belirlenen tutarın işçiye net ödemesi, ailesinin dikkate alınması vb. noktalarında biçimlendiği görülüyor. Asgari ücretin miktarı kuşkusuz çok önemli ancak AKP ekonomi-politiği işçi ücretlerini dar bir skalaya sıkıştırma üzerine kurulu görünüyor. Bu nedenle de Türkiye'de asgari ücretler ortalama ücret düzeyine gelmiş durumda.

Asgari ücret tartışmaları farklı bağlamlarda yapılıyor ve bu gidişle de yapılmaya devam edecek. Ancak bizim bu yazıdaki amacımız çok da detaylara ve tartışmalara girmeden tarihsel bir süreci aktarmaktı. Yoksa bu derginin sayfaları yetmez bu tartışmalara.

Anayasa Mahkemesi, henüz ceza almamış bir kimsenin özel güvenlik görevlisi kimliğinin doğrudan iptal edilmesinin Anayasa’da yer alan çalışma hakkını ihlal ettiğinden bahisle:

5188 Sayılı Kanunda Gerçekleşen ve Gerçekleşecek Değişiklikler

Geride bıraktığımız Kasım ayı içerisinde 5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ile ilgili iki önemli değişiklik ile karşılaştık.

Bu değişikliklerden ilki 21.11.2024 tarihinde resmî gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu iptal kararı ile gerçekleşti. Bilindiği üzere 5188 Sayılı Kanun’da 10. Maddede özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlar sayılmıştır. Devam eden 11. Maddede ise bu şartları sonradan kaybedenlerin de kimliğinin iptal edileceği düzenlenmiştir.

Özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlara dair düzenlemelerden biri, değişiklik öncesinde “*Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, özel hayata ve hayatın gizli alanına, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarından dolayı hakkında devam etmekte olan bir soruşturma ve kovuşturma bulunmamak.*” şeklindeydi. Yani burada sayılan suçlar nedeniyle, henüz bir ceza almayan fakat Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hakkında soruşturma başlatılan ya da bir ceza davası olan güvenlik görevlisinin kimliği, kanunun 11. Maddesinde yer alan hükümden dolayı doğrudan iptal edilmekteydi.

Anayasa Mahkemesi, kararında bir kimsenin özel güvenlik görevlisi

olabilmesi için genel kamu güvenliğiyle ilgili bazı şartların düzenlenebileceği hususunda kanaat bildirmiştir. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi, henüz ceza almamış bir kimsenin özel güvenlik görevlisi kimliğinin doğrudan iptal edilmesinin Anayasa’da yer alan çalışma hakkını ihlal ettiğinden bahisle 11. Maddede yer alan “*bu şartları sonradan kaybettiği . . .*” İbaresini, yukarıda sayılan suçlar yönünden iptal etmiştir.

İlgili iptal kararı neticesinde artık yukarıda sayılan suçlardan dolayı hakkında soruşturma ya da ceza davası olan güvenlik görevlisinin kimliği iptal edilemeyecektir. Ancak dikkat edilmesi gerekir ki halihazırda özel güvenlik görevlisi kimliği bulunmayan, ilk defa özel güvenlik görevlisi kimliği alacak kişilerin sayılan suçlardan dolayı haklarında ceza davası bulunması halinde bu kişiler kanunda yer alan şartları taşıyor olarak kabul edilecek ve bu kişilere kimlik verilmeyecektir. Dikkat edilmesi gereken bir başka husus, ilgili kararın yayım tarihinden başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girecek olmasıdır.

Kanun Değişikliği

5188 sayılı Kanundaki önemli ikinci değişiklik ise 30.11.2024 ta-

Av.Cem ÖZBEN

rihinde resmi gazetede yayımlanan “*DAHİLİYE MEMURLARI KANUNU ve BAZI KANUNLAR İLE 375 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN*” ile yapılmıştır.

Bilindiği üzere değişiklik öncesinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilse dahi hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezası verilen güvenlik görevlisinin kimliği iptal edilmekteydi. Bu durum özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlar arasında sayılmaktaydı. Kanun değişikliği neticesinde artık yasadaki, 10. Maddenin birinci fıkrasının d bendinin iki numaralı alt bendinde sıralı olarak sayılan belirli suçlar hariç olmak üzere, hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen kişi, özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartları sağlıyor olacak. Kişi halihazırda özel güvenlik görevlisi olarak çalışıyorsa kimliği iptal edilmeyecek; kişi ilk defa çalışacaksa kimlik alabilecek.

Yine değişiklik ile, üç numaralı alt bentte yer alan suçlara, Türk Ceza Kanunu'nun 302. Maddesinden baş-

layan ve 308. Maddesi ile sonlanan “*Devletin güvenliğine karşı suçlar*” eklenmiş, ilgili alt bentteki “*soruşturma*” ibaresi yasa metninden çıkarılmıştır. Bunun bir sonucu olarak devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, özel hayata ve hayatın gizli alanına, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarından dolayı haklarında soruşturma bulunanların da kimlikleri artık iptal edilmeyecektir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusundaki değişiklik henüz yürürlüğe girmediğinden, haklarında bu suçlardan ceza davası bulunan özel güvenlik görevlileri için aynısını söyleyebilmek mümkün değildir.

Her iki değişiklik bir arada değerlendirildiğinde, özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleriyle ilgili olumlu gelişmelerin yaşandığından söz etmek mümkündür. Anlatıldığı üzere artık belirli suçlar hariç, hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilenlerin ve hangi suç olursa olsun, bir ceza davasında yargılanmaksızın, yalnızca haklarında soruşturma yürütülenlerin kimlikleri iptal edilmeyecektir.

Teknolojik İşlere İlgi Düşüyor mu?

McKinsey Teknoloji Konseyi 2024 yılına dair genel teknolojik gelişmeleri ve trendleri analiz eden bir rapor yayınladı. Rapora göre 2023'teki zorlu genel pazar koşullarına rağmen, öncü teknolojilere devam eden yatırımlar, kurumsal benimsemeye gelecekte önemli bir büyüme vaat ediyor. Üretken Yapay Zekanın (gen AI), 2022'den bu yana öne çıkan bir trend olduğu ve bu teknolojiye olan ilgi ve yatırımdaki olağanüstü artışın, robotik ve sürükleyici gerçeklik gibi birbirine bağlı trendlerde yenilikçi olasılıkların kilidini açtığı belirtiliyor. Raporda faiz oranlarının yükseldiği makroekonomik ortam öz sermaye yatırımlarını ve işe alımları etkilemiş olsa da, iyimserlik, yenilikçilik ve uzun vadeli yetenek ihtiyaçları gibi temel göstergeler, analiz edilen 15 teknoloji trendinde uzun vadeli olumlu bir gidişatı yansıttığı vurgulanıyor.

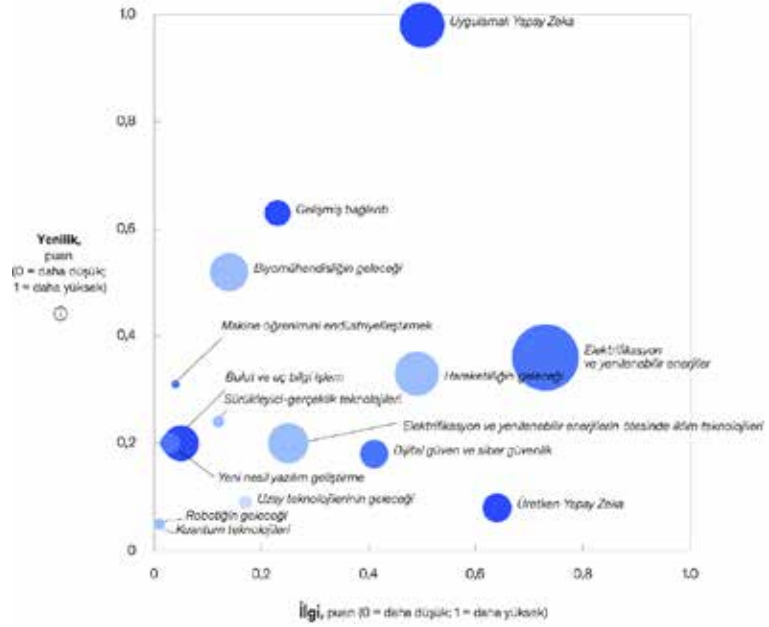
Yetenek talebindeki kısa vadeli değişimlere rağmen, 15 teknoloji trendinde 4,3 milyon iş ilanı üzerinde yaptığımız analiz, geniş bir beceri açığının altını çizdi. Küresel ortalamayla karşılaştırıldığında, potansiyel adayların yarısından daha azı iş ilanlarında belirtilen yüksek talep gören teknoloji becerilerine sahip. 2022'den 2023'e kadar birçok trenddeki iş ilanlarında bir önceki yıla göre yaşanan düşüşlere rağmen, 2023'te teknolojiyle ilgili iş ilanlarının sayısı 2021'e göre yüzde 8'lik bir artış göstererek daha uzun vadeli büyüme potansiyeline işaret ediyor.

15 teknoloji trendinin yatırım ve işgücü görünümü

Bu rapor, 15 teknoloji trendinin tümü için dikkate alınması gereken hususları ortaya koymaktadır. İlgili eğilimlerin daha kolay değerlendirilmesi için bunları daha geniş beş kategoriye ayırdık: yapay zeka devrimi, dijital geleceğin inşası, bilgi işlem ve bağlantı sınırları, en son mühendislik ve sürdürülebilir bir dünya. Elbette, trend kombinasyonlarını düşünürken bu gruplamalara bakmanın önemli gücü ve potansiyeli vardır.

Raporun yöntemine kısaca değinmek gerekirse; her trendin durumunu tanımlamak için inovasyon (patentlere ve araştırmalara dayalı) ve ilgi (haber ve web aramalarına dayalı) için puanlar geliştirilmiş. Ayrıca ilgili teknolojilere yapılan yatırımlar ölçeklendirilip, kuruluşlar tarafından benimsenme düzeyleri de derecelendirilmiş.

Raporda tasnif edilen 15 trende dair hem tanımlamalar yapılırken, bir yandan da ilgili meslek trendine dair yatırım ve iş ilanlarını değişim durumu verilmiştir. Rapordaki özellikle iş ilanlarındaki değişim dikkat çekici. Daha önce de ifade edildiği gibi beş ana kategoride aktarılıyor.

YAPAY ZEKA DEVRİMİ

Üretken Yapay Zeka

Üretken yapay zeka, ses, kod, görüntüler, metin, simülasyonlar ve videolar dahil olmak üzere yeni içerik oluşturmak için yapılandırılmamış verileri (örneğin, doğal dil ve görüntüler) girdi olarak alan algoritmaları (ChatGPT gibi) tanımlar. Çeşitli biçimlerde yeni içerik oluşturmak için yapılandırılmamış karma modalite veri kümelerine dokunarak işi otomatikleştirebilir, artırabilir ve hızlandırabilir.

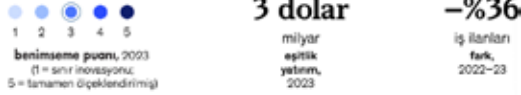
Uygulamalı Yapay Zeka

Uygulamalı yapay zeka teknolojileri ve teknikleri, faaliyetleri otomatikleştirmek, yetenekler ve teklifleri eklemek veya artırmak ve karar vermeyi geliştirmek için sınıflandırma, tahmin ve kontrol sorunlarını çözmek için makine öğrenimi yoluyla eğitilmiş modelleri kullanır.

Makine öğrenimini endüstriyelletirmek

Sanayileşen makine öğrenimi eğilimi, makine öğrenimi çözümlerinin geliştirilmesinin, konuşlandırılmasının ve bakımının hızlandırılmasını ve atılmasını sağlayan hızla gelişen bir yazılım ve donanım çözümleri ekosistemini kapsüller.

DIJİTAL GELECEĞİ İNŞA ETMEK**Yeni nesil yazılım geliştirme**

Yeni nesil yazılım geliştirme, modern kod dağıtım boru hatlarını ve otomatik kod oluşturma, test etme, yeniden yapılandırma ve çeviri sağlayan araçları ve teknolojileri içerir. Bunlar uygulama kalitesini ve geliştirme süreçlerini iyileştirebilir.

Dijital güven ve siber güvenlik

Dijital güven ve siber güvenlik trendi, güven mimarilerinin ve dijital kimlik, siber güvenlik ve Web3'ün arkasındaki teknolojileri kapsar. Bu teknolojiler, kuruluşların paydaşların güvenini oluşturmasını, ölçeklendirmesini ve sürdürmesini sağlar.

HESAPLAMA VE BAĞLANTI SINIRLARI**Gelişmiş bağlantı**

Gelişmiş bağlantı, kablosuz düşük güçlü ağları, 5G ve 6G hücreli, Wi-Fi 6 ve 7, düşük Dünya yörüngesi uyduları ve diğer telekomünikasyon teknolojilerini kapsar.

Sürükleyici-gerçeklik teknolojileri

Sürükleyici gerçeklik teknolojileri, üç boyutlu sanal dünyalarda (gerçek fiziksel dünyayı içerebilir) gerçek zamanlı etkileşimlere olanak tanır. Sanal bir dünya, sanal gerçeklikte (VR) tamamen bilgisayar tarafından oluşturulan bir alandan, bilgisayar tarafından oluşturulan nesnelerin gerçek dünyaya bindirildiği

artırılmış gerçekliğe (AR) kadar, karma gerçekliğe (MR) kadar değişebilir. Bu teknolojiler, fiziksel alanı yorumlamak için mekansal hesaplamadan yararlanır (örneğin, hareketleri tanımak için bir VR kulaklığındaki gibi sensörlerden ve kameralardan yararlanarak) ve sanal dünyaya veri, nesne ve insanların eklenmesini simüle eder.

Bulut ve uç bilgi işlem

Bulut ve kenar bilgi işlem, gecikme, veri aktarım maliyetleri, veri egemenliği düzenlemelerine bağlılık, veri üzerindeki özerklik, güvenlik hususları vb. için optimize etmek için hiper ölçekli uzak veri merkezleri, bölgesel merkezler ve yerel düğümler gibi konumlara dağıtılan iş yüklerini ifade eder.

Kuantum teknolojileri

Kuantum tabanlı teknolojiler, belirli karmaşık hesaplamaları klasik bilgisayarlardan katlanarak daha hızlı gerçekleştirmek, iletişim ağlarını güvence altına almak ve klasik muadillerinden daha yüksek hassasiyet seviyelerine sahip sensörler üretmek için kuantum mekaniğinin benzersiz özelliklerini kullanır.

SON TEKNOLOJİ MÜHENDİSLİK

Robotiğin geleceği

Robotiğin geleceği, robotların sabit amaçlı ve önceden programlanmış görevleri yerine getirmekten, artan özerklik ve el beceriyle yeni, gerçek hayattaki girdilere uyum sağlayabilmeye kadar ilerlemesini kapsar.

Hareketliliğin/Mobilitenin geleceği

Mobilitate teknolojileri, kara ve hava taşımacılığının verimliliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla otonom ve elektrikli araçları, kentsel hava hareketliliğini ve otonom-sürüş, bağlantı, elektrifikasyon ve paylaşılan hareketlilik (ACES) teknolojilerini kapsar.

Biyomühendisliğin geleceği

Biyomühendislik, sağlık ve insan performansını iyileştirmek, gıda değer zincirlerini dönüştürmek ve yenilikçi teklifler yaratmak için teknolojik gelişmeleri kullanan mühendislik ilkelerinin biyolojiye uygulanmasıdır.

Uzay teknolojilerinin geleceği

Uzay teknolojileri, yenilikçi uzay operasyonları ve hizmetleri sağlayan uyduları, fırlatıcıları ve yerleşim teknolojilerini kapsar.

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR DÜNYA**Elektrifikasyon ve yenilenebilir enerjiler**

Elektrifikasyon ve yenilenebilir enerji eğilimi, tüm enerji üretim, depolama ve dağıtım değer zincirini kapsar. Teknolojiler arasında güneş ve rüzgar enerjisi gibi yenilenebilir kaynaklar; nükleer ve hidrojen, sürdürülebilir yakıtlar ve biyoenerji gibi temiz firma enerji kaynakları; ve uzun ömürlü pil sistemleri ve akıllı şebekeler gibi enerji depolama ve dağıtım çözümleri bulunmaktadır.

Elektrifikasyon ve yenilenebilir enerjilerin ötesinde iklim teknolojileri

İklim teknolojileri (elektrifikasyon ve yenilenebilir enerjilerin ötesinde), atmosferden CO₂'yi uzaklaştırarak veya mevcut malzemeleri ve girdileri daha düşük karbonlu eşdeğerlerle üreterek kaynak tüketiminin iklim üzerindeki olumsuz etkilerini azaltan çözümlere odaklanır.

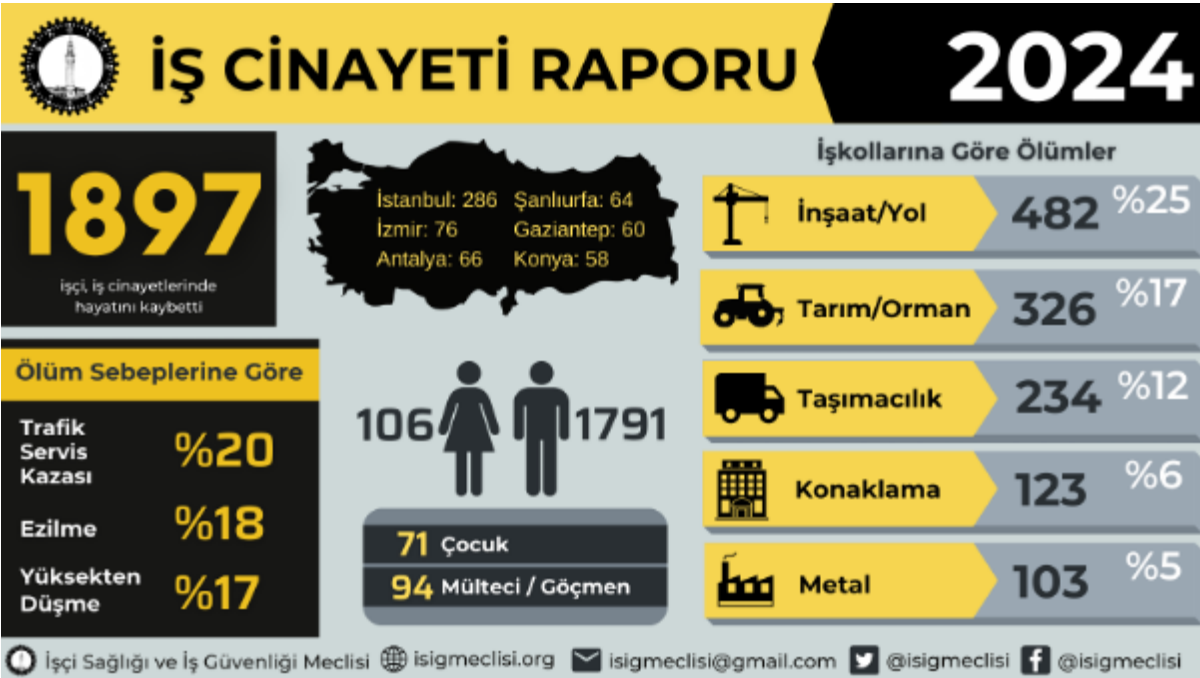

İş ilanlarındaki bir yıllık düşüğe rağmen, birçok teknoloji trendindeki işlere olan talep iki yıl içinde artmıştır.

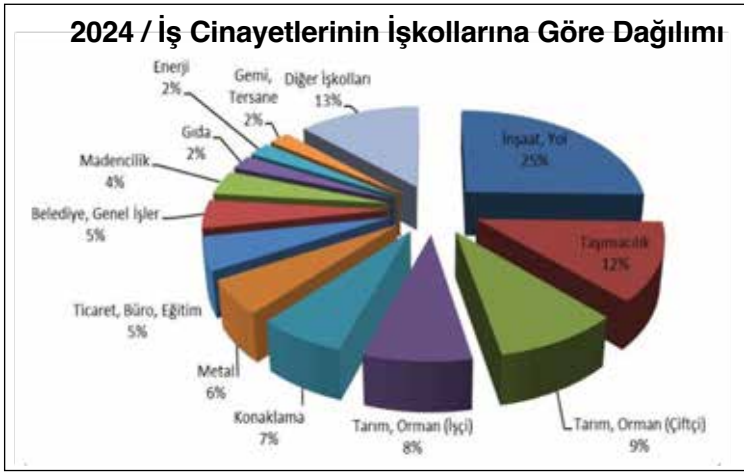
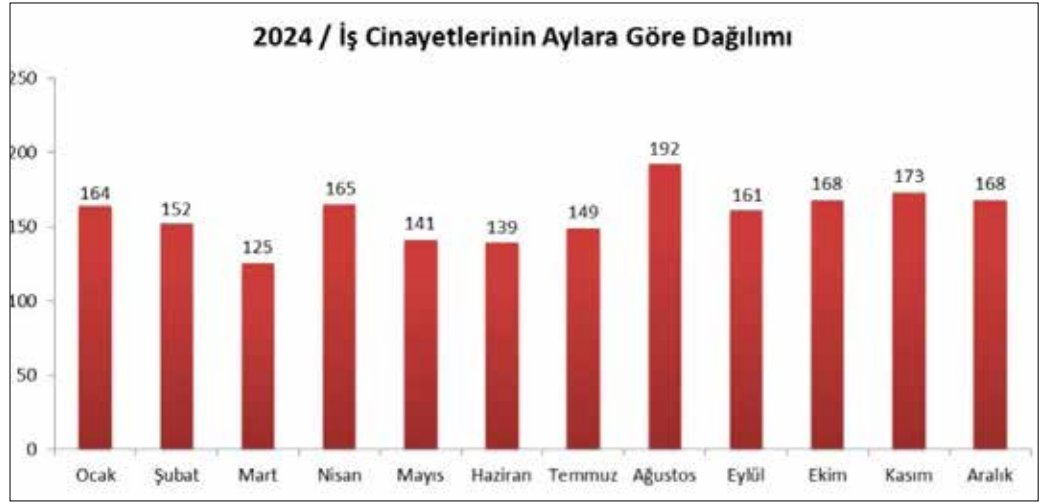
İSİG Meclisinin 2024 yılı yıllık raporu “İç cepheyi sağlama’ siyasetinin örtmeye çalıştığı gerçeklerden birisi de iş cinayetleri... 2024 yılında en az 1897 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti” başlığıyla yayınlandı¹.

Raporda son bir yıl içerisinde meydana gelen iş kazaları sonucu hayatını kaybedenlere dair veriler yer aldı. Ama öncelikle bir “iç cephe” kavramının neden kullanıldığını Meclisin kendi ifadeleri ile aktaralım. “İç cephe”, orta vadeli program (OVP) ve yeni anayasa ekseninde parlamenter muhalefetin tüm bileşenlerini kapsayacak, siyasal alandaki basıncı azaltmaya ve kontrol etmeye yönelik politika manevrasudur. Sermayenin içerideki üretim temposunu korumak için siyasal hegemonyayı hedefleyen “iç cephe” stratejisinin somut görünimleri, OVP aracılığıyla ekonomik zor ve işçi hareketlerinin başını ezecek siyasal zordur. Bu ikisi Cumhuriyet İttifakının (iktisadi olarak Şimşek Programının) kolonlarıdır. “İç cephe”, sanayi burjuvazisinin üretim kapasitesini hem ülke sınırları içerisinde ve çevresinde hem de “yeni anayasa” gibi siyasal projelerde Cumhuriyet İttifakı yörüngesinde tutmayı amaçlayan bir çağrıdır (muhtevasında demokratikleşme adımlarını içermemektedir)...”

¹ Raporu merak edenler tamamına şu linkten ulaşabilir: <https://www.isigmeclisi.org/21145-ic-cepheyi-saglamlastirma-siyasetinin-ortmeye-calistigi-gerce>

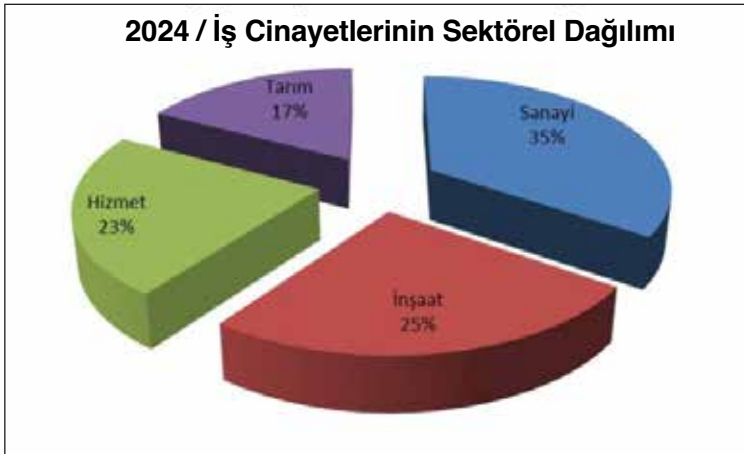
2024 yılında en fazla iş cinayeti Ağustos ayında gerçekleşmiş.

Şimdi bu raporun bazı verilerini sizlerle paylaşalım

İşçi cinayetleri üç işkolunda yoğunlaşmış

Raporda iş cinayetlerinin “Güvencesiz çalışma”nın hâkim olduğu inşaat, tarım ve taşımacılık işkollarında yoğunlaştığı ifade ediliyor. Bu üç işkolunun ortak özellikleri olarak uzun çalışma saatleri, yoğun çalışma, sigortasız çalışma ve her türlü kuralsızlığın hâkim olması ve sendikal örgütlenme yok gibi ya da zayıf ve belli mesleklerde öbekeniyor olması ifade ediliyor.

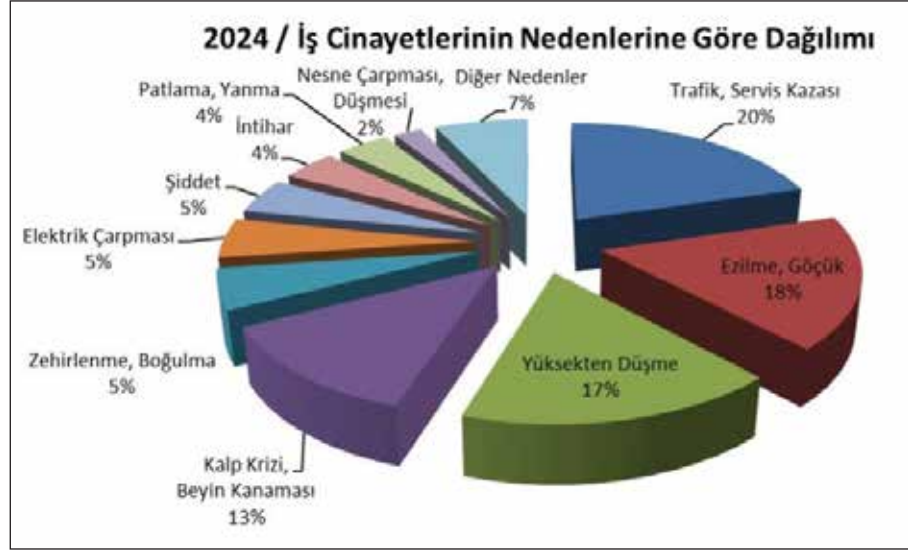

En tehlikeli sektör sanayi!

En fazla iş cinayeti yüzde 35 ile sanayi sektöründe gerçekleşmiş. Raporda her ne kadar sanayi işkollarındaki ölümler ilk iki sırada yer almasa da, sanayinin çok farklı işkollarına (maden, metal, enerji, tekstil, kimya, gıda, tersane, çimento, ağaç, sanayi taşımacılığı vd.) sahip olduğu dikkate alındığında “sektörel olarak en fazla ölüm sanayide” meydana geldiğinin altı çiziliyor.

İşçiler iş yolunda can veriyor

Rapora göre en fazla işçi cinayeti trafik servis kazaları sonucunda yaşanmış. Elbette trafik sadece ev-iş sürecinden ibaret değil, trafik aynı zamanda taşıma işçileri ile son yıllarda hayatımızın bir parçası haline gelen kurye işçilerinin işçilik alanı niteliğinde. Diğer yandan ezilme, göçük ve yüksekten düşme her dönemin sonucu olarak karşımıza çıkmaya devam ediyor.

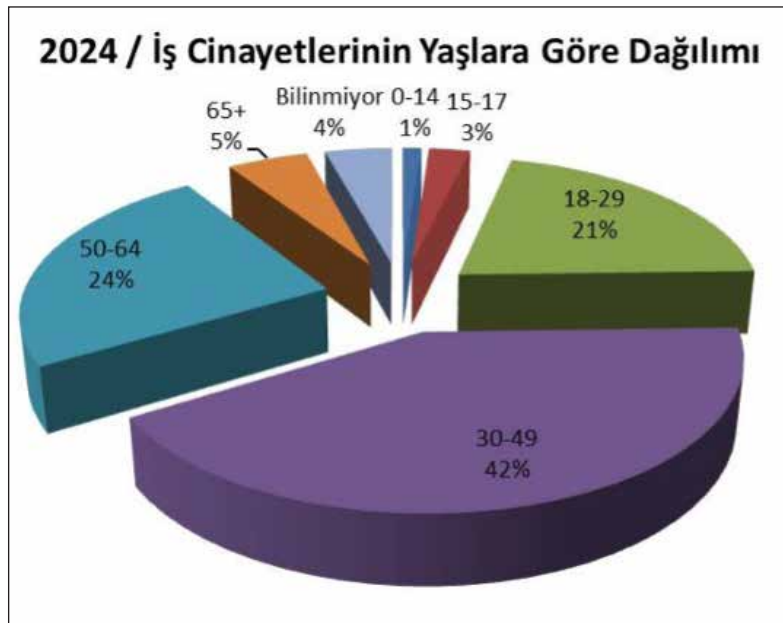

Emekliler, “Emekliler yılı”nda işçi cinayetinde hayatını kaybetti

Aşağıdaki grafikte en fazla işçi cinayetinin kıdemli diyebileceğimiz 30-49 yaş grubunda yoğunlaştığı görülüyor. Raporda Cumhurbaşkanlığınca 2024 yılının emekliler yılı ilan edilmesine karşın, emeklilerin çalışmak zorunda kaldıkları ve işçi cinayetlerinde hayatlarını kaybettikleri özellikle vurgulanıyor.

Diğer yandan çocuk işçiliğine resmi kılıf haline gelen MESEM’lerin aynı zamanda çocuk işçi cinayetlerine de yol açar hale geldiği de raporda yer alıyor. 22’si 14 yaş ve altı ve 49’u da 15- 17 yaş arasında olmak üzere en az 71 çocuk işçi, eğitim ve iş kıskacında hayattan koparılmış.

Raporda ayrıca çoğunluğu Suriyeli olmak üzere 94 mülteci/göçmenin işçi cinayetine kurban edildiği belirtilmiş. Cinsiyet dağılımına göre işçi cinayetlerinde hayatlarını kaybedenlerin yüzde 6’sı kadın, yüzde 94’ü erkek. Sendikalı olmanın önemi bir daha vurgulanmış; işçi cinayetlerinde hayatlarını kaybedenlerin sadece yüzde 2’si sendikalı, yüzde 98’i sendikası.

Deniz'in 17'sine

ilk kez açıyordu leylaklar o mayıs
ve belki henüz tanımıyordum çiçekleri
çocukluğumun sokaklar gibi kokuyordu akşam
O bahar ve daha 17 bahar
kahramandım artık, ağlıyordum üstelik
inadına yine bir mayıs mevsimi
Darağacından alıyor gibiydim seni

avuçlarımdaydın, en sevdiğim mavi
Seni çakıltaşlarından öpüyordum
Uğrayanı olmaz kıyılarıma vuran, şişede şiir
O da ağlıyordu tren garında bekleyen sevgili
O bahar ilk kez böylesi Ankara

"hem ağaca benziyordu, hem de buluta"
tam da buydu istediğim

Alaettin BİLEM

Kısa Özgeçmiş

Telefon direkleri sıralı sokağın
ışıkları yanıyor hâlâ bende
el cepte, uzun paçalı
Varlığım başka sevdalara armağan.
Büyümeye giden çocuğum
mısra bilmeyen,
kurşun sesine tedirgin
sonra faili meçhul gençliğim
Açlığım, sevgilim, kardeşim
kısacık ömrüm
Büyümedim, oldum.

Pilates:

Geçmişten Günümüze Sağlıklı Bir Yaşamın Anahtarı

Tuğçe ŞENEL

Pilates, son yıllarda sağlıklı yaşam ve fitness dünyasında popülerliğini giderek artıran bir egzersiz yöntemi haline geldi. Peki, bu etkili ve çok yönlü egzersiz sisteminin kökenleri nereye dayanıyor? Nasıl bu kadar yaygınlaştı ve günümüzde neden bu kadar önemseniyor? Gelin, pilatesin tarihine ve gelişimine birlikte göz atalım.

Pilates, 20. yüzyılın başlarında Joseph Hubertus Pilates tarafından geliştirildi. Almanya'da doğan Pilates, çocukluk yıllarında astım ve raşitizm gibi sağlık sorunlarıyla mücadele etti. Bu zorluklar, onun fiziksel dayanıklılığını artırmaya yönelik farklı egzersiz yöntemleri araştırmasına neden oldu. Yoga, antik Yunan egzersizleri ve dövüş sanatlarından ilham alarak kendi yöntemini geliştirdi.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Joseph Pilates, savaş esirlerine rehabilitasyon sağlamak için "Kontrolöji" adını verdiği bir egzersiz sistemi geliştirdi. Bu sistem, beden kontrolü, doğru nefes alımı ve esneklik gibi unsurları temel alıyordu. Savaş sırasında Pilates, yaralı askerlerin iyileşme sürecine destek olmak için yatak yaylarını kullanarak hareketler geliştirdi. Savaş sonrası, Pilates bu sistemi daha da geliştirerek 1920'lerde Amerika'ya göç etti ve burada ilk pilates stüdyosunu açtı.

Pilatesin ilk dönemlerinde, bu yöntem daha çok profesyonel dansçılar ve sporcular için tasarlanmıştı. Joseph Pilates'in New York'taki stüdyosu, özellikle dansçılar arasında büyük bir ilgi gördü.

Dünyaca ünlü dansçılar ve koreograflar, bedenlerini güçlendirmek, esnekliklerini artırmak ve sakatlanma riskini azaltmak için pilates yöntemine başvurdu. Ayrıca, yaralanmalardan sonra rehabilitasyon sürecinde pilates, dansçıların sahneye daha hızlı dönmelerine yardımcı oluyordu.

Zamanla, Pilates'in faydaları sadece dansçılarla sınırlı kalmadı. Atletler, aktörler ve hatta sıradan bireyler, bu yöntemin sağladığı fiziksel ve zihinsel güçlenme etkilerini fark etmeye başladı. Joseph Pilates, her yaşta ve fiziksel kondisyondan insanın bu yöntemden faydalanabileceğine inanıyordu ve stüdyosunu bu vizyonla yönetti.

1980'ler ve 1990'larda pilates, sağlık ve fitness endüstrisinin büyümesiyle birlikte daha geniş kitlelere yayıldı. Pilatesin mat üzerinde yapılabilen basit versiyonları, evde uygulanabilirliği sayesinde büyük ilgi gördü. Ayrıca pilates reformer gibi özel ekipmanların kullanımı da bu egzersiz sisteminin popülerliğini artırdı.

Pilates, temelinde altı ana ilkeye dayanır. Bu ilkeler, yöntemin etkinliğini ve faydalarını artırmak için tasarlanmıştır:

- 1. Konsantrasyon:** Egzersiz sırasında tam bir zihinsel odaklanma gereklidir. Bu, hareketlerin doğru bir şekilde yapılmasını sağlar.
- 2. Kontrol:** Tüm hareketler bilinçli bir şekilde, vücudu kontrol ederek gerçekleştirilir. Bu, yaralanma riskini en aza indirir.

3. Merkezeleme: Pilates, “güç merkezi” veya “çekirdek” olarak adlandırılan karın, bel, kalça ve pelvik bölgenin güçlendirilmesine odaklanır.

4. Nefes: Doğru nefes alımı, hareketlerin ritmini ve akışını destekler. Aynı zamanda oksijen alımını artırarak enerji sağlar.

5. Akıcılık: Hareketler, kesintisiz ve akıcı bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Bu, bedenin doğal hareketlerini destekler.

6. Hassasiyet: Her bir hareket, en küçük ayrıntısına kadar doğru bir şekilde yapılmalıdır. Bu, egzersizlerin etkisini maksimize eder.

Bugün pilates, sadece bir egzersiz sistemi olmanın ötesine geçerek sağlıklı yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Fiziksel terapistler, pilatesin sırt ağrısı, duruş bozuklukları ve eklem sorunları gibi birçok sağlık probleminin tedavisinde etkili olduğunu belirtmektedir. Ayrıca pilates, zihinsel sağlık üzerinde de olumlu etkiler yaratmaktadır. Nefes kontrolü ve konsantrasyona dayalı yapısı, stresi azaltmaya ve zihinsel farkındalığı artırmaya yardımcı olur.

Pilates stüdyoları, dünya genelinde büyük şehirlerden küçük kasabalara kadar her yerde bulunabilir hale gelmiştir. Online derslerin ve uygulamaların yaygınlaşmasıyla, pilates yapmak artık hiç olmadığı kadar erişilebilir bir hale gelmiştir.

Pilates, teknolojinin ve bilimsel araştırmaların ilerlemesiyle birlikte sürekli gelişmeye devam ediyor. Yeni ekipmanlar, dijital platformlar ve bireysel ihtiyaçlara göre özelleştirilebilen programlarla pilates, gelecekte de sağlıklı yaşamın vazgeçilmez bir parçası olmayı sürdürecektir gibi görünmektedir.

Pilates, hem bedeni hem de zihni güçlendiren çok yönlü bir egzersiz sistemidir. Geçmişte Joseph Pilates’in sağlık sorunlarını aşma çabasıyla başlayan bu yolculuk, bugün milyonlarca insanın hayatına dokunuyor. Sağlık, denge ve esnekliği bir araya getiren pilates, modern yaşamın zorluklarına karşı güçlü bir araç olarak hayatlarımızdaki yerini sağlamlaştırmaya devam ediyor. Eğer henüz denemediyse-niz, bu eşsiz deneyimi hayatınıza katmanın tam zamanı olabilir.

Unutmayın Pilates sadece kalori yakımından ve kilo vermektense ibaret değildir. Günümüzde genellikle bu düşünce ile pilatese başlayan bireyler kısa sürede sonuç alamadıkları için hemen bırakma eğiliminde oluyorlar. Fakat pilates size kilo vermektense çok daha başka farkındalıklar yaratma alanı sağlar. Nefes almanın beden için ne kadar önemli olduğu aşikâr ama doğru nefes alıp vermek oldukça güç bir olay. Yine gündelik işlerinizde konsantrasyon eksikliği yaşamadığınız durumda bunu disipline edecekte bir egzersiz. Pilates hem zihnen hem bedenen sizi zorlayan değil tam tersi rahatlatmanıza yardımcı egzersizlerdir. 45-50 dakikalık pilates egzersizleri sonrası yorulmuş değil arınmış gibi hissedersiniz.

Bu denli sağlıklı bir yaşama adım atmak için size engel olan nedir?

Knight Online, Oldukça Online!

Knight Online, Türk oyun geliştiricisi Mgame ve Eslap tarafından 2004 yılında yayınlanan çok oyunculu çevrimiçi rol yapma oyunudur (MMORPG). Oyun, oyuncuların birbirleriyle etkileşimde bulunduğu, karakterlerini geliştirdiği ve çeşitli görevleri tamamladığı bir dünya sunmaktadır.

Knight Online, Orta Çağ temalı bir fantezi dünyasında geçmektedir. Oyuncular, farklı ırk ve sınıflara sahip karakterler oluşturabilirler; bu ırklar genellikle İnsanlar ve Orclar (İblisler) dir. Oyun, PvP (Player versus Player) savaşlarına büyük önem vermektedir ve oyuncular, grup halinde savaşlara katılabilir veya diğer oyuncularla bireysel olarak karşılaşabilir.

Özellikler

- **Sınıf ve Irk Seçenekleri:** Knight Online'da çeşitli sınıf ve ırk seçenekleri bulunmaktadır; her biri kendine özgü yeteneklere ve becerilere sahiptir.
- **Gelişmiş Karakter Özelleştirme:** Oyuncular, karakterlerinin görünümünü ve yeteneklerini özelleştirebilirler.
- **Clan Sistemi:** Oyuncular, dostlarıyla birlikte gruplar oluşturabilir ve bu gruplarla çeşitli etkinliklere katılabilirler.

- **Oyun İçi Etkinlikler:** Düzenli olarak yapılan etkinlikler ve güncellemeler, oyuncuların ilgisini sürekli olarak taze tutmaktadır.

Başarı ve Etki

Knight Online, Türkiye'de ve dünya genelinde büyük bir oyuncu kitlesine ulaşmıştır. Oyunun toplulukları, forumlar ve sosyal medya platformları üzerinden aktif olarak iletişim kurmaktadır. Oyun, çoğu MMORPG'de olduğu gibi, bir süre sonra iktisadi bir sistem geliştirmiş ve oyuncuların sanal eşyalar alıp satmasına olanak tanımıştır.

Knight Online, sadece bir oyun olmanın ötesinde, birçok oyuncu için sosyal bir deneyim haline gelmiştir. Oyun, zamanla birçok güncelleme ve yeni içeriklerle zenginleştirilmiştir.

Oynanış Detayları

- **Karakter Sınıfları:** Oyunda dört ana karakter sınıfı bulunmaktadır: Warrior (Savaşçı), Mage (Büyücü), Rogue (Suikastçı) ve Priest (Rahip). Her sınıf kendine özgü beceri setlerine sahiptir ve farklı oyun stillerine olanak tanır.
- **Düşmanlar ve Canavarlar:** Oyun dünyasında çeşitli canavarlar bulunmaktadır. Oyuncular, bu canavarları yenerek deneyim puanı (EXP) kazanabilir ve canavarlardan item düşürebilirler.

Doğaç Furkan ŞENEL

PvP ve Guild Sistemleri

- **PvP Alanları:** Belirli bölgelerde oyuncular birbirleriyle savaşırlar. Ayrıca, donanımlı savaş arenaları ve özel etkinlikler PvP deneyimini artırır.
- **Clan Sistemi:** Oyuncular, güçlü gruplar oluşturabilir. Guild'ler, stratejik avantajlar sağlamak için birlikte savaşırlar ve zorlukları aşabilir.

Oyun İçi Ekonomi

- **Eşya Ticareti:** Oyun, oyuncuların çeşitli eşyaları (silahlar, zırhlar, iksirler vb.) alıp satmasına imkan tanır. Bu durum, sanal ekonominin gelişmesine yol açar.
- **Oyun İçin Alım-Satım:** Oyuncular, oyun içi etkinliklerde kazandıkları eşyaları gerçek para ile de ticaret yapabilmektedir. Çoğu online oyun parası ve itemleri sitesi üzerinden satış gerçekleştirirler.

Güncellemeler ve Etkinlikler

- **Düzenli Güncellemeler:** Geliştiriciler, oyunu sürekli olarak güncelleyerek yeni içerikler, karakterler ve haritalar ekler.
- **Özel Etkinlikler:** Bayramlar veya oyun yılı dönümleri gibi özel günlerde etkinlikler düzenlenir, bu etkinliklerde oyuncular çeşitli ödüller kazanabilir.

Topluluk

- **Forumlar ve Sosyal Medya:** Knight Online, geniş bir topluluk tarafından desteklenmektedir. Oyuncular forumlarda, sosyal medya platformlarında ve oyun içindeki sohbetlerde aktif olarak etkileşimde bulunmaktadır.
- **Rekabetçi Oyun:** Yüksek seviye oyuncular için düzenlenen çeşitli turnuvalar ve rekabetçi etkinlikler mevcuttur.

Knight Online, zengin içeriği ve dinamik topluluğuyla dikkat çeken bir MMORPG'dir. 2004 yılında yayınlanmasına rağmen şuan bile çok büyük oyuncu kitlesi olan ve insanlarda bağımlılık yapabilecek derecede sevilen bir oyundur.

Andropoz

Mini diziler, son yıllarda televizyon dünyasında önemli bir yer edinmeye başladı. *Andropoz* da bu kategoride değerlendirilebilecek, Netflix'te yayınlanan, bir sezonluk ve altı bölümlük bir yapımdır. Tek gecede bitirilecek türden bir mini dizi olan *Andropoz*, özellikle sınırlı süreye yayılan derinlikli ve yoğun hikayesiyle dikkat çekiyor. Bu yazımda, *Andropoz* adlı yapıyı kendimce inceleyecek ve dizinin karakterlerinin bende bıraktığı izlenimleri paylaşacağım.

Andropoz, elli yaşını geçmiş, değişimle kafayı bozmuş Yusuf karakteri etrafında dönüyor. Yusuf'u canlandıran Engin Günaydın, her zamanki gibi rolün hakkını vermiş. Dizide bana kahkahalar atturan en büyük etkenlerden biri kendisi oldu. Bununla birlikte, *Çocuklar Duymasın* dizisindeki Haluk rolüyle tanıdığımız ve son dönemde politik sebeplerle gündeme gelen Tamer Karadağlı'nın canlandığı Halit karakteri de dikkat çekiyor. Eğer Tamer Karadağlı'nın ne kadar yetenekli bir tiyatro ve sinema oyuncusu olduğundan habersizseniz, bu dizi size izlenmeye değer büyük bir fırsat sunmuş olacak.

Dizi, Marmaris'in eşsiz doğasıyla iç içe bir atmosfer yaratıyor. Özellikle kamera kuş bakışı açılara döndüğünde, izleyiciyi kendi hayatını sorgulamaya iten bir his bırakıyor. "Yaşamıyoruz abi, gitmiyoruz, gezmiyoruz" serzenişinde bulunmak kaçınılmaz hale geliyor. *Andropoz* sizi alıp yaz günlerine, deniz kenarına götürecektir ve doğanın huzur dolu dokusunu hissedeceksiniz.

Senaryosu Engin Günaydın'ın kaleminden çıkan dizinin yönetmen koltuğunda Taylan Biraderler oturuyor. Bu birliktelik, daha en baştan keyifli bir izleme deneyimini garanti etmiş görünüyor bana göre. Eğer bir *Yalan Dünya* izleyicisiyseniz, Derya Karadağ'ın canlandığı Meryem karakteriyle dizide ayrı bir tat bulacaksınız. İki çocuk annesi olan Meryem, Yusuf'un yaşadığı bunalımı anlamaya çalışan ve kahve falına inanacak

İrem Yıldız
ERTUĞRUL

<https://www.timeturk.com>

<https://www.timeturk.com>

<https://www.timeturk.com>

kadar geleneksel bir anaç karakter olarak karşımıza çıkıyor.

Dizinin bir diğer dikkat çekici yönü ise, herhangi bir ana ya da yan karakter ayrımının olmaması. En silik görünen karakterin bile kendine ait bir hikayesi, bir derinliği var. Kimden bahsetsem, diğerine haksızlık etmiş gibi hissediyorum. Karısını Rus bir genç kızla aldatan ama boşanmayı bile beceremeyen gece kulübü sahibinden, evin

büyük kızına kadar her bir karakter kendi özgünlüğüyle hikayeye renk katıyor.

Spoiler vermeden hakkında konuşmak çok zor. Dizinin genel hatlarından bahsettim. Çünkü *Andropoz*, daha ilk bölümden itibaren olağan akışın dışında ilerleyen bir yapım. 2022 yılında yayınlanmış olmasına rağmen, böylesine kaliteli bir işin yeterince tanıtılmamış olması şaşırtıcı. Diziyi bitirdiğinizde beklemediğiniz bir sonla karşılaşacaksınız. İzlemeye bir başlarsanız, bitirmeden kalkamayacağınızı garanti ediyorum. İyi seyirler!

Pençeye Takılmış Umut

Akşamın bunaltıcı sessizliği şehri kaplamış, sokaklar boşalmıştı. Derin bir nefes alarak gözlerini usul usul kaldırdı. Tutulan omzunu ve sırtını gevşetmek adına yavaşça ayağa kalktı. Okumayı oldum olası sevmişti. Düşünmek, irdelemek, sorgulamak, analiz etmekten yanaydı her zaman. Odanın içerisinde birkaç adım atarken son aylarda okudukları üzerinde düşünüyordu şimdi. Uzun zamandır dünyayı etkisine alan ve kimi hallerde yapıcı sonuçlar doğuran kimi hallerde ise yıkıcı etkilere neden olan kapitalizm ile ilgili fikir yürütüyordu. Bir dünyayı, geleneği yıkmış, ilkelerini sağlam zemine oturtmaya uğraşmış, bunu yaparken komünistlerin deyişiyle kendisini yıkacak yapıyı yani işçi sınıfını yaratmış, işçi sınıfının en ufak hareketinden nem alarak zorbalanmış, giderek otoriterleşen bir modernitenin şimdiki hali ona göre parçalanmış haldeydi. Bu parçalanmışlık tüm insanlığın hayatında onulmaz yaralar açıyordu. Önceleri kitlelerin karşısına yekpare çıkarak dikta kurarken, şimdi görünmez el gibi varlığını hissettirmeden yönlendiriyor. Bu görünmez el ifadesi, Foucault'nun bilgi-iktidar kavramını açıkladığı metinleri okurken zihninde canlanmıştı. O sırada titreyen telefonuna göz attı. Gelen bir haber bildirimiydi. Haber, kullanımı yaygın bir sosyal medya uygulamasının kısıtlanması ile ilgiliydi. Hah işte, bilgi alma ve alternatif haber kaynaklarına ulaşma özgürlüğünü kısıtlayan bir politika izlenmesi tam da görünmez ele örnek oluşturuyordu. Peki bu politikaya “muhalafet” karşı çıkmadıysa, burjuvanın uzun uğraşları sonucu temsili demokrasinin kurumu haline gelen ve itirazın dile getirildiği yer olan meclisin ne anlamı vardı? Kukla diyordu bunlara, sermayenin kârına kâr eklemesine ses etmeyerek mevkisini sağlamlaştırana iktidarın kuklaları diyordu. Akıp gitmesini engelleyemediği düşünceler bunaltınca odasından çıktı. Mutfağa doğru ilerledi. Mutfağın solundaki bej rengi dolabı açtı, rafta yan yana koyduğu kupa ve kahveyi alıp tezgaha koydu. Su ısıtıcısını çalıştırdı, bir kaşık kahvenin üzerine sıcak suyu doldurdu. Kahvesini alarak balkona yöneldi. Geniş balkonunda hasır sandalyesine oturdu, manzarayı seyredildi. Kasvetli gökdelenler göz kirliliği oluştururken yanlarında yeni çiçek açmış ağaçlar şehri bir nebze yaşanabilir kılıyordu. Gökyüzünün karanlığına dalmışken nice zamandır yakasını bırakmayan o iç sıkıntısına yakalandı ansızın. Kapıdan kovsa bacadan giriyordu bu n'idiği belirsiz davetsiz misafir. Yazamama sıkıntısı koydu adını. Düşlediğini, düşündüklerini ve duygularını kaleme dökemeyişiydi. Yazma eyleminin bir kara büyü gibi elinden

Zeynep İclal DOĞAN

alınmasıydı. Sanki bu zamana kadar söylenmesi gereken tüm sözcükler ve cümleler dile gelmiş gibi yazmaktan imtina ediyordu. Aslında korkuyordu. Şu ana kadar okudukları kadar güzel yazamamaktan, kendini tam ifade edememekten korkuyordu. Halbuki sözcükler her yazarda başka anlamlara kavuşur, her kalemde yeniden doğardı. Yazmaktan böylesine çekinmesinin bir başka nedeni, son zamanlarda giderek artan standartlaşmaydı belki. Her kitap aynı karakterlerden ve hikayelerden, her film aynı temalardan, her şarkı aynı sözlerden oluşuyordu. Bir fabrikadan çıkmış gibiydi sanat eserleri. Adeta Adorno'nun deyişiyle kültürün endüstrileştiği karanlık bir dönemde yaşıyordu. Bu ortama maruz kalmak kullanılan kelimeleri de standartlaştırarak kişilerin sığlaşmasına neden oluyordu. Hayır, buna esir olamazdı. Bu küflenmiş sistemde var olmanın yolu isyandı. Doğru bulduğu düşüncelerini önce kendi sonra insanlık adına utanmadan, pes etmeden, korkmadan dile getirmeliydi. Akşam serinliğinde bu düşünceler onu gülümsetmişti. Kararını uygulamak adına odasına doğru yol aldı. Nice umutları ve bir o kadar hayal kırıklıklarını barındıran sararmış bu dört duvar arasında, canavar sistemin pençelerine kalemiyle başkaldırmak için masasına oturdu. Yazacaktı, henüz vakit varken.

Pratik bilgiler:

Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kolları

Sosyal güvenlik kısaca, sosyal devlet ilkesi gereği herkesin sağlık ve güvenlik içerisinde yaşayabilmesi için oluşturulmuş sistemler bütünüdür. Temel amaç kişilerin işsizlik, hastalık, iş kazası, meslek hastalığı, malullük, emeklilik vb. kapitalist üretim ilişkilerinin yarattığı risklere karşı korunmasıdır. Sosyal güvenlik rejimleri sosyal sigortalar, sosyal yardım ve sosyal hizmet mekanizmalarından oluşur. Bu sistemde ister çalışsın (yani prim ödesin), ister çalışmasın (yani prim ödemesin) herkes kapsam içerisinde.

Sosyal güvenlik T.C Anayasasında “Madde 60 – Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.” hükmü ile

güvence altına alınmış ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile uygulama ve kapsamı belirlenmiştir.

Sosyal sigortalar mekanizması bir prim ödemesini gerektirir ve prim ödeme koşuluna bağlı elde edilebilecek hak ve güvencelerden oluşur. Bu sosyal risklere karşı hak ve güvenceler de sigortalılık statüsüne (Md.4(a), Md.4(b) ve Md. 4(c)) göre ödenen sigorta primine bağlı olarak farklılık

göstermektedir. Bu farklılığı ortaya çıkaran da sosyal riskin giderilmesindeki zaman yani vadedir. Bu nedenle bunlar da kısa ve uzun vadeli sigorta kolları olarak bilinir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SSGSS) Kanunu Tanımlar başlıklı 3.maddesinde kısa ve uzun vadeli sigorta kolları şöyle tanımlanıyor: “... 4) Kısa vadeli sigorta kolları: İş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortası kollarını,

5) Uzun vadeli sigorta kolları: Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası kollarını, ifade eder.”

Görüldüğü gibi sigorta mevzuatı açısından riskleri kısa zamanda giderilecek/giderilmesi gereken iş kazası, hastalık ve anlık gibi durumlar kısa vadeli, emeklilik ve sonrası da ilgilendiren özellikle çalışma yaşamının sona ermesine dair durumlar ise uzun vadeli sigorta hükümleri olarak düzenlenmiştir.

Sigorta kollarına ilişkin en önemli tartışma, emeklilik yaşının tespitinde yaşanmaktadır. Çünkü kısa ve uzun vadeli sigorta kollarının primi ayrı ayrı ödeniyor. Sigorta başlangıcının emeklilikten sayılabilmesi için sigortalı adına uzun vadeli sigorta kolları primi yatırılması gerekir. Çı-

rak, stajyer, proje görevlisi, İŞKUR mesleki eğitim programında olanlar vb. kimi çalışanlar için sadece kısa vadeli sigorta primi yatırılmaktadır. Dolayısıyla kısa ve uzun vade sigorta primi sigortalının kısa vadede başına gelebilecek sigorta ve sağlık risklerini gidermeye yöneliktir ve çalışma yaşamının sona ermesine ilişkin yaşlılık, malullük ve ölüm gibi riskler kısa vadeli sigorta kapsamına dahil değildir.

Şu an bunun en büyük mağduriyetini çıraklık dönemlerinde uzun vadeli sigorta primleri yatırılmayan ve bu nedenle emeklilik yaşına takılan çırak ve staj mağdurları yaşamaktadır. Bu gruptaki özellikle çıraklar fiili işçilik yapıyor olmalarına rağmen bunun karşılığında işçilerin sahip olduğu sosyal haklara sahip değildir. Ya da başka bir ifade ile bu hakları gasp edilmektedir.

Ortadoğu'da İşçiler ve Sendikal Hareket

Sendikacılık tarihi ve mücadelesi anlatılırken, genellikle batı işçi sınıfının mücadele tarihi hep öne çıkarılır. Diğer bir ifade ile batı dışındaki diğer ülke ve bölgelerdeki sınıf mücadelesi ya göz ardı edilir ya da çok silik bir şekilde geçiştirilir. Bunda kapitalizmin ve beraberinde işçi sınıfı ve örgütleri olan sendikaların Batıda ortaya çıkmış olmasının etkisi büyüktür. Böyle bir tasnifin yapılması, bir yandan işçi sınıfının küresel mücadelesinin tek taraflı okunmasına neden olurken, diğer yandan da bu eksik okumanın da etkisiyle tam anlamıyla küresel bir kolektif hareketin örülmesine engel olur. Bazı bölgeler tam anlamıyla bir kapalı kutu niteliğinde kalmıştır; bu kapalı kutulardan birisini açan Kıvanç Eliaçık oldu.

Kıvanç kitabında Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki bazı ülkelerdeki işçilerin sendikal mücadelelerinin tarihsel arka planı ve güncel durumlarını bizlere sunuyor. Belli bir aşamadan sonra bu ülkelerin sendikal mücadelelerinin ana eksenini bağımsızlık mücadelesinin oluşturduğuna tanık oluyoruz.

Kitapta Tunus, Mısır, Cezayir, Lübnan, Filistin, Ürdün, Irak ve Suriye'deki işçilerin sendikalaşmaları tarihsel süreç içerisinde analiz ediliyor. Kitapta yer verilen ülkelerin neredeyse tamamında sömürge döneminin varlığı söz konusu. Sömürgeciliğin kontrol mekanizmasının bir gereği, ilk kurulan sendikal yapıların

sömüren ülke sendikalarının bir şubesi, temsilciliği gibi kurulduğu görülüyor. Ancak bu yapıların zamanla kendi ülke dinamiklerinin de etkisiyle birlikte sınıf mücadelesinin sömürgecilikle mücadeleden ayrı olamayacağı görülüyor ve sendikaların ve sendika liderlerinin sömürgeciliğe ve ulusal bağımsızlığa yönelik mücadele pratiklerine tanık oluyoruz. Bu mücadelede ödenen bedeller de net bir şekilde kitapta ortaya konmuş: “(Tunus) UGTT hem silahlı eylemler hem de grevlerle Fransız sömürge yönetimine karşı direnişi yükseltmişti. Binlerce sendika üyesi tutuklandı, hatta toplama kamplarına götürüldü.” Dolayısıyla satır aralarında, aslında özgür bir işçi sınıfı hareketinin varlığı için ulusal bağımsızlığın önkoşul olduğu gerçeği vurgulanıyor. Bağımsızlık sonrası dönemlerde de bu ülkelerde sermaye ve siyasi iktidarların, kimi yerlerde otoriter ve diktatör rejimlerin işçi sınıfına ve sendikalara karşı baskısı derinden hissediliyor. Neredeyse her ülkede olduğu gibi bu ülkelerde de emeğinin karşılığını isteyen, bu amaçla sendikalaşan işçilere ve grevlerine karşı silahlı saldırıya ve ölümlere varan kanlı sınıf mücadelelerin yaşandığı görülüyor.

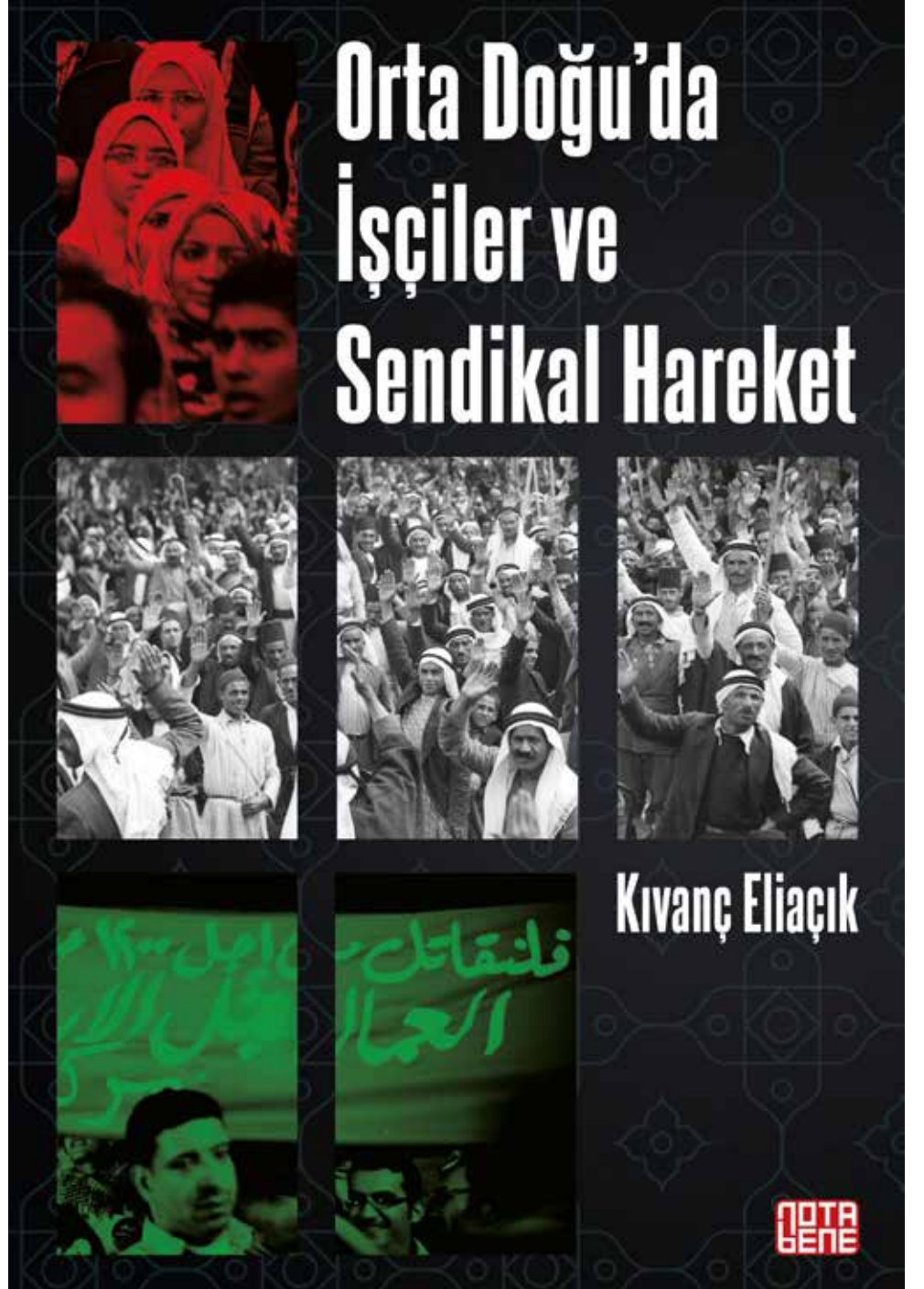
Neoliberal politikaların uygulanışı, taşeronlaşma gibi güvencesiz çalışma biçimlerinin yoğunlaşması neredeyse Türkiye ile paralel bir döneme denk düşmesi ise çarpıcıdır. Diğer yandan özellikle demokrasi mücadelesinin bir göstergesi haline gelmiş olan “Arap Baharı”nın temel dinamikleri-

gencemek

nin sendikalarca harekete geçirildiğini görüyoruz.

Kitapta, bu bölgelerdeki ulusal sendikaların, uluslararası sendikal dayanışmaya dair kurumsallaşma pratikleri de Uluslararası Arap Sendikaları Konfederasyonu (ICATU) ve Arap Sendikalar Konfederasyonu (ATUC) örnekleri üzerinden aktarılıyor.

Kıvanç Eliaçık'ın, sendikal hareket ve sınıf mücadelesindeki bir gediği kapattığını düşündüğümüz kitabının özellikle okunmasını tavsiye ediyoruz. Kıvanç Eliaçık'ın eline ve emeğine sağlık. Sizler de iyi okumalar dileriz.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi: Tarihin Kalbine Yolculuk

gencemek

Anadolu Medeniyetleri Müzesi Ankara'nın, bir bakıma Türkiye'nin en önemli müzelerinden birisidir. Müze'nin sitesinde kısaca şu bilgiye yer veriliyor: Ankara'nın Altındağ ilçesinde, tarihi bir tepede konumlanan Anadolu Medeniyetleri Müzesi, sizi binlerce yıl öncesine götüren büyüleyici bir durak. Osmanlı döneminden kalma tarihi bir bina olan Mahmut Paşa Bedesteni ve Kurşunlu Han'ın zarif taş mimarisiyle karşılandığınız müze, Anadolu'nun tarih boyunca ev sahipliği yaptığı medeniyetlerin izlerini gözler önüne seriyor.

Ankara'nın ilk müzesinin öyküsü 1921 yılına uzanmaktadır. Mustafa Kemal Atatürk'ün merkezde bir Etno Müzesi kurulması fikriyle, ülkenin dört bir yanından Hitit eserleri toplanmaya başlanmıştır. Dönemin Kültür Müdürü Galip Bey, Ankara Kalesi'nin Akkale Burcu, Augustus Mabedi ile Roma Hamamı'nı müzeye dönüştürerek ilk adımı atmıştır.

Akkale'nin sınırlı alanı yetmeyince, Ankara Kalesi yakınlarındaki atıl durumdaki Mahmutpaşa Bedesteni ve Kurşunlu Han'ın restorasyonuna başlanmıştır. 1938 yılında başlayan restorasyon 1968'te tamamlanmıştır. Binaların onarımı devam ederken, 1943 yılında onarımı biten bedestenin orta mekanı ziyarete açılmıştır.

Anadolu tarihine ışık tutuyor

1997'de "Avrupa'da Yılın Müzesi" seçilen ve kendine özgü koleksiyonları ile dünyanın sayılı müzeleri arasında yer alan Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde eserler, kronolojik olarak ayrılmış bölümlerde sergi-

lenmektedir. Üst salonda Paleolitik Çağ, Kalkolitik Çağ, Eski Tunç Çağı, Asur Ticaret Kolonileri Çağı, Eski Hitit ve Hitit İmparatorluk Çağı, Frig Krallığı, Geç Hitit Krallığı, Urartu Krallığı, ve alt salonda ise Çağlar Boyu Ankara ve Klasik Devirler bölümleri yer almaktadır.

Biz de geçtiğimiz 2024 Kasım ayı içerisinde Müzeyi yıllar sonra (yaklaşık 45 yıl) tekrar ziyaret etme fırsatı bulduk. Bu müze için yarım tam günümü ayırmıştım ancak o yarım günde neredeyse Müzenin sadece yarısını gezabildim. Bu Anadolu Medeniyetleri Müzesini gezmeye niyetlenenlere ufak bir uyarı olsun.

Gözlemlerimizi kısaca aktaralım; “daha geniş özetini kendiniz yazarsınız” diyerek sadece merak uyandıralım istedik.

İlk Adım: Müzenin Girişinde Tarihi Hissetmek

Müzeye adım atar atmaz, taş kemerli geniş bir avlu sizi karşılıyor. Burada, Osmanlı mimarisinin zarif detaylarıyla çevrili bir atmosferde kendinizi geçmişin izlerine doğru bir yolculuğa hazırlıyorsunuz. Müzenin sessiz ama büyümlü havası, her bir köşede sizi tarih boyunca bir keşfe davet ediyor.

Salonlar Arasında Medeniyetlerin İzleri

Müzenin içindeki sergi salonları, kronolojik bir düzende düzenlenmiş. Her salon, Anadolu'nun tarihine damga vurmuş medeniyetlerin birer zaman kapsülü gibi.

- **Paleolitik Çağ'dan Başlangıç:** En eski dönemlere ait av aletleri, taş baltalar ve günlük yaşamda kullanılan nesnelere burada sergileniyor. İlk insanların hayatta kalma mücadelelerini ve yaratıcılıklarını gözler önüne seriyor.

- **Hitit Dönemi'nin Görkemi:** Heykeller, çivi yazılı tabletler ve tanrı-tanrıça figürleri, bu dönemin dini ve sosyal yaşamını anlamanızı sağlıyor. En etkileyici eserlerden biri, boğa motifli Hitit arabası. Detaylarındaki işçilik gerçekten büyüleyici.

- **Urartu Krallığı'nın Savunma Sanatı:** Burada sergilenen tunç kalkanlar, miğferler ve savaş arabası aksesuarları, Anadolu'nun savaşçı krallıklarından biri olan Urartuların güç ve estetik anlayışını yansıtıyor.

• **Frigya'nın Midas'ı:** Frigya krallarının mezarlarından çıkarılan altın takılar ve bronz kazanlar, dönemin ihtişamını gözler önüne seriyor. Midas'a ait olduğu düşünülen eşyalar özellikle dikkat çekici.

Detaylar ve Atmosfer

Müze, her köşesinde sizi hayran bırakacak detaylarla dolu. Taş tabletlerdeki çivi yazıları, büyük bir incelikle işlenmiş seramik vazolar ve tanrı figürleri, dönemin insanların hayal dünyalarını ve inançlarını anlatıyor. Her eser, aydınlatmalar ve düzenlemelerle ön plana çıkarılmış. Bu da hem bilgilendirici hem de estetik bir deneyim sunuyor.

Müze Bahçesi ve Hediyelikler

Gezi sonunda, müzenin avlusundaki küçük kafede bir kahve molası vermek harika bir fikir. Burada, Anadolu'nun tarihini bir kez daha zihninizde canlandırırken, hediyelik eşya dükkânında tarihî motiflerle süslenmiş el yapımı ürünlerden satın alabilirsiniz.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi, tarih meraklıları için adeta bir hazine. Sadece bir müze değil, aynı zamanda geçmişle bugün arasında bir köprü. Ankara'yı ziyaret ettiğinizde, mutlaka bu eşsiz mekânda tarihin büyümesine kapılacağınızı garanti ediyoruz.

Fırsat bulursanız Ankara'nın tarihi kalesini de ziyaret etmeyi unutmayın.

Kaynakça:

<https://www.turkishmuseums.com/blog/detail/sanliurfa-ve-balikligol-efsanesi/10116/1>

<https://www.sanliurfa.bel.tr/icerik/224/624/urfa-kalesi>

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sanliurfa/gezilecekler/halil-ur-rahman-medresesi>

2025 ASGARİ ÜCRET

2025 ASGARİ ÜCRET

2025 ASGARİ ÜCRET

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVERENE MALİYETİ			
ÇALIŞMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÇALIŞMA İSTATİSTİKLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.			
01.01.2025 - 31.12.2025			
ASGARİ ÜCRETİN NETİNİN HESABI (TL/AY)	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)		
ASGARİ ÜCRET	26.005,50	ASGARİ ÜCRET	26.005,50
SGK PRİMİ % 14	3.640,77	SGK PRİMİ % 15.75 (İşveren Payı) (*)	4.095,87
İŞSİZLİK SİG.PRİMİ % 1	260,06	İŞVEREN İŞSİZLİK SİGORTA PRİMİ % 2	520,11
KESİNTİLER TOPLAMI	3.900,83	İŞVERENE TOPLAM MALİYET	30.621,48
NET ASGARİ ÜCRET	22.104,67		

Not 1 : Gelir Vergisi ve Damga Vergisi hesaplanmamıştır.

(*) 5510 sayılı Kanununun 81. maddesinin (i) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı % 20,75'dir. 02.08.2024 tarihli ve 32620 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7524 sayılı "Vergi Kanunları İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" un 28. maddesiyle; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 81. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde yapılan değişiklikle, kısa vadeli sigorta kolları (iş kazası ve meslek hastalıkları, hastalık ve analık) primi oranı %2'den %2,25'e yükseltmiştir.

HESAPLAMALAR BİLGİ İÇİNDİR. HIÇ BİR SORUMLULUK KABUL EDİLMEZ

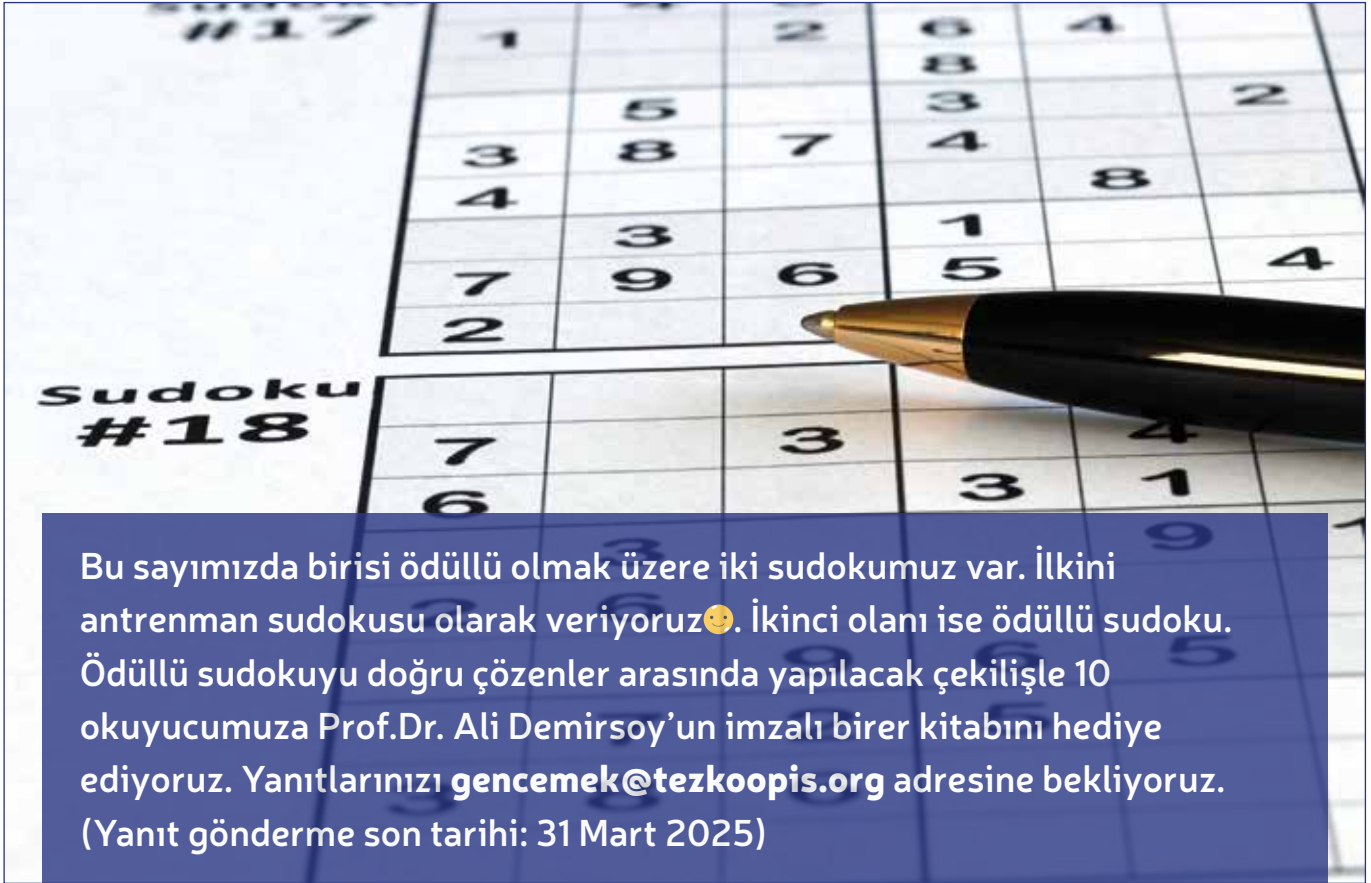
Kaynak: <https://www.csqb.gov.tr/tr/poco-pages/asgari-ucret/>

ASGARİ ÜCRET

Asgari ücret ile ilgili detaylı bilgiye Tez-Koop-İş Sendikası Eğitim, Basın Yayın Birimi tarafından hazırlanan broşürden ulaşabilirsiniz.

<https://tezkoopis.org/wp-content/uploads/2024/12/asgari.pdf>

Bu sayımızda birisi ödüllü olmak üzere iki sudokumuz var. İlkinii antrenman sudokusu olarak veriyoruz 😊. İkinci olanı ise ödüllü sudoku. Ödüllü sudokuyu doğru çözenler arasında yapılacak çekilişle 10 okuyucumuza Prof.Dr. Ali Demirsoy'un imzalı birer kitabını hediye ediyoruz. Yanıtlarınızı gencemek@tezkoopis.org adresine bekliyoruz. (Yanıt gönderme son tarihi: 31 Mart 2025)

Basit Sudoku

				7	5	6		
7		5		8				4
8		1	6		9			2
	9			1		3		8
					3	4	2	
						7		
		3						6
1	5		9			2	4	
6		2	4	5		1	9	

Ödüllü Sudoku

		3						1
							7	2
	4			1	8			
				9	4			
5				8				
9		1		6				
2								7
7	5					4		
						2		3

TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI GENEL YÖNETİM KURULU

Genel Başkan	Haydar ÖZDEMİROĞLU
Genel Sekreter	Hakan BOZKURT
Genel Mali Sekreter	Mahmut ÇETİNKAYA
Genel Örgütlenme Sekreteri	Çağdaş DUYAR
Genel Eğitim Sekreteri	Sebahattin ŞEN
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Mehmet PEKGÖZ
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Mustafa KİRMAN

TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI GENEL MERKEZİ

Mebuseverli, İller Caddesi No: 7 06850 Tandoğan-Ankara Tel: 0312 213 34 44 Faks: 0312 213 34 30

İnternet: www.tezkoopis.org Elektronik posta: sendika@tezkoopis.org

Toplu İş Sözleşmesi Bürosu: tis@tezkoopis.org **Örgütlenme Bürosu:** orgutlenme@tezkoopis.org

Eğitim Bürosu: yayin@tezkoopis.org **Muhasebe Bürosu:** muhasebe@tezkoopis.org **Hukuk Bürosu:** hukuk@tezkoopis.org

TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI ŞUBELERİ

ADANA 1 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Mustafa Oğuz
Kurtuluş Mah. Cumhuriyet Cad. MNS İş Merkezi
No: 50 K: 6 No: 28 Seyhan/Adana
Tel: 0322 363 34 63 Faks: 0322 363 34 83
adana1@tezkoopis.org

ANKARA 1 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Mustafa Kirman
Mebuseverli İller Caddesi No: 22/2 Ankara
Tel: 0312 231 74 95 Faks: 0312 231 74 96
ankara1@hotmail.com

ANKARA 2 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Mustafa Özgen
Necatibey Cad. No: 84/4 Sıhhiye/Ankara
Tel: 0312 229 43 07 Faks: 0312 229 18 47
ankara2@tezkoopis.org

ANKARA 3 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Cemal Yarga
Necatibey Cad. No: 84/7 Sıhhiye/Ankara
Tel: 0312 230 06 15 Faks: 0312 230 06 16
ankara3@tezkoopis.org

ANKARA 4 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Levent Koç
Mebuseverli İller Caddesi No: 22/2 Ankara
Tel: 0312 231 74 98 Faks: 0312 231 74 97
ankara4@tezkoopis.org

ANTALYA ŞUBESİ

Şube Başkanı Özgür Tingir
Tahıl Pazarı Mah. Adnan Menderes Bulvarı
Yüce 2 Apt. Kat: 2 D: 3 Antalya
Tel: 0242 242 91 05 Faks: 0242 248 15 89
antalya@tezkoopis.org

BURSA ŞUBESİ

Şube Başkanı Bülent Çetin
Kükürtlü Mah. 3. Kardelen Sok.
No: 3 A Blok D: 4 Osmangazi/Bursa
Tel: 0224 224 29 37 Faks: 0224 224 29 37
bursa@tezkoopis.org

DIYARBAKIR ŞUBESİ

Şube Başkanı Mehmet Pekgöz
Bağcılar Mahallesi, 1216/1 Sokak,
Mega Plaza A Blok Kat: 6 No: 17
(3. Sanayi Sitesi Karşısı, Metro Market yanı)
Bağlar/Diyarbakır
Tel: 0412 228 59 68 Faks: 0412 228 59 68
diyarbakir@tezkoopis.org

EDİRNE ŞUBESİ

Şube Başkanı Mehmet Meral
Mithat Paşa Mah. Londra Asfaltı
Rasathane Yanı No: 2 Kat: 3 Edirne
Tel: 0284 212 14 95 Faks: 0284212 14 95
edirne@tezkoopis.org

ERZURUM ŞUBESİ

Şube Başkanı Hakan Kurt
Gez Mah. Karaveli Sok. Şimşek Apt. Kat: 2
Erzurum
Tel: 0442 234 60 89 Faks: 0442 233 88 02
erzurum@tezkoopis.org

ESKİŞEHİR ŞUBESİ

Şube Başkanı Hasan Hüseyin Yılmaz
Cumhuriyet Mah. Dilem Sok. Çağlayan İş
Merkezi No: 1/61 Kat: 7 Eskişehir
Tel: 0222 221 45 26 Faks: 0222 220 83 74
eskisehir@tezkoopis.org

GAZİANTEP ŞUBESİ

Şube Başkanı Bilal Öztokmak
Değirmiş Mah. Şehit Yusuf Erin Cad.
Çayırılı İşmerkezi No:8 B Blok Kat: 5
Daire No:18 Şehitkâmil/Gaziantep
Tel: 0342 323 33 43 Faks: 0342 323 33 43
gaziantep@tezkoopis.org

İSTANBUL 1 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Özcan Kopal
Osmanağa Mah. Kuş Dili Cad. Volkan İş Hanı
No: 26 Kat 4 Kadıköy/ İstanbul
Tel: 0216 450 14 02 Faks: 0 216 338 92 64
istanbul1@tezkoopis.org

İSTANBUL 3 NO.LU ŞUBE

Silahtarağa Mah. Altınordu Caddesi No: 93A
Eyüpsultan/ İstanbul
Tel: 0212 809 77 61 Faks: 0212 809 77 51
istanbul3@tezkoopis.org

İSTANBUL 4 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Hasan Dere
Merkez Mah. Büyükdere Cad.
Şimşek Apt. No: 3/6 Kat: 3 Şişli-İstanbul
Tel: 0212 232 39 47 - 0212232 39 92
Faks: 0212 232 28 57
istanbul4@tezkoopis.org

İSTANBUL 5 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Selahattin Karakurt
Büyükdere Cad. No: 64/8 Kat: 3
Mecidiyeköy-İstanbul
Tel: 0212 347 40 77 Faks: 0212 347 40 78
istanbul5@tezkoopis.org

İSTANBUL 6 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Zekeriya Sancak
İçerenköy Mahallesi Değirmenyolu Caddesi
Birman İş Merkezi No: 23 Kat: 3 Daire: 10
Ataşehir/İstanbul
Tel: 0216 592 34 34
istanbul6@tezkoopis.org

İZMİR 1 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Mert Özen
Şair Eşref Bulvarı Emlak Kredi Apt. N:100/501
Alsancak/İzmir
Tel: 0232 463 52 59 Faks: 0232 463 54 72
izmir@tezkoopis.org

İZMİR 2 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Ali Ayna
Mansuroğlu Mahallesi 288/3 sokak No: 3
B Blok Kat: 4 Daire: 10 Bayraklı/İzmir
Tel: 0232 421 43 45 - 0232 421 43 37
Faks: 0232 421 43 92
izmir2@tezkoopis.org

KOCAELİ ŞUBESİ

Şube Başkanı Onur Tan Turan
Hacı Halil Mah. Atatürk Cad. 1205/1 Sok. No: 2
Kat: 6 D: 27-28 Gebze/Kocaeli
Tel: 0262 646 18 49 Faks: 0262 646 67 64
kocaeli@tezkoopis.org

MUĞLA ŞUBESİ

Şube Başkanı Hüseyin Yıldız
Muslihittin Mah. Muhsin Özbay Cad. No:20/B
Daire: 14 Mentеше/Muğla
Tel: 0252 213 19 55 Faks: 0252 213 19 14
mugla@tezkoopis.org

SAMSUN ŞUBESİ

Şube Başkanı Tanık Sayın
Kale Mahallesi Kaptanağa Caddesi
Ortaklar İşhanı No:1 Kat 5 İlkadım/SAMSUN
Tel: 0 362 431 55 41 Faks: 0 362 431 55 42
samsun@tezkoopis.org

ZONGULDAK ŞUBESİ

Şube Başkanı Fatih Cevizdibi
Mithatpaşa Mah. Hayriyey Sok. No: 3
Kat: 3 D: 5 Zonguldak
Tel: 0372 253 40 39 Faks: 0 372 251 52 72
zonguldak@tezkoopis.org

KONYA BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Konya Bölge Temsilcisi Hüsnü Yiğit
İhsaniye Mah. Derviş Hilmi Sok. Ali Saççioğlu
Apt. No: 13/1 Selçuklu-Konya
konya@tezkoopis.org

TRABZON BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Trabzon Bölge Temsilcisi Şükrü Durmuş
Kemer kaya Mahallesi, Gazipaşa Caddesi,
No: 17/1 Ortahisar - Trabzon
Tel: 0462 321 20 61
trabzon@tezkoopis.org

VAN BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Van Bölge Temsilcisi Mehmet Müslüm Karaboğa
Hafiziye Mahallesi Kazım Karabekir Caddesi
Fergül İş Merkezi No:124 Kat:6 Daire:43 Van
van@tezkoopis.org

YAŞASIN ÖRGÜTLÜ MÜCADELEMİZ!

